Cena egz. 20 groszy

Termin zgłoszeń do biegu „Dziennika Bydgoskiego“ przedłużamy do 15 maja.

14 stron.

DZIENNIK BYDGOSKI

Do „Dziennika“ dołączamy co tydzień: Tygodnik Sportowy i Dodatek powieściowy. Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 4—7 po południu. Oddział w Bydgoszczy ul. Dworcowa 5. Przedstawicielstwa: w Toruniu ul. Mostowa 17; w Grudziądzu ul. Toruńska 22; w Inowrocławiu Król. Jadwigi 22/23; w Gdyni Skwer Kościuszki 24, I ptr.

Telefony: Nr zbiorowy 2650 (trzy przewody) Oddział w Bydgoszczy 1299.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agenturach 2.95 zł miesięcznie; 8,85 zł kwartalnie; przez pocztę w dom 3.34 zł miesięcznie; 10.00 zł kwartalnie. Pod opaską: w Polsce 6.95 zł, zagranicę 9.25 zł miesięcznie. Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 12/14. Rękopisów niezamówionych nie zwraca się.

Wychodzi od roku 1907. — Założyciel Jan Teska.

Telefony Przedstawicielstw: Toruń 1546, Grudziądz 1294, Gdynia 1460, Inowrocław 594.

Numer 110 | BYDGOSZCZ, sobota dnia 13 maja 1939 r. | Rok XXXIII.

Zwycięstwo — nie układy.

Dla każdego uczciwego i mądrego Polaka, który nie chce być zdrajcą swego kraju, istnieje tylko jedna prawda polityczna. Trzecia Rzesza w Gdańsku i na Pomorzu nie ma żadnych praw. Tu w całej rozciągłości mogą tylko obowiązywać prawa, jakie ustanowił Traktat Wersalski.

Polska nie może w niczym ustępować. Nie może być z Niemcami żadnych układów co do Gdańska i co do autostrady — jak to słusznie podkreślił min. Beck. Nie może być żadnego arbitrażu. Przecież raz musi zakończyć się polityczny szantaż Trzeciej Rzeszy. Czy szantażysta ma być wynagradzany, a szantażowany ma być karany? Nawet gdyby nasi polityczni przyjaciele i sojusznicy doradzali nam, byśmy ustąpili, to nie wolno nam tego czynić. Nawet, gdyby nas opuścili i wtedy jeszcze nie wolno nam ustępować. Tylko pokonani w wojnie możemy ustąpić. Z Niemcami nie ma żadnej ugody, jak tylko po zwycięstwie naszym. Nasze stanowisko musi być *nieprzejednane.* Na żadne condominium (wspólne rządy) Polski i Rzeszy w Gdańsku zgodzić się nie możemy. Taka zgoda byłaby cofaniem się przed polityką szantażu. Był by to początek konania Rzplitej.

Hitleryzm chce zniszczyć Rzplitę i jej Naród. Hitleryzm chce wytępić naród polski na ziemiach polskich. Chce on wypędzić nas na Sybir. Kto tego nie widzi, jest ślepy. Kto tego nie rozumie, jest bezrozumny. Hitleryzm chce z nami to zrobić, co Zakon krzyżacki zrobił z plemieniem staropruskim. *Hitleryzm — to system ludożerczy.*

Gdyby hitleryzm zapanował w Polsce, to będzie budował krematoria i palić będzie zwłoki wszystkich tych Polaków, którzy będą mu się czynnie przeciwstawiali. Dlaczego Trzecia Rzesza żąda Gdańska?

Odpowiedź daje nam sam Hitler w słowach („Mein Kampf“): „Mądry zwycięzca żądania swe, jeśli możliwe, stawiać będzie zawsze etapami. Może potem liczyć na to, iż naród, który stał się masą bez charakteru, nie widzi potem racji, aby w każdym nowym wypadku uciemiężania chwycić za broń. Im więcej takich wymuszeń w ten sposób spokojnie zostanie przyjętych, tym mniej skłonne będzie społeczeństwo z powodu nowego, pozornie wyjątkowego, ale w gruncie rzeczy powtarzanego ucisku, chwycić za broń. Upadek Kartaginy jest najokropniejszym obrazem takiej powolnej i samozawinionej egzekucji narodu“.

Hitler chciałby nam zgotować los Kartaginy.

Każdy Polak, mający choć odrobinę poczucia godności, powinien wiedzieć, że politycy Trzeciej Rzeszy nie mają w ogóle kwalifikacji, by z nimi zasiąść do stołu rozmów.

Możemy mówić nawet ze Stalinem, ale nie możemy mówić z Trzecią Rzeszą.

Inne natomiast być musi stanowisko nasze wobec ludności niemieckiej w Polsce. Tutaj jednak wszystko zależy od niej samej. Dopóki pójdzie na pasku narodowego socjalizmu, dopóty musi się z tym liczyć, że państwo polskie musi wobec niej stosować surowe zarządzenia.

(Dalsze uwagi na ten temat opuszczamy ze względu na obecną sytuację. — Red. „Dz. Bydgoskiego“).

Trzeba rozróżniać między narodem niemieckim i ludnością niemiecką w Polsce a politycznym systemem Trze-

(Ciąg dalszy na stronie 2-giej).

Chamberlain i Daladier ostrzegają Niemcy przed atakiem na Gdańsk.

Sytuacja na odcinku polsko-niemieckim polepsza się. Poniższe oświadczenia Chamberlaina i Daladiera wzmacniają naszą pozycję tym bardziej, że

SOWIETY ŁĄCZĄ SIĘ Z ANGLIĄ I FRANCJĄ, A WŁOSI WYRAŻAJĄ CORAZ WIĘKSZE NIEZADOWOLENIE Z NIEMIECKIEJ AGRESJI NA GDAŃSK.

Jeżeli przy takim rozkładzie sił, które wszystkie kierują się nam na pomoc, gdańska łobuzeria wyprawia dzikie harce — powitać to trzeba nie tyle wzruszeniem ramion ile apelem:

JEST NAJWYŻSZY CZAS WYSŁAĆ DO GDAŃSKA NASZĄ POLICJĘ W CELU OCHRONY NASZYCH URZĘDNIKÓW!

Prasa światowa twierdzi, że Niemcy czekają na nasze pierwsze słowo. Analogiczne stanowiska zajmuje Warszawa. Mówią zaś za nas Anglicy, Francuzi i Rosjanie. Możemy więc czekać z całym zaufaniem do naszych sił. Niemcy prędzej czy później dojdą do przekonania, że głową muru nie przebiją. A jeśli głową uderzą, nie nasze zmartwienie.

„Zapewnienia jasne i ścisłe“.

Londyn, 12. 5. (PAT). Premier Chamberlain wygłosił wczoraj na dorocznym zgromadzeniu organizacji kobiecej partii konserwatywnej przemówienie o sytuacji międzynarodowej, w którym do pewnego stopnia odpowiedział na przemówienie Hitlera w Reichstagu.

Chamberlain zapowiedział, że rząd brytyjski jak najdokładniej rozważy słowa Hitlera, zawarte w ustępie wyrażającym gotowość rozpoczęcia rokowań w sprawach morskich i we właściwym czasie odpowie rządowi niemieckiemu. Ale, oczywiście jedynie, gdyby udzielone nam zostały ze strony Niemiec niewątpliwe oznaki przywrócenia zaufania, które zostało tak poważnie nadwerężone. Nie zamierzamy jednak — podkreślił premier — **stać bezczynnie z boku i przyglądać się, jak niepodległość jednego kraju za drugim jest niszczona.** W celu uspokojenia i stabilizowania sytuacji wszczęliśmy rozmowy z innymi krajami, zwłaszcza **z Rosją i Turcją.** Rząd spodziewa się i pragnie, aby rozmowy te zakończyły się pozytywnie i aby podstawy pokoju zostały jeszcze więcej wzmocnione.

W umysłach wielu miejscem niebezpiecznym w Europie jest dziś

GDAŃSK, CO DO KTÓREGO NASZE ZAPEWNIENIA WOBEC POLSKI SĄ JASNE I ŚCISŁE.

Aczkolwiek uważamy, że może i powinna być różnica między Polską a Niemcami załatwiona w sposób pokojowy, to jednak

o ileby podjęte zostały usiłowania dokonania zmiany sytuacji przemocą, lub w sposób zagrażający polskiej niepodległości, to nieuniknienie spowodowałoby powszechny zatarg, do którego Wielka Brytania byłaby wciągnięta.

Cała wieczorna prasa londyńska, ogłaszając w swych późniejszych wydaniach przemówienie premiera, opatruje je w olbrzymie nagłówki: **„Ostrzeżenie premiera w sprawie Gdańska“, „Mocne słowa premiera na temat Gdańska“** etc. W kołach politycznych uważają, że ustęp gdański w wczorajszej mowie premiera jest **najbardziej ostrym ostrzeżeniem, jakie dotąd zostało Niemcom w sprawie gdańskiej udzielone.**

PRZED 4 LATY

— 12 maja 1935 roku o godz. 20[40] zmarł Pierwszy Marszałek Polski Józef Piłsudski. Rocznica śmierci jest i pozostanie dniem żałoby Narodu Polskiego.

„Z szlachetnym i dzielnym narodem“.

Paryż, 12. 5. (PAT). Najważniejszy ustęp wczorajszej mowy premiera Daladier brzmiał następująco:

Zdecydowaliśmy się na zawarcie zobowiązań prostych, jasnych i sprecyzowanych z narodami, pragnącymi złączyć się z Francją dla wspólnej obrony swoich żywotnych interesów. W innych częściach Europy udzieliliśmy, wspólnie z W. Brytanią, gwarancji dobrowolnej i jednostronnej. Inne rokowania, jakie prowadzimy, również są ożywione tą samą troską, będącą wynikiem dzisiejszej rzeczywistości.

Powtarzam: że **do współpracy tej zapraszamy wszystkie kraje, miłujące pokój.**

20 marca br. podjęliśmy inicjatywę zawiadomienia Rumunii, iż — **jeżeli stałaby się ona przedmiotem napaści, udzielimy jej natychmiast naszej pomocy.** Tak samo zapewniliśmy Grecję o naszej natychmiastowej pomocy na wypadek, gdyby kraj ten stał się ofiarą agresji.

Z drugiej strony, w następstwie podróży płk. Becka do Londynu i zobowiązań co do gwarancyj, udzielonych wzajemnie przez W. Brytanię i Polskę,

PODJĘLIŚMY WSPÓLNIE I ZGODNIE Z TYM SZLACHETNYM I DZIELNYM NARODEM NIEZBĘDNE ZARZĄDZENIA CO DO NATYCHMIASTOWEGO I BEZPOŚREDNIEGO STOSOWANIA NASZEGO TRAKTATU SOJUSZNICZEGO.

Przypominam panom mą deklarację, złożoną prasie dnia 30 kwietnia. Nabiera ona całego swego sensu w tej właśnie chwili, **gdy Polska czuwa nad obroną swych żywotnych interesów.**

Z Turcją prowadzimy rokowania w celu zawarcia układu gwarancyjnego, przeznaczeniem którego **będzie ochrona pokoju we wschodniej części basenu morza Śródziemnego,** gdzie interesy nasze są solidarne.

Wreszcie uważamy za jak najbardziej **upragniony udział Związku Sowieckiego w tym wspólnym dziele organizacji wzajemnej pomocy.** Pakt francusko-sowiecki dowodzi, że współpraca Sowietów w duchu równości i wzajemności jest jednym ze stałych czynników działalności naszej dyplomacji.

Jeżeli jakiekolwiek rozbieżności istnieją tu jeszcze w odniesieniu do formy układu między rządami angielskim, rosyjskim i francuskim, od początku rokowań zostało stwierdzone, **iż istnieje porozumienie, jeśli chodzi o moment zasadniczy: „konieczność zabezpieczenia, drogą akcji wspólnej, wyższych interesów pokoju“.**

Nowe prowokacje w Gdańsku.

Z Gdańska piszą nam:

W środę, 10 bm. około godz. 10 wieczorem po odprawieniu ostatniego pociągu napadnięty i pobity do bezprzytomności został w Marianowie (Marienau) w pow. Wielkie Żuławy, zawiadowca miejscowej stacji kolejowej i kierownik filii Gminy Polskiej Związ-

(Ciąg dalszy na stronie 2)

Zwycięstwo — nie układy.

(Ciąg dalszy).

ciej Rzeszy. Z narodem niemieckim jako takim żyć chcemy w zgodzie.

Lecz nasza nieubłagana walka dotyczy systemu politycznego Trzeciej Rzeszy. Z kierownictwem Trzeciej Rzeszy toczyć musi Polska walkę na życie i śmierć tak długo, jak długo to kierownictwo nie zatrąbi na odwrót.

Dla nas istnieje tylko jedna pokojowa droga wyjścia. Trzecia Rzesza musi rozpocząć *odwrót*. Kto z Trzecią Rzeszą zawiera pakty, stracił już swoją wolność i niezależność. Narodowy socjalizm równych partnerów nie zna w ogóle.

Zastanówmy się nad charakterem naszych przeciwników, bo to jest ważne dla oceny naszej sytuacji. Hitler jest uosobieniem dwóch Fryderyków Drugich. Jacy to Fryderykowie? Kto zna historię polityczną Europy, zna walkę Welfów z Gibelinami. Mamy na myśli cesarza Fryderyka II z rodu Hohenstaufów. Dla Włoch i środkowej Europy Hitler jest właśnie tym Fryderykiem. Już dziś wołają Niemcy o cesarstwo, sięgające od Palermo do Malborku. Dla nas jest Hitler także Fryderykiem II z czasów rozbioru Polski z silną domieszką krzyżactwa. Trzeba mu otwarcie i głośno powiedzieć: O Polskę rozbije się „Deutsches Schicksal", gdy nie cofniemy się przed szantażem.

Dziś Gdańsk i Pomorze decydują o Europie.

Przypominam: Polska nigdy *nie* uznawała rzymskiego cesarstwa narodu niemieckiego. Żeby naród polski widział i czuł namacalnie, co Polska zrobi, wołamy o wolność dla jedynego praktycznego polityka katolickiego wielkiego formatu.

Cała nienawiść niemiecka skupiona jest na jego osobie. To mówi wszystko. Walka Welfów z Gibelinami kończy się zwycięstwem Welfów (wolności) a klęską Gibelinów (niewolnictwa), gdy nie będzie układów z Rzeszą.

Z Rzeszą Niemiecką nie ma się o co układać. Wobec Trzeciej Rzeszy zająć trzeba stanowisko nieprzejednane. Amnestia polityczna niech będzie tego znakiem.

Przemysław Mariański.

—::—

Watykan a Trzecia Rzesza.

Amsterdam. (KAP). **Dobrze zazwyczaj poinformowany korespondent rzymski wielkiego pisma holenderskiego „De Tijd" donosi, że wbrew pogłoskom, jakie się ostatnio rozeszły na temat polepszenia się stosunków pomiędzy Watykanem a Berlinem, stosunki te bynajmniej się nie polepszyły.**

Potiemkin przyjedzie do Genewy.

Londyn, 12. 5. (PAT). W związku z inicjatywą brytyjską, aby Mołotow lub Potiemkin przyjechali do Genewy, ambasador sowiecki Majski odwiedził wczoraj w południe lorda Halifaxa i z polecenia Moskwy zakomunikował, iż rząd sowiecki prosi o przełożenie daty zebrania rady Ligi Narodów o kilka dni. W ten sposób byłoby rzeczą możliwą, **aby Potiemkin przybył do Genewy.**

Jak słychać, również rząd francuski zgodził się na przełożenie posiedzenia rady, która wobec tego zbierze się **w Genewie 22 maja,** zamiast jak było przewidziane, 15 maja.

W zwierciadle dnia

Donoszą z Pragi, że pomimo ostrych zarządzeń władz, fala drożyzny wzrasta w dalszym ciągu. Zwyżka cen jest spowodowana, między innymi, brakiem poszczególnych artykułów. Brak całkowicie materiałów tekstylnych (pojawiły się natomiast już materiały syntetyczne), obuwia, szeregu artykułów spożywczych, węgla itp. Zwyżka cen niektórych artykułów dochodzi do 100 procent. W związku z tym liczne przedsiębiorstwa były zmuszone do wypłacenia robotnikom specjalnego dodatku drożyźnianego.

Czesi mają za swoje. Ale z drugiej strony jasnym jest, jak wielkie są potrzeby Niemiec, jeśli rabunek następuje tak szybko.

*

Irytujące jest stanowisko Irlandczyków, którzy przy pomocy rzucania bomb chcą osłabić ducha odporu Anglii. Teraz podrzucają bomby zegarowe do skrzynek pocztowych. Materiały zapewne dostarczają **Niemcy.** (s).

Chamberlain i Daladier ostrzegają Niemcy...

(Ciąg dalszy).

ku Polaków Nowy Dwór, p. Brunon Gregorkiewicz. Napad nastąpił w chwili, gdy p. G. opuszczał biuro stacyjne i skierował się do mieszkania. Wobec tego, że G. **nie odzyskał przytomności,** bliższe szczegóły są narazie nieznane. Staraniem p. insp. Czoski i zawiadowcy stacji p. Szczecińskiego **napadnięty odwieziony został** rano 11 maja, w stanie bezprzytomnym, **do lecznicy w Tczewie. (Niemieccy lekarze odmówili mu pomocy!** — Tak ogłosiło dziś radio).

Dziwnym zbiegiem okoliczności napad na polskiego zawiadowcę stacji zbiega się z wybiciem okien w mieszkaniu innego polskiego zawiadowcy stacji p. **Zielińskiemu w Belkowie** (Boelkau).

(Niezawodnie chodzi tu o planową akcję, zmierzającą do rozstrzygnięcia zatargu Hitlera z Polską o Gdańsk).

Polski protest.

Gdańsk, 12. 5. (PAT) **W związku z pobiciem przez trzech nieznanych sprawców w nocy z dnia 10 na 11 maja zawiadowcy stacji Marienau, Brunona Gregorkiewicza, podczas pełnienia przez obitego służby oraz w związku z ponownym podłożeniem petardy pod dom, zamieszkały przez polskich inspektorów celnych w miejscowości Akalthof, Komisarz Generalny R. P. interweniował w senacie W. M. Gdańska, protestując energicznie przeciw stanowi bezpieczeństwa w powiecie Wielkie Żuławy i domagając się wydania zarządzeń celem zapewnienia bezpieczeństwa osobistego oraz wykonywania służby przez urzędników i funkcjonariuszów polskich.**

Ze strony senatu W. M. Gdańska wyrażono „ubolewanie" (jak zwykle! — Nasza uwaga) z powodu wyżej wymienionych wypadków i zapewniono, iż przedsięwzięte zostaną odpowiednie kroki.

Z igły — widły.

Wczorajszy „Danziger Vorposten" donosił o rzekomym ostrzeliwaniu przez żołnierzy i oficerów polskich z przyczółka mostowego w Tczewie 2 „niewinnych spacerowiczów", którzy znajdowali się rzekomo na obszarze Wolnego Miasta. W rzeczywistości, **dwaj podejrzani osobnicy, przybyli z Prus Wschodnich, zbliżyli się do przyczółka mostowego, przy czym znaleźli się już na terenie Polski. Wezwani do zatrzymania się, usiłowali zbiec,** a wystrzelono jedynie w powietrze, aby ich zmusić do zatrzymania się.

Aresztowanie fotografa angielskiego.

Gdańsk, 12. 5. (PAT) Policja gdańska zaaresztowała przedstawiciela angielskiego pisma „Pictures" („Obrazki" p. Darwolla, który przebywając w charakterze prywatnym w Gdańsku zajmował się fotografowaniem zabytków gdańskich.

wie oceniany jest jak najdodatniej. Rozszerzyliśmy w ten sposób cenne i pożyteczne kontakty z naszym sąsiadem. Atmosfera **powstaje dobra i winna ona przynieść owoce.** Jednak do ściśle politycznej oceny pobytu naszego dostojnego gościa brak jest podstaw.

Anglo-sowieckie rozmowy?

Są one dobrze znane naszej opinii publicznej, jak również i to, że nie doprowadziły one jeszcze do konkretnych rezultatów. Z naszego punktu widzenia owe tak bliskie skontaktowanie się angielsko-sowieckie i francusko-sowieckie **może mieć dla nas pewne psychologiczne niebezpieczeństwo.** Nie rządy państw zainteresowanych, ale opinia tych krajów może się kształtować **pod sugestią, że pierwszym gwarantem pokoju na Wschodzie jest Rosja, stawiając Polskę dopiero na drugim planie.**

Układ angielsko-turecki został podpisany, ale jeszcze nie jest ogłoszony. Polska będzie w tym zainteresowana jeszcze i dlatego, że Rosja ze swej strony ma zobowiązania z Turcją: Sowiety ze swej strony ustosunkowały się jak najprzychylniej do umowy angielsko-tureckiej. Możnaby było sądzić, że **Sowiety otwierają sobie dawne drogi bałkańskie, po których kroczył rosyjski imperializm.** Ale dziś zmieniły się nie tylko okoliczności, ale i partnerzy. Przybył nowy partner, mianowicie **Polska, która będzie bacznie śledziła rozwój stosunków na Bałkanach.** (r)

Polski punkt widzenia na sytuację zagraniczną.

Nasz korespondent warszawski miał możność przeprowadzenia dłuższej rozmowy ze znaną osobistością, jak najlepiej skontaktowaną z naszym ministerstwem spraw zagranicznych na temat najaktualniejszych zagadnień polityki międzynarodowej, oglądanej ze stanowiska polskiego. Oto jego krótkie relacje:

Co można dziś powiedzieć o sprawie Gdańska?

Oto zbliża się dzień posiedzenia Rady Ligi Narodów. Prasa zagraniczna gotowa była snuć wnioski, jakoby na tym posiedzeniu miały być poruszone sprawy gdańskie. Wymaga to wyjaśnienia. Otóż **problem Gdańska nie będzie poruszany na terenie Genewy.** Takie bowiem jest stanowisko komisji „trzech" składającej się z przedstawicieli Francji, Angli i Szwecji.

Polska nie jest reprezentowana w Radzie Ligi i nasz minister spraw zagranicznych choćby z tego tytułu **nie wybiera się do Genewy.** Upadają przeto wszelkie przypuszczenia, jakoby minister Beck miał odbyć obszerniejsze rozmowy w Genewie z ministrami Anglii i Francji.

Obrady genewskie nie będą ciekawe i żadna ważniejsza sprawa w tej chwili nie będzie dyskutowana.

A sprawy polsko-niemieckie?

Nic się tu nie zmieniło i zmienić nie mogło, bowiem Niemcy w niczem nie zmienili swego stanowiska, które jest **nie do przyjęcia przez Polskę.** I nasze stanowisko jest tak dobrze znane, jak i niezmienne. Jest **stan wyczekiwania.** Niemcy uchwyciły się pracy propagandowej, nam wrogiej i tą bronią szermują, podnosząc np. ostatnio jakoby nasze trudności z mniejszościami. Sprowokowane wewnątrz Polski rzeczy wykorzystuje propaganda niemiecka dla niepokojenia opinii Zachodu rzekomą agresywnością Polaków. Podobnie trzeba oceniać interpelację niemiecką w senacie, złożoną przez sen. Hasbacha w ub. czwartek. Ma ona cele **wyłącznie propagandowe.**

Na szczęście świat już dobrze wie, co są warte informacje niemieckie. Piszą oni np. ostatnio o rzekomej ucieczce obywateli polskich do Rzeszy. Podstępnie Niemcy werbują robotników rolnych na roboty wiosenne i żniwne. Rok rocznie robotnicy nasi jechali do Niemiec na roboty, obecnie umowa odpowiednia nie została zawarta, zaś rolnik niemiecki gwałtownie poszukuje wykwalifikowanych rąk do pracy. Ot i wszystko.

Nasze stosunki z Sowietami?

Na tym odcinku nastąpiło **duże ożywienie.** Były rozmowy naszego ambasadora z komisarzem Mołotowem w Moskwie. Było również spotkanie min. Becka z zast. komisarza Potiemkinem i ich półtoragodzinna rozmowa. Odbyła się ona raczej „okazyjnie", a więc nie była planowana. Sowiety przede wszystkim chciały się poinformować u źródła, co myślimy o stosunkach sowiecko-polskich w chwili obecnej. Stwierdzony został **pozytywny stosunek obu stron do całego szeregu zagadnień najważniejszych, a nawet w wielu punktach życzliwe ustosunkowanie się partnerów.** Sowiety okazały swój jak najlepszy stosunek do mowy ostatniej min. Becka i wykazują również zrozumienie dla naszego stanowiska wobec rozmów i **wysuwanych postulatów angielsko-sowieckich.**

A stosunek do Litwy?

Pobyt szefa armii litewskiej w Warsza-

Stanowisko prasy francuskiej.

Paryż, 12. 5. (wiad. wł.) Prasa francuska dzień wczorajszy charakteryzuje jako moment o wyjątkowym znaczeniu. Przez usta premiera Daladiera Francja wykazała publiczne wyznanie wiary i gotowości pełnej obrony i złożenia ofiar na każdą ewentualność. Oświadczenie premiera Daladier **uważają za ostatnie ostrzeżenie Francji przed próbą szantażu agresywności niemieckiej.** Również orędzie prezydenta Francji wygłoszone tegoż dnia jest dokumentem szczególniejszego znaczenia.

Nastroje dzisiejsze Francji charakteryzują owacje całego parlamentu zgotowane Polsce. **Burzą oklasków powitano słowa premiera mówiące o stosunkach polsko-francuskich, a gdy premier określił Polskę jako pilnie czuwającą nad obroną żywotnych swych interesów, wtedy rozległ się huragan oklasków i to nie tylko na ławach deputowanych lecz pośród publiczności i na ławach dziennikarzy.**

Posiedzenie zakończy się w dzisiejszy piątek głosowaniem nad wnioskiem o wotum zaufania dla rządu. (r.)

Przemyt ludzi do Niemiec.

Warszawa, 12. 5. (wiad. wł.) W nocy na 10 maja na odcinku granicznym powiatu nowotomyskiego zauważono **łódź przeprawiającą się nielegalnie w kierunku granicy niemieckiej.** Nastąpiła wymiana strzałów przy czym zabity został jeden przemytnik. Łódź należała do grupy osób narodowości niemieckiej, które **usiłowały nielegalnie przekroczyć granicę na skutek namowy ze strony agentów werbunkowych, których nazwisk nie udało się dotąd ustalić.** (r.)

Rasztikis wraca do Kowna.

Kowno, 12. 5. (wiad. wł.) Oficjalnie zakomunikowano, że w piątek o godz. dziewiątej min. 20 powraca do Kowna z Warszawy wódz naczelny armii litewskiej **gen. Rasztikis.** Koła polityczne zwracają uwagę, że po raz pierwszy podano oficjalnie do wiadomości przyjazd wodza naczelnego. Powracającemu z Warszawy naczelnemu wodzowi armii litewskiej społeczeństwo kowieńskie ma zgotować **wielką owację.**

Polska porozumie się z Sowietami —

„Giornale d'Italia" ostrzega Niemców.

Rzym, 12. 5. (wiad. wł.) Prasa włoska na marginesie rozmowy ministra Becka z zastępcą sowieckiego komisarza ludowego dla spraw zagranicznych Potiemkinem podnosi między innymi, że w stosunkach sowiecko-polskich nastąpiła dalsza normalizacja mogąca zacieśnić dalsze stosunki. „Giornale d'Italia" pisze, że droga do zacieśnienia stosunków jest **tym prawdopodobniejsza im gorsze stają się stosunki pomiędzy Rosją Sowiecką a Niemcami.** Polska nie może sobie pozwolić na luksus utrzymywania złych stosunków z obu sąsiadami. Jeżeli zatem wyczerpią się ponadto nastroje pokojowe i odprężenie w Berlinie to

Polska może powziąć decyzję zbliżenia się do Rosji.

Bardzo silna i zrozumiała jest niechęć społeczeństwa polskiego do tej współpracy, lecz może **ona zejść na dalszy plan wobec mniej lub więcej uzasadnionych obecnie agresyj ze strony Niemiec.**

Jest to najoczywistsze **ostrzeżenie prasy włoskiej pod adresem Niemiec.** Tak też przyjęły wiadomość sfery **dyplomatyczne Rzymu.** (r.)

Wielkie uroczystości w Rumunii.

Tegoroczne święto narodowe Rumunii połączone było z obchodem setnej rocznicy urodzin pierwszego króla — Karola I. Obecnie panujący Karol II w towarzystwie następcy tronu ks. Michała brali udział w uroczystościach jubileuszowych w **Turnu-Sewerin.**

Na marginesie

W obecnej chwili, gdy za naszą granicą zachodnią wzmaga się z dnia na dzień prześladowanie polskości, warto podkreślić pewne fakty z dziedziny akcji przeciwpolskiej prowadzonej przez Niemców stale, planowo i systematycznie głównie na terenie Śląska Opolskiego. Mamy na myśli widoczną na każdym kroku chęć zupełnego usunięcia śladów polskości przez wyrugowanie lub zniemczenie nazw miejscowości o brzmieniu czysto polskim na nazwy niemieckie.

O ziemiach etnograficznie polskich świadczą pozostałe na tym terenie i używane nazwy osiedli, rzek i obszarów o brzmieniu polskim. Nazwy te w ostatnich kilku latach są gwałtownie zmieniane, aby nic nie wskazywało, że te tereny są ziemiami z gruntu polskimi. Oczywiście zmiany te nie zdołają ukryć faktu, że do dziś mieszkają tam Polacy, którzy nie zapominają nazw rodzinnych wsi, jak nie zapomnieli ojczystego języka. Bo, jak twierdzi uczony niemiecki Gierach: „Język jest znamieniem narodowości, którego nikomu nie można zrabować przez gwałt".

Proces niemczenia nazw trwa już oddawna. Rozpoczął się w ostatnich dziesiątkach lat przed wojną, a ostatnio w latach 1919—1938 nasilenie wzmogło się w tak dużym stopniu, że wszystkie pozostałe jeszcze polskie nazwy ulegają radykalnym zmianom. Na najnowszych mapach niemieckich pozostają tylko gdzieniegdzie, jak gdyby przez przeoczenie zniekształcone nazwy polskie. Wystarczy tylko spojrzeć na najnowsze niemieckie mapy terenów przygranicznych i porównać je z mapami starszymi (lata 1919—1938), aby dojrzeć drastyczne przykłady planowego zacierania tą drogą polskości tych ziem.

Rozpatrując sposób niemczenia nazw polskich, da się zauważyć zmiany idące w trzech kierunkach.

Pierwszą grupę obejmują zmiany polegające na tłumaczeniu na język niemiecki nazw polskich, które zresztą już od r. 1919 podawano na mapach według pisowni niemieckiej. W ten sposób np. Złotnik (od r. 1919 — Zlattnik) na mapie z r. 1937 figuruje już jako Goldenau, Kuźnica (Kuznitza) — Schmieden, Boguszyce (Boguschütz) — Gottesdorf, Psie Pole — Hundsfeld itd.

W innej grupie znajdują się nazwy, powstałe przez zastąpienie nazwy polskiej zupełnie inną, niemiecką. Tak np. Bolkowice (w r. 1919 — Polkwitz) na mapie z r. 1937 zostały zastąpione przez Heerwegen, Powidzko (Powitzko) — Urdorf, Kąty (Konty) — Oderhof, Kociamyśl (Katzenmueschel) — Dammfeld itp.

Trzecią wreszcie grupę stanowią nazwy, których polską pisownię umyślnie zniekształcono, jakkolwiek brzmienie ich nie nasuwało potrzeby takiego zniekształcenia. A więc: Wióry — Wioren, Tarnowice — Tarnowitz, Groszowice — Groschowitz, Adamowice — Adamowitz.

W ten sposób cały prawie Śląsk Opolski jest już dziś pozbawiony nazw polskich. Na ogólną ilość około 4.000 pozostało tylko około 80 nazw o brzmieniu polskim.

Akcja niemczenia objęła nie tylko nazwy większych osiedli, ale również zupełnie drobnych np. osad młyńskich, gajówek, leśniczówek (1—2 domy), rzek do małych potoczków włącznie.

Wspomniany proces wskazuje na jedną z wielu metod wynaradawiania stosowanych przez Niemców, obok sztucznego obniżania ilości Polaków w urzędowych spisach ludności (spis z r. 1925 i 1933), obok akcji prowadzonej na terenie szkolnictwa, akcji wysiedleńczej i ograniczania swobód obywatelskich.

List z Paryża.

Rozmowa dwóch przyjaciół.

(Od własnego stałego korespondenta „Dziennika Bydgoskiego").

Paryż, w maju.

„Między minister Ciano a Ribbentropem wywiązała się ożywiona dyskusja na temat stosunków niemiecko-polskich. Jednakowoż krążą pogłoski o różnicach poglądów na tę sprawę".

(Z prasy paryskiej)

Powitanie na dworcu odbyło się w sposób zgodny z ustalonym ceremoniałem. Dawny komiwojażer fabryk win szampańskich, dzisiaj minister Trzeciej Rzeszy, wyszedł z wagonu salonowego krokiem **„elastycznym"**, uścisnął **„długo i serdecznie"** dłoń swego włoskiego kolegi, następnie wśród **„zlewających się"** okrzyków przeszedł przed frontem „wyprężonej na baczność" kompanii honorowej. A gdy go powitali „dostojnicy cywilni i wojskowi", gdy zlały się wreszcie wszystkie okrzyki na cześć Hitlera, gdy Ovra tu i owdzie zaaresztowała jakiegoś Mediolańczyka, okazującego mimo szpiclów i policji żywe niezadowolenie z całej osi i sympatie dla narodów wolnych — obaj dygnitarze mogli wreszcie znaleźć się we wspaniałych salonach Palazzo Marino i przystąpić do historycznych rozmów.

— **Uf, gorąco** — zaczął Ribbentrop — **bardzo lubię Włochy, lecz wolę Rzym od Mediolanu.** Tu nas jeszcze wszystko pamięta. Dawne, cesarskie tradycje... Podobno były jakieś burdy antyniemieckie w Lombardii?

— A były... — odpowiedział Ciano — na razie jeszcze nic poważnego. Kilkudziesięciu rannych, kilkuset aresztowanych.

— No i co?

— Nic. Wydaliśmy komunikat, że wszystkie te wiadomości są zmyślone. Ci, którzy najbardziej wrzeszczeli, posiedzą trochę. Groźne to w tej chwili nie jest...

— Prachtvoll. Jestem zresztą przekonany, że nie będziecie żartować. Tłum trzeba trzymać krótko, bardzo krótko... Ale, ale bardzo serdecznie dziękuję ci za Gaydę. Ta jego przestroga pod adresem Polski — znakomita! Zrobi wrażenie w Paryżu! Niech wiedzą, że nasze narody i rządy idą razem, wspólnie, że Włochy faszystowskie podzielają co do ostatniego przecinka nasz punkt widzenia...

— Gayda, jak Gayda. Co mu się każe napisać, to napisze...

Albo z osią, albo przeciw osi.

— Ale te Twoje **„Relazioni Internazionali"** również wspaniałe! Co za styl! **„Kanclerz Hitler określił z całą stanowczością granice żądań niemieckich. Żądania te są sprawiedliwe i rozsądne. Polska prowadziła dotychczas racjonalną politykę, lecz dzisiaj, pod wpływem rad z Londynu i Paryża porzuciła swą linię w sposób nagły i bardzo nierozsądny. Dzisiaj Polska stoi wobec dylematu: albo z osią, albo przeciw osi. Alternatywa jest jasna i prosta i wyklucza jakiekolwiek wymiganie się".** Bravo, bravissimo! I pomyśleć, że w tej Polsce są ludzie, którzy jeszcze tak niedawno entuzjazmowali się na sam dźwięk słowa faszyzm! Którzy uwielbiali Mussoliniego! Po rzymsku wyciągali ręce! Jaką minę muszą mieć teraz! He, He, He! Można umrzeć ze śmiechu!

Hrabia Ciano uśmiechnął się również, ale dosyć kwaśno.

— Widzę, że jesteś zadowolony... Prasa rzeczywiście robi co może. Ale mój drogi, nie mam zamiaru ukrywać przed Tobą, że nasz entuzjazm jest o wiele mniejszy, aniżeli przypuszczasz. Stawiacie nas w trudnej sytuacji... Coraz trudniejszej...

— My? Ale co znowu! Oś funkcjonuje znakomicie! Wspólne cele, wspólne ideały! Sukces po sukcesie...

— Może. Nie zapominaj jednak, że od samego początku osi — wszystkie z niej korzyści przypadają nie nam, lecz wam... Pomyśl tylko: zgodziliśmy się na Anschluss, pomogliśmy wam we wrześniu, a stanęliśmy po waszej stronie w marcu... Z miesiąca na miesiąc wzrastacie w potęgę. Stworzyliście już kolosalne mocarstwo środkowo-europejskie. A my. Coraz gorzej pod względem gospodarczym, coraz beznadziejniej pod względem politycznym...

Von Ribbentrop żachnął się.

— No, no, nie przesadzajmy. Wzięliście przecież Albanię...

— Albanię? Albania była pod zwierzchnictwem włoskim, pod dobrowolnie przyjętym protektoratem. Stosunki z tym Zogu układały się jak najlepiej. A teraz trzeba było wpakować tam 200.000 ludzi! Sabotaż! Mordowanie pojedynczych patroli! Wściekła nienawiść tych górali, którzy narobią nam kiedyś jeszcze ładnych historyj! A dodaj do tego oburzenie w całym świecie muzułmańskim — to będziesz miał całkowity obraz tych „korzyści" albańskich.

— Kochana ekscelencjo, nie masz racji. Wiesz przecież dobrze, że wszystkie posunięcia niemieckie nie mają innych celów, jak tylko strategiczne. Czechosłowacja była bastionem zachodniej Słowiańszczyzny, wysuniętym daleko na Zachód. Trzysta kilometrów od granicy francuskiej! **Wymarzone wprost bazy lotnicze!** Kilkaset minut od Wiednia, kilkanaście minut od Lipska, Drezna, Monachium! Tak długo, dopóki istniał ten bastion — **mowy nie było o jakichkolwiek szansach zwycięstwa!** Na granicy sudeckiej musielibyśmy trzymać co najmniej 40 dywizyj! Na polskiej 80! A wszystkiego razem mamy niecałe sto dywizyj i to niekompletnych! Nie, ten bastion trzeba było usunąć. Gdyby tak na przykład chociażby sami Czesi i Polacy dogadali się ze sobą — no, to bywaj zdrów! A nie zapominajmy o Francji, o Anglii, o rezerwach lotniczych i surowcowych Rosji! Czechosłowację trzeba było zlikwidować. **Trzeba było otoczyć Polskę od południa — i rozpocząć starania o odcięcie jej od północy.** Przypomnij sobie słowa Fryderyka II., że kto ma ujście Wisły, jest większym panem Polski, aniżeli ten, kto rządzi w Warszawie! I to dopiero po całkowitym uzależnieniu od nas Polski — **należało przystąpić do wielkiej rozgrywki na Zachodzie!** To przecież jest proste, jasne, nie wymagające żadnych komentarzy. Przecież wy sami twierdziliście niedawno, że, aby rozwinąć ofensywę na froncie zachodnim — **trzeba naprzód zlikwidować front wschodni!** Przecież tymi samymi przesłankami kierował się Il Duce w stosunku do Jugosławii! Nie, mój drogi, ja Ciebie nie rozumiem...

Hrabia Ciano pochylił głowę w zamyśleniu.

— Posłuchaj mnie — zaczął po chwili — o słuszności tych tez nie potrzebujesz nas przekonywać. Nie o to chodzi. Wiem, że przygotowując marsz na Zachód, trzeba skończyć z całym wersalskim frontem wschodnim. Jednakowoż zarówno ja, jak i Il Duce jesteśmy zdania, że **kanclerz ruszył z miejsca za ostro, że, mówiąc obrazowo, wyleliście wodę wraz z dzieckiem.** Nasza robota w Polsce szła znakomicie. Sam wspominałeś o tych wpływach faszyzmu. Propaganda osi nie potrzebowała się nawet wysilać: **mieliśmy świetną prasę, zarówno rządową, jak i część opozycyjnej.** Można było podważyć sojusz z Francją, można było starać się, by wziąć ich na „dynamizm", na kolonie, na grozę komunizmu. Można było łudzić w dalszym ciągu obiecankami, można było wmawiać, iż ze strony „osi" nic im nie grozi. A tymczasem należało skupić całą uwagę na Morzu Śródziemnym. Tymczasem, coście osiągnęli, odkrywszy karty? **W przeciągu kilku godzin zjednoczyliście całą Polskę.** Oni nie tylko są dla nas dzisiaj wrogo nastawieni, **lecz są po prostu wściekli tak, jak człowiek, który wreszcie zrozumiał, że został nie tylko wprowadzony w błąd, ale i oszukany w straszny sposób!** I cośmy zyskali na tym pociągnięciu? **To, że Polacy będą się bili przeciwko nam — i to w każdych okolicznościach!** Że pójdą nawet z diabłem — **a będą was prać.** I wojna ta będzie tak popularna we wszystkich sferach ludności, że każdy rząd, występujący przeciwko Niemcom będzie miał w tej chwili cały naród za sobą, bez względu na walki partyjne, bez względu na przeszłość! Nie mówiąc już o tym, że cała nasza praca ideologiczna wzięła w łeb.

— **No, więc cóż z tego?** — zniecierpliwił się Ribbentrop. **Zaczniemy wojnę od Polski.** Od Gdańska! Od Pomorza! Ta cała neutralność Warszawy mogła okazać się bardzo niepewna. Führer wie, co robi! **Sprawy osi łączą się i zespalają wzajemnie, wszystko jedno na północy czy na południu!** Jakaż różnica, czy wojna wybucha o Tunis, czy o Pomorze? Chodzi o rezultat końcowy. A naszymi wspólnymi celami są i Tunis i Pomorze! Jest to kwestia taktyki, w gruncie rzeczy drugorzędna, nawet obojętna!

Ciano poruszył się niespokojnie.

— Mój drogi, masz rację, jeżeli chodzi o nas, mężów stanu. My doskonale wiemy, że nie ma izolowanych kwestii europejskich. Ale nie zapominaj, że tu, we Włoszech, są i masy, którym coraz trudniej przychodzi wytłumaczyć zawiłe arkana polityki międzynarodowej. Otóż te masy mogłyby jeszcze poruszyć hasło Tunisu, kolonii, spraw śródziemnomorskich. **Natomiast jest wykluczoną rzeczą, aby trafiło do ich przekonania hasło walki o Gdańsk, o Pomorze, czy Śląsk!** Weź to pod uwagę, że tradycje polskie są tu bardzo silne, bardzo żywe! Przez dziesięć wieków istnienia Polski łączyły nas z nią najlepsze stosunki! Tych rzeczy jednak nie zapomina się tak łatwo. Tym bardziej, że prawdę powiedziawszy, Niemcy nie mają znów tak dobrej opinii na półwyspie. **My nie możemy, stanowczo nie możemy zaczynać wojny od napadu na Polskę!** I to nie dlatego, żebyśmy nie chcieli — lecz jesteśmy przekonani, że takie hasło tu nie chwyci, że wojna ta będzie niepopularna, że po prostu może wybuchnąć po pierwszym lepszym niepowodzeniu rewolucja — **i wtedy leżą na obu łopatkach oba faszyzmy!** Nie, na to iść nie możemy — i naprawdę bardzo nam przykro, że Führer tak łatwo przeszedł nad tym zdaniem do porządku!

— Hm... Ale przecież ja nie mogę wyjeżdżać z pustymi rękami z Mediolanu! Przecież musimy uzgodnić naszą politykę! Przecież nie można przerwać tego szantażu Europy, który dotychczas tak świetnie się udawał!

— Oto właśnie — rzekł Ciano. Rozumiem. Zgadzam się. Lecz trzeba coś wymyślić w sprawie gdańskiej. Nie zaczynać na razie od Polski. Będziemy pośredniczyć. Będziemy proponować jakiś układ, jakieś załatwienie sprawy. Podniesie to trochę nasze akcje w Europie. **A wam, jeżeli sądzicie, że jest wszystko jedno, radzimy zaczynać od Morza Śródziemnego.** Zrobimy przymierze, nastraszymy trochę Zachód, po tym nagle pójdziemy na pokojowe załatwienie sprawy — **będzie się to przeciągało, ślimaczyło, denerwowało...** I coś z tego musi się wykroić... Zrozumiesz, że my wam życzymy jak najlepiej, że nie odmawiamy Drang nach Osten, owszem, owszem... **Ale nie będziemy stosować taktyki, która może okazać się samobójcza.** Jestem przekonany, że mnie rozumiesz... Führer zrozumie również...

— Ale naciśniecie w Warszawie, żeby Polska powiedziała wreszcie swoje ostatnie słowo?

— Spróbujemy, spróbujemy. Łatwowierność i cierpliwość tego społeczeństwa jest wprost bezgraniczna. Ale z drugiej strony nie wolno nam zapominać, że ostatnim słowem Polski może być nie zgoda na jakąś konferencję — **lecz armaty.** Oni są już tacy. Dobre słowo, ideologia, obrona przed barbarzyństwem wschodu — wszystko można. **Do rany przyłóż. Lecz zaczepieni — będą się bronili.** A wtedy może być gorzej...

— Co robić. Może zresztą masz i rację...

— Na pewno mam rację...

— No to cóż? Podpisujemy pakt?

Dr. Tadeusz Kiełpiński.

——::——

Drugi obóz dla rzekomych uciekinierów z Polski.

Nie tylko w Miastku w Pomeranii, ale również na Śląsku Opolskim — koło Gogolina został utworzony obóz dla „uchodźców" niemieckich z terenów polskich.

W obozie gogolińskim znajduje się sporo młodych Niemców z Zaolzia i Bogumina oraz Ukraińców, którzy przedostali się do Niemiec w okresie „karpatoruskim". Starsi oczekują na jakieś zatrudnienie, resztę szkoli się bojowo.

Z KRAJU

Jubileusz półwiecza pracy duszpasterskiej kapłana-patrioty. W Łucku odbyła się podniosła uroczystość 50-lecia kapłaństwa zasłużonego i powszechnie cenionego i otaczanego miłością wiernych ks. prałata Leopolda Szumana. Ks. prałat Szuman położył duże zasługi przy organizowaniu szkolnictwa polskiego w Łucku. W odrodzonej Polsce pełnił obowiązki pierwszego starosty w polskim już Łucku.

Dezerter z armii niemieckiej. Na odcinku granicznym w Raszczycach (Śląsk) przekroczył nielegalnie granicę i oddał się w ręce władz polskich żołnierz niemiecki z kolumny artylerii przeciwlotniczej.

Woj. krakowskie cieszy się największą frekwencją letników. Frekwencja letników w roku 1938 na terenie woj. krakowskiego wynosiła 280.000 osób, co, jeśli porównamy z innymi regionami letniskowymi Polski, przewyższa je pod względem frekwencji o przeszło 150.000 osób.

Zatruł się na śmierć denaturatem. W Suchodołach (pow. włodzimierski) zmarł nagle Nikanor Prokopiec. Sekcja zwłok wykazała, że Prokopiec zmarł wskutek nadmiernego nadużycia spirytusu denaturowanego.

Urzędnik „Volksbundu" aresztowany. Aresztowany został 26-letni Helmut Jelinek, urzędnik Volksbundu, zamieszkały w Katowicach. W jego mieszkaniu znaleziono materiał propagandowy, wymierzony przeciwko Polsce, broszury i trzy rewolwery.

Wycieczki litewskie w Wilnie. W końcu bieżącego miesiąca przybędą do Wilna trzy większe wycieczki z Kowna. Wśród uczestników wycieczek przybędzie po raz pierwsza grupa księży i młodzieży akademickiej. Goście litewscy zabawią w Wilnie trzy do czterech dni.

Ucieczka wygłodzonego z Berlina. W komisariacie policji w Piekarach Śląskich zgłosił się niejaki Paweł Krall i oświadczył, że przekroczył nielegalnie granicę z Niemiec do Polski, ponieważ nie chcąc „umrzeć z głodu", nie mógł już dłużej w Berlinie wytrzymać. Zeznał on dalej, że system hitlerowski doprowadził ludzi do rozpaczy i jest zadowolony, że po raz pierwszy od kilku lat najadł się do syta. „Do raju hitlerowskiego" nie chce wracać ze żadne skarby.

Tragiczny pogrzeb psa. Mieszkańcy Kawęczyna są wstrząśnięci tragicznym wypadkiem, który spotkał 11-letniego Miecia Maciejaka. Chłopiec kopał w polu dół, pragnąc pochować w nim zdechłego psa. Wskutek jego nieuwagi ziemia obsunęła się i zasypała znajdującego się w dole chłopca. Maciejakowie, zaniepokojeni długą nieobecnością w domu synka, zaczęli poszukiwania i odnaleźli go w zasypanym dole. Chłopiec już nie żył.

Śledztwo w sprawie tragicznego wypadku w szpitalu św. Łazarza. Prokuratura przy sądzie okręgowym w Krakowie wdrożyła śledztwo w sprawie tragicznego wypadku, który w szpitalu św. Łazarza pociągnął za sobą śmierć trzech lekarzy.

Gen. Berbecki o wynikach
Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej.

Warszawa, 12. 5. (tel. wł.) W środę gen. Berbecki wygłosił przez radio przemówienie, w którym jako komisarz generalny pożyczki O. P. L. stwierdził, że ogólna suma pożyczki obrony przeciwlotniczej według dotychczasowych obliczeń już przekroczyła wysokość pożyczki narodowej z roku 1933.

Dokładnych wyników akcji subskrypcyjnej **nie można jeszcze ustalić,** a to ze względu **na rolnictwo,** które znajduje się w okresie najcięższym w roku, wobec czego dla całego bez wyjątku rolnictwa termin podpisywania pożyczki został przedłużony **do 15 maja.**

Dalej udział instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych w subskrypcji P. O. P. **został zmniejszony celowo o sumę około 50 milionów złotych,** gdyż instytucje te w ciągu kilku lat zaangażowały poważne własne wielomilionowe kwoty w inwestycjach ogólnopaństwowych.

Drugim radosnym faktem jest, że ofiarność na FON w okresie podpisywania Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej wzrosła 12-krotnie, tak, że suma ofiar na FON z ostatniego miesiąca dorównała sumie ofiar za cały rok poprzedzający subskrypcję pożyczki O. P. L.

Wzrosła również ofiarność na budowę szkół lotniczych i na aparaty lotnicze szkolne, tj. na tak zwany „Fundusz lotniczy Żwirki i Wigury".

Reasumując przytoczone fakty — mówił gen. Berbecki — ofiarność społeczeństwa polskiego w kwietniu 1939 roku przewyższała o wielomilionową kwotę gotowość z okresu podpisywania pożyczki narodowej z roku 1933.

Na koniec gen. Berbecki podziękował **radiu polskiemu, całej prasie polskiej,** wszystkim placówkom L. O. P. P. oraz pracującym ofiarnie placówkom subskrypcyjnym.

Przed rewią polskiego dorobku gospodarczego w Katowicach.

Tegoroczna rewia polskiego dorobku w dziedzinach: przemysłowej, wynalazczej, rzemieślniczej, handlowej i in. na ogólnopolskich Targach Katowickich, które w dniu 20 maja br. otwierają swe podwoje, wypadnie pod każdym względem okazale. Przyczyni się do tego poważny udział większych polskich wytwórni przemysłowych, jak i niemniej znaczny wzrost zainteresowania fabryk i firm krajowych rynkiem śląskim i naszych zagłębi przemysłowych, których interesy zazębiają się o kresową Ziemię Śląską.

Udział tych zakładów i wytwórni przemysłowych w XI Targach Katowickich świadczy o tym, że należycie oceniają one wartość tego najpojemniejszego w Polsce rynku zbytu wszelkich produktów, począwszy od maszyn, obrabiarek oraz narzędzi, a na artykułach pierwszej potrzeby skończywszy.

Na uwagę zasługuje również fakt, że wspomniane wytwórnie wykorzystują, przez udział w Targach Katowickich, jedyną okazję bezpośredniego zetknięcia się ze sferami kupieckimi, a równocześnie przeprowadzają skuteczną propagandę swej produkcji, umacniając ją w sposób właściwy przed tysiącami zwiedzających. Dowodzi to niezbicie, że pełniące od 11 lat swą misję zbliżenia wytwórcy do kupca i spożywcy, Targi Katowickie stały się wybitnym czynnikiem, ułatwiającym wymianę dóbr materialnych.

Firmy polskie, które dotąd nie zgłosiły udziału w Targach Katowickich, mają możność to uczynić w miarę jeszcze dysponowanych, ale już bardzo ograniczonych możliwości

Udział naszego dorobku w ogólnokrajowej rewii przemysłowej i kupieckiej na eksponowanej, kresowej Ziemi Śląskiej jest nie tylko nakazem, ale przede wszystkim obowiązkiem każdego polskiego wytwórcy i przemysłowca.

Musimy wykazać pełną naszą gotowość również na odcinku gospodarczym. I w tej dziedzinie musimy stwierdzić, że hasło „silni—zwarci—gotowi" nie jest czczym frazesem.

Aresztowanie podejrzanych Niemców
i nowe wydalenia z pasa granicznego.

Ze Zbąszynia wysiedlony został obywatel polski Konstanty Sikorski (renegat), właściciel drogerii i kamienicy.

W Rogoźnie posterunek policji przytrzymał Niemca, lekarza weterynarii, dra Fritza, który dopuścił się obrazy narodu. Na zarządzenie sędziego osadzono Fritza w areszcie śledczym.

Posterunek policji **w Murowanej Goślinie** doprowadził do sądu grodzkiego 6 Niemców z Ściniewa pow. Oborniki. Oskarżeni oni są o rozsiewanie plotek. W areszcie śledczym w Rogoźnie za podobne przestępstwa osadzeni zostali: Otto Blüml, urzędnik gospodarczy w folwarku Wolica Nowa, Knol z Niewieża i Breitenfeld z Pniew.

Z Nowego Tomyśla usunięto: pastora Hoffmana, dentystę Wendenburga, księdza niemiecko-katolickiego Vettera, kupców Metzgera i Zoegera, agenta „włoskich" ubezpieczeń Schaefera; z powiatu — 49 niepewnych obywateli, m. in. kierownika spółdzielni Waleriana Beigerta z Lwówek.

Na granicy pod Kępnem polska straż graniczna zatrzymała kilkunastu Niemców, zamierzających uciec na drugą stronę.

Ze Świata

— **21.406 tys. katolików w U. S. A.** Według danych, zaczerpniętych z almanachu katolickiego na r. 1939, liczą Stany Zjednoczone Ameryki Północnej ogółem 21.406.507 katolików, czyli o 239.827 więcej aniżeli w r. 1938. Najwięcej katolików zamieszkuje w Chicago — (ponad 1.400.000). Boston liczy 1.027.544 katolików; archidiecezja New Jork —1 milion; diecezja Brooklyn (stan New Jork) 1.169.054 katolików.

— **Burza nad Wiedniem.** Nad Wiedniem, jego okolicami oraz Styrią przeszły ostatniej doby liczne burze gradowe, które dokonały znacznych szkód materialnych oraz zniszczyły część owocowej kultury. (Jedyna kultura, jakiej Niemcy nie zniszczyli!)

Wystawa światowa w Lizbonie. W roku 1940 odbędzie się w Lizbonie wielka wystawa światowa z okazji 800-lecia powstania państwa portugalskiego. Inauguracja wystawy nastąpi dnia 2 maja 1940 r. w obecności prezydenta republiki portugalskiej, Carmony i premiera-dyktatora, Oliveiry Salazara.

— **We Francji strącono samolot niemiecki.** W okolicach Pontralier zaobserwowano wśród gęstej mgły niemiecki samolot oznaczony swastykami. Samolot ten został strącony a wśród jego szczątków znaleziono zwłoki dwóch młodych Niemców w wieku lat około 25 ubranych po cywilnemu. Przy zabitych nie znaleziono żadnych dowodów tożsamości.

— **Podział między kościołem ewangelickim a państwem w Austrii.** Władze partyjne przeprowadziły ostatnio rozdział między kościołem ewangelickim w Austrii i państwem na wzór dokonanego niedawno rozdziału między Kościołem katolickim i państwem. Dotyczy to zarówno dotacyj ze strony rządu na utrzymanie ewengelickiego kościoła jak również usunięcia ewangelickich księży ze służby państwowej.

— **W Watykanie nie będzie schronów przed atakami lotniczymi.** W prasie angielskiej ukazały się niedawno notatki o rzekomym przygotowaniu w Watykanie schronów na wypadek ataków lotniczych na Rzym. Wiadomościom tym sfery watykańskie kategorycznie zaprzeczają.

— **Budowa największej autostrady alpejskiej.** W obecności niemieckiego inspektora budowy dróg Todta rozpoczęto obok Celowca (Klagenfurt) budowę największej autostrady alpejskiej, która będzie łączyć stolicę Karynii z Salzburgiem poprzez najwyższe pasmo Alp austriackich, dochodzące do 4 tys. mtr. wysokości. Autostrada, która przebije dwoma długimi tunelami Taury i skróci czas przejazdu z Celowca do Salzburga do 2-ch godzin. Przy budowie zajętych będzie 8 tys. robotników.

— **Żyd — Izrael, żydówka — Sara.** Konsulat niemiecki w Kownie przy rejestracji niemieckich obywateli-uchodźców z Kłajpedy, żydom posiadającym imiona nieżydowskie, wpisując z urzędu do paszportów — mężczyznom imię Izrael a kobietom — Sara. Ilość uchodźców litewskich z Kłajpedy na Litwie oblicza prasa na 10 tys. osób, z czego 1.500 żydów.

MARY RICHMOND.

Miłość i Podejrzenie

Przekład autoryzowany z angielskiego W. M.

32)

(Ciąg dalszy).

Długi jeszcze czas Hardinge tonął w rozmyślaniach, usiłując rozwiązać ten nowy problem, który los przed nim postawił. Wreszcie zadzwonił do Sullivana.

— Hallo, Mike. Czy masz wiadomości ze szpitala?

— Niezbyt pocieszające — brzmiała odpowiedź Mike'a. Głos jego nabierał przez telefon szczególnie silnego akcentu irlandzkiego. — Doktór zoperował ją i wyjął kulę, którą mi tu zaraz przyniosą. Czy chcesz ją obejrzeć?

— Oczywiście. Czy panna Fenton odzyskała przytomność?

— Nie, i nieprędko można się tego spodziewać. Gdy to nastąpi, dam ci natychmiast znać i pojedziemy razem do niej.

— Dziękuję, Mike. Słuchaj, chodzi mi o tego agenta Williamsa, który miał mnie ochraniać na górze Messenger...

— Dobrze.

— Czy możesz go przysłać do mnie? Mam dla niego pewne zadanie, jeżeli teraz jest wolny?

— Oczywiście! Jest wolny i, mam wrażenie, że znajdziemy go tutaj w tej chwili.

— W takim razie poproś go, żeby stawił się u mnie natychmiast, dobrze? Nie chcę teraz przychodzić do waszej komendy. Ale wpierw powiedz mi, czy jesteś zupełnie pewny, że on potrafi trzymać język za zębami? Że można mu całkowicie zaufać?

— Milczy jak ostryga. Możesz być o to spokojny, Piotrze. Zaraz ci go przyślę.

Williams zjawił się wkrótce. Był to sympatyczny mężczyzna w wieku Hardinge'a. Mógłby uchodzić za rodowitego Anglika, dopóki nie otworzył ust: wtedy dopiero typowo amerykański akcent zdradzał jego pochodzenie. Był dobrze, ale nie za dobrze ubrany i w tłumie niczym się nie wyróżniał. Miał przyjemny uśmiech i dwa rzędy równych, białych zębów; te dwie właściwości rzuciły się w oczy Hardinge'owi, gdy wszedł.

— Pan Sullivan powiedział mi, że pan ma dla mnie robotę.

— Tak, panie Williams, jest to bardzo delikatna robota i będzie pan musiał zachować jak największą ostrożność i dyskrecję, gdyż chodzi tu o pewną damę. Nazywa się Elżbieta Courtenay, mieszka w Hamiltonie u niejakich państwa Challonersów przy River Road. Będzie pan musiał śledzić ją. Rozumie pan?

— Tak jest, rozumiem.

— Oczywiście, nie do pomyślenia jest, aby ta pani powzięła najmniejsze nawet podejrzenie, że jest śledzona.

— To jasne — potwierdził Williams.

— Czy może pan zaraz wziąć się do tego?

— Tak, proszę pana. Pojadę prosto do Hamiltonu, jeżeli pan pozwoli, że załatwię parę spraw i spakuję walizę. Zajmie mi to pół godziny.

— Doskonale! Będzie pan przysyłał mi raporty tutaj. Muszę wiedzieć wszystko, rozumie pan? Jak spędza dnie, co robi, gdy wychodzi z domu? A przede wszystkim, kogo spotyka. Gdyby się widywała z ludźmi obcymi, których nie znają Challonersowie, musi się pan dowiedzieć wszystkiego o tych ludziach. Będzie to trudne zadanie, ale ma dla mnie znaczenie ogromne.

Williams uśmiechnął się.

— To nie będzie przekraczało moich możliwości. Pod tym względem jestem podobny do poczciwego... Napoleona. Nie wierzę w słowo: „niemożliwe".

— Więc daj mi pan tego dowód, a będę pana nazywał: Napoleonem agentów policyjnych!

XI.

Ostrzeżenie umierającej.

W pół godziny później rozległ się dzwonek telefonu. Zawiadamiano ze szpitala, że Flossie Fenton odzyskała przytomność, gdyby więc natychmiast się tam stawił, mógłby może uzyskać od niej zeznanie. Hardinge nie próbował nawet porozumieć się z Sullivanem. Chwycił kapelusz i wypadł z mieszkania. Skinął na przejeżdżającą taksówkę.

— Do szpitala! — rozkazał krótko. — Zapłacę podwójnie, jeżeli się pan pośpieszy.

— Postaram się. — Szofer zapuścił silnik i ruszył, nie czekając prawie, aż Hardinge wsiądzie. Pędzili, unikając starannie miejsc, w których zazwyczaj były posterunki policyjne. Dzięki szybkości tej, po dziesięciu minutach znaleźli się przed szpitalem. Hardinge wyskoczył, podał podwójną opłatę szoferowi i wbiegł do sieni. Policjant oczekiwał przed schodami.

— Pan Hardinge? — zapytał.

— Tak.

— Miałem czekać na pana. Proszę tędy.

— Jak się ma chora?

— Nie wiem, proszę pana. Pielęgniarka pana objaśni.

Pielęgniarka była prostą kobietą o znużonym wyrazie twarzy. Na pytanie Hardinge'a odpowiadała bez cienia zniecierpliwienia.

— Tak, chora właśnie odzyskała przytomność. Jeszcze nie mówiła ani słowa. Leży i patrzy w sufit. Naturalnie, policjanci są przy niej, ale pan nie będzie chyba miał żadnych trudności z uzyskaniem pozwolenia na rozmowę prywatną, jeżeli będzie mogła mówić.

— Czy jest nadzieja utrzymania jej przy życiu?

Pielęgniarka wzruszyła ramionami.

— Byłabym bardzo zdziwiona, gdyby przeżyła tę noc.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Senat uchwalił pełnomocnictwa dla rządu

oraz ustawę o krzyżu i medalu ochotniczym.

(Od własnego sprawozdawcy parlamentarnego).

Warszawa, 12. 5. Senat, podobnie jak to uczynił już sejm bez dyskusji uchwalił **rządowi szerokie pełnomocnictwa.** W ten sam sposób załatwiono projekt ustawy **o krzyżu i medalu ochotniczym za wojnę,** uchwalając równocześnie rezolucję, by odznaczeni **ochotnicy byli zrównani w prawach otrzymywania pracy i zaopatrzenia z niepodległościowcami.** Uchwalono wojsku 2 milj. kredyty na wydatki, związane z odzyskaniem Zaolzia.

Bez zmian przyjęto projekt ustawy o wykupie przez dzierżawców gruntów w miasteczkach i miastach na obszarze sądów apelacyjnych **w Warszawie, Lublinie i Wilnie.**

Ostatecznie uchwalono projekt ustawy **o nadmiernym wynagrodzeniu w przedsiębiorstwach,** dając możność ministrowi przemysłu i handlu oraz ministrowi skarbu ograniczania tych nadmiernych wynagrodzeń.

Sprawiedliwości społecznej wtedy stanie się zadość, gdy rząd zechce w całej pełni wykorzystać nową ustawę.

Ostatnim punktem porządku dziennego był projekt ustawy o **powołaniu do życia Akademii Nauk Technicznych,** co nie wywołało żadnego sprzeciwu.

Interpelacja w sprawie Niemców.

Przedstawiciel mniejszości niemieckiej sen. Hasbach wniósł w ub. czwartek na posiedzeniu plenum senatu interpelację w sprawie licznych wysiedleń w wojew. poznańskim i pomorskim obywateli narodowości niemieckiej, zamieszkałych w powiatach nadgranicznych. Interpelantowi chodzi przede wszystkim o wysiedlenie 101 Niemców z powiatu Nowy Tomyśl.

Interpelant podkreśla, że najwidoczniej zapanowała głęboka nieufność władz administracyjnych do członków mniejszości niemieckiej. Jego zdaniem, ludność ta w swym całokształcie nie dała żadnego (?) powodu do takiego braku zaufania. Przeciwnie — powiada sen. Hasbach — ludność niemiecka w obecnych czasach najwyższego naprężenia międzynarodowego zachowała sie zupełnie lojalnie i poprawnie. (? przyp. red.)

W końcu sam pan interpelant przyznaje, że mogły się zdarzyć nieobliczalne wystąpienia poszczególnych jednostek, których działalność kierowana była zbytnią gorączkowością. Nie dotyczy to jednak Niemców, zamieszkałych w Polsce, jako całości.

Interpelant zapytuje, czy rząd będzie chciał zaprzestać podobnych praktyk i czy wynagrodzi zainteresowanym poniesione szkody.

Interpelant śmiało odkrywa powody zarządzeń władz administracyjnych. Prasa pisała o nielojalnym zachowaniu się wobec państwa polskiego wysiedlonych Niemców. I gdy rozwinie się przy odpowiedzi rządu interesująca dyskusja w senacie, dowiemy się raz **jeszcze jakie to praktyki stosuje rząd niemiecki wobec Polaków, choćby tylko na terenie Śląska Opolskiego.**

Byłaby to jedyna odpowiedź na żale Niemców. (r.)

Sejm 16 maja.

Warszawa, 12. 5. (PAT). Marszałek Makowski zwołał plenarne posiedzenie sejmu na wtorek, dnia 16 maja, na godz. 11.

Z manifestacyjnego pogrzebu śp. red. Rakowskiego.

Z lewej od góry: 1) Przemawia p. wicestar. Dołżycki nad trumną Zmarłego. Członek KSM trzyma poduszkę z odznaczeniami. 2) U stóp pomnika Żołnierza Polskiego w Rynku pożegnał śp. red. Jana Rakowskiego dowódca dywizji p. płk Świtalski. 3) Trumna przed pomnikiem Żołnierza Pol skiego. Duchowieństwo na czele z ks. prob. Żyndą z Chełmna. 4) U dołu: honorowy pluton wojska. 5) Ks. prob. Żynda przemawia nad trumną.

Wspomnienie pośmiertne.

Zmarły przed kilku dniami w Grudziądzu red. Jan Michał Rakowski, urodził się w Klonówce, pow. starogardzkiego w r. 1859. Do gimnazjum uczęszczał w Pelplinie (Coll. Marianum) i w Chełmnie, gdzie uzyskał maturę, po czym studiował filologię na uniwersytetach we Wrocławiu i Królewcu. Jeszcze w gimnazjum chełmińskim był czynnym i gorliwym członkiem tajnego **Związku Filomatów,** a jako student we Wrocławiu był prezesem **Literackiego Tow. Słowiańskiego,** biorąc ponadto żywy udział w ruchu młodzieży polskiej i w życiu tamtejszej Polonii. Już wówczas zasłynął jako popularny mówca na zgromadzeniach i wiecach polskich. Następnie w ciągu kilku lat był nauczycielem, jednak wnet jął się pracy, do której i z talentu i z zamiłowania oddawna czuł pociąg — pracy dziennikarskiej, która wówczas wymagała prawdziwego posłannictwa i wielkiej ofiarności dla sprawy narodowej. Służbę dziennikarską rozpoczął śp. red. Rakowski w **„Katoliku"** bytomskim, następnie współpracował w „Dzienniku Berlińskim" i „Wiarusie Polskim", w końcu w r. 1894 został redaktorem **„Gazety Grudziądzkiej",** gdzie wytrwał aż do r. 1930. W ciągu 35 lat swej pracy na trudnym posterunku służby publicznej i dziennikarskiej był niezmordowany, gdy o sprawę polską chodziło. Uczył lud pomorski słowem i piórem — na wielu, wielu wiecach i zebraniach we wzruszających mowach, na łamach gazety w prostych, a pełnych uroku i piękna, ukochaniem polskości przepojonych wierszach i opowieściach — miłości i przywiązania do Ojczyzny, budził ducha narodowego, wzywał do wytrwania. Wiele serca, starań i wysiłków poświęcił szczególnie dziatwie i młodzieży, którą przez szereg lat uczył czytać, pisać, myśleć i żyć po polsku.

* * *

Pogrzeb jego, odbyty w dniu 10 bm. o którym wczoraj pisaliśmy zamienił się w wielką manifestację narodową.

Wzięło w niej udział całe patriotyczne społeczeństwo m. Grudziądza z prez. Włodkiem na czele. Z pośród starych działaczy niepodległościowych, towarzyszów pracy zmarłego w uroczystościach pogrzebowych wzięli udział: Alojzy Ruchniewicz, Stanisław Kunz, Jan Gosieniecki, Feliks Karolewicz, Helena Kruszonowa i w. in.

R. i p.

Podziękowanie

za udział w pogrzebie śp. redaktora Jana Rakowskiego.

Serdecznie dziękujemy: wojewodzie pomorskiemu p. min. Władysławowi Raczkiewiczowi za kondolencje złożone na ręce prezesa red. Fiedlera, Przewielebnemu Duchowieństwu z ks. prob. Żyndą i ks. prob. dr. Pastwą za modły i udział w pogrzebie, wicestaroście Dołżyckiemu, płk. dypl. Świtalskiemu. prezydentowi Włodkowi i wiceprezydentowi Michałowskiemu za kondolencje złożone na ręce wiceprezesa red. Dolińskiego oraz za udział w pogrzebie, garnizonowi w Grudziądzu za delegowanie na pogrzeb kompanii honorowej z orkiestrą, wszystkim organizacjom grudziądzkim, radnym miejskim i oficerom za udział w pogrzebie, wiceprezesowi red. Dolińskiemu i red. Głodkowskiemu za pełną poświęcenia pracę przy organizacji pogrzebu, całemu społeczeństwu grudziądzkiemu za manifestacyjny udział w pogrzebie.

Zarząd Syndykatu Dziennikarzy Pomorskich

Podróż wśród mgły.

Londyn, 12. 5. (PAT). Specjalny wysłannik agencji Reutera, towarzyszący angielskiej parze królewskiej w podróży do Kanady, donosi z pokładu parowca „Empress of Australia": O godz. 15 okręt **wszedł w pasmo gęstej mgły,** panującej w obecnej porze roku na obszarze północnego Atlantyku. Okręt zmuszony został zmniejszyć szybkość do 10 węzłów.

Z Halifax (Nowa Szkocja) na spotkanie „Empress of Australia" wyszły wczoraj wieczorem dwa kontrtorpedowce kanadyjskie.

Im wolno nas obrażać.

Wiedeń, 12. 5. (PAT). „Voelkischer Beobachter" zamieścił pełen niesmacznych wymysłów artykuł pt.: **„Sobieski ante Koblenz",** atakujący Polskę, a przede wszystkim zwycięstwo Sobieskiego pod Wiedniem.

Rumunia otrzyma 5 milionów funtów.

Bukareszt, 12. 5. PAT). Ogłoszono tu następujący komunikat oficjalny:

Rokowania między rządem rumuńskim i brytyjską misją handlową zostały zakończone osiągnięciem zadawalającego wyniku. Protokół przewiduje ułatwienia i gwarancje sięgające sumy **5 milionów funtów szterlingów,** które oddane zostaną do rozporządzenia rządowi rumuńskiemu na zakup towarów w Anglii. Rząd brytyjski dokona zakupu **200.000 ton zboża rumuńskiego** z przyszłych zbiorów po cenach światowych.

Porozumienie anglo-tureckie

uzgodnione z Sowietami.

Londyn, 12. 5. (PAT). Rokowania między W. Brytanią a Turcją zostały całkowicie zakończone **i we wszystkich sprawach osiągnięto porozumienie.** W czasie pobytu w Ankarze Potiemkina nastąpiło uzgodnienie ewentualnego porozumienia brytyjsko-tureckiego ze stanowiskiem Sowietów w związku ze specjalnymi klauzulami, **dotyczącymi propozycji sowieckiej co do przechodzenia okrętów wojennych przez cieśninę Dardanelską na Morze Czarne.** W sprawie tej osiągnięte zostało całkowite porozumienie.

Otoczmy największą troską armię polską.

Naczelny Komitet Uczczenia Pamięci Marszałka Józefa Piłsudskiego wydał następującą odezwę:

OBYWATELE! Po raz czwarty naród polski obchodzi rocznicę zgonu Józefa Piłsudskiego i w żałobnej zadumie rozpamiętuje trudy Jego życia. Dzieła Wielkiego Marszałka, dziś zwłaszcza, gdy **stoimy w obliczu wielkich wydarzeń,** przemawiają do nas całą potęgą swojej wymowy, nakazują nam trwać wiernie przy Jego wskazaniach i kroczyć szlakiem przez Niego wytkniętym.

Niepewność jutra zawisła nad światem. Na szlakach niewiadomej przyszłości ważą się losy narodów.

Geniusz Piłsudskiego stworzył Polskę mocy i ładu, Polskę, cieszącą się szacunkiem świata, wierną swemu słowu, oddaną sprawie pokoju, ale niezłomną i groźną, gdy w grę wchodzi Jej honor, Jej sława, Jej wolność.

Pamiętajmy, że taką Polskę musimy przekazać pokoleniom potomnym.

Pamiętajmy, iż Wielki Marszałek nas uczył, że od nas samych losy nasze zależą, że uzbrojone ramię Narodu jest najlepszą przyszłości naszej rękojmią.

Pamiętajmy, że Jego wielki duch stoi na straży naszych sumień i naszego działania.

Otoczmy największą troską Jego wiekopomne dzieło: armię polską, której sztandary okrył blaskiem nieśmiertelnych zwycięstw, a z której uczynił opokę naszego bytu i tarczę naszej wolności. W Jego spuściźnie szukajmy dla siebie nakazów, w Jego czynach podstawy dla czynów, do których wzywa nas chwila dziejowa.

Zespoleni w żałobną rocznicę we wspólnym uczuciu, wszyscy, w myśl Jego wskazań, złóżmy z siebie ofiarę, która umie godzić sprzeczności, która jednoczy i łączy, a daje siłę całemu Narodowi. Obracajmy tak koło historii, jak tego żądał Józef Piłsudski, by pomnik Jego wielkości i chwały nigdy nie przestawał być chwałą i wielkością Polski.

Warszawa, na Zamku Królewskim.

Naczelny Komitet Uczczenia Pamięci Marszałka Józefa Piłsudskiego.

Zwariował, znając stan niemieckiej gospodarki.

Berlin, 12. 5. (PAT). Urzędowo komunikują, że na podstawie zarządzenia kanclerza sekretarz stanu w ministerstwie gospodarki Rzeszy **Brinckmann przeniesiony został w stan rozporządzalności** i odwołany ze swego stanowiska, jako członek dyrektorium Banku Rzeszy.

Zarządzenie to umotywowane jest tym, że „stan zdrowia Brinckmanna wyklucza w bliższym okresie powrót do zajęć służbowych".

Jak wiadomo, od czasu wystąpienia min. Schachta z dyrektorium Banku Rzeszy i z kierownictwa ministerstwa gospodarki Rzeszy, sekretarz stanu Brinckmann **przebywa w sanatorium dla nerwowo i umysłowo chorych.**

20 osób i 2 miliony dolarów.

Chicago, 12. 5. (PAT). Pożar, jaki spowodował wybuch w elewatorze zbożowym, rozpowszechnił się na 4 sąsiednie elewatory, zawierające ogółem około 5 milionów buszli pszenicy. Ponad 3 miliony buszli uległo zniszczeniu. Straty oceniane są na **2 miliony dolarów.** Jak przypuszczają — w katastrofie tej utraciło życie około **20 osób.**

Ogłoszenie upadłości

Widzewskiej Manufaktury.

Łódź, 12. 5. (PAT). Wydział handlowy sądu okręgowego w Łodzi ogłosił w dniu wczorajszym upadłość zakładów przemysłowych **„Widzewskiej Manufaktury" S. A. w Łodzi.** Ogłoszenie upadłości „Widzewskiej Manufaktury" nastąpiło na wniosek prezesa zarządu tych zakładów Kona. Jest to w ciągu ostatnich paru lat druga już upadłość „Widzewskiej Manufaktury".

Dłużej nie mógł wytrzymać

w Trzeciej Rzeszy.

Katowice, 12. 5. (PAA). W Piekarach Śląskich zgłosił się do komisariatu Pol. Państwowej niejaki Paweł Kral z Berlina, oświadczając, że dłużej nie mógł znosić reżimu hitlerowskiego, jak również żyć różnymi „ersatzami". Zdecydował się zbiec do Polski, aby przede wszystkim dobrze zjeść. Woli ponieść wszelkie konsekwencje za nielegalne przekroczenie granicy, jak nadal przebywać w Niemczech.

Tabela wygranych

5 dzień ciągnienia 44 Loterii Klasowej

I i II ciągnienie

GŁÓWNE WYGRANE.

100.000 zł. Nr. 17776.
15.000 zł. Nr. 38511.
10.000 zł. Nr. 19621.
5.000 zł. Nr.: 21861 53010 55263.
Po 2.500 zł. Nr.: 3687 93875 52329 67003 72656 81907 92777 98807 104833 112227 116259 135357.
Po 2000 zł. Nr.: 4983 8139 31994 49680 51235 54504 80583 96936 133081 134119 149324 149864 159150 164730
Po 1.000 zł. Nr.: 1043 1288 12742 13721 15981 17744 19919 22571 31197 33391 41320 60373 62914 63070 69110 80477 81471 93666 96323 117585 120018 123761 124995 137548 138603 148770 150668 5597.

PO 250 ZŁOTYCH.

12 13 92 363 414 558 95 795 818
94 959 1035 171 201 338 561 634 42
85 871 995 2097 143 77 95 314 50
474 613 36 725 802 13 984 3050 206
329 630 99 785 811 4031 126 403 90
662 715 806 16 901 5090 183 367
409 23 73 647 714 898 6036 163 89
257 315 57 503 20 70 604 46 720
21 40 811 901 5 7316 35 456 725 36
64 847 900 901 8017 57 63 214 61
307 15 79 501 10 661 73 731 835
9153 309 415 546 97 667 710 13 822
957 10127 287 333 546 838 89 927
77 99 11012 125 207 309 33 478 554
609 78 719 21 77 884 963 69 12056
234 60 86 381 475 533 98 99 617 52
78 785 13020 72 131 223 63 342 459
564 606 7 704 950 14001 113 217 20
376 415 523 49 705 31 88 940 43
15006 34 41 259 77 431 528 654
16013 139 279 494 738 830 76 90
900 903 17115 340 436 49 501 736
920 88 91 94 18017 71 260 347 48
57 620 63 708 44 925 36 91 99
19100 85 249 301 431 531 758 867
86 20178 315 56 415 60 564 636 61
78 755 918 21260 76 328 68 498 628
884 932 95 22050 117 44 71 227 39
65 304 48 410 521 645 775 916 95
23075 116 68 240 54 86 483 96 556
59 8 24018 44 69 75 141 58 62 307
14 27 45 763 930 33 25079 260 319
49 51 469 638 51 26016 26 178 210
26 31 349 533 43 639 84 705 810
936 27046 235 347 57 462 693 706
21 35 818 91 915 28041 167 79 87
296 381 458 94 534 605 39 58 722
55 83 903 38 74 29313 61 488 92
600 40 50 767 75 805 91 99 933 60
64 30043 68 93 107 65 222 96 392
451 64 561 625 780 86 814 58 929
58 85 31113 63 351 99 420 74 521
50 93 737 841 83 904 6 50 32141
239 414 22 77 86 539 88 628 80 703
32 53 960 33025 149 83 316 33 46
428 53 523 745 86 816 970 34137
283 319 510 662 709 828 928 61 73
35017 148 203 70 400 28 47 73 590
634 889 952 36096 119 258 335 504
673 763 999 37055 129 338 468 506
16 645 77 798 830 44 78 953 38040
155 237 94 327 433 557 648 69 855
924 46 47 39034 82 229 331 416 527
37 55 672 904 15 30 40023 78 230
33 41 317 35 429 887 900 94 41027
116 205 380 616 63 753 88 819
42090 227 43 71 301 72 769 830 57
947 43157 259 343 509 723 869
44032 405 31 60 68 88 770 852 92
929 45026 32 71 93 393 475 717 43
70 99 906 22 46062 103 63 95 257 59
369 415 32 525 29 624 780 83 899
47017 94 168 265 72 301 416 68 541
850 915 30 48097 207 21 324 83 477
524 37 601 20 50 739 830 976 49107
85 300 552 707 72 807 949 63
50027 103 220 23 64 428 516 29 49
630 755 824 98 903 51008 177 274
383 412 657 77 744 802 937 53 62
52042 82 463 79 611 712 53023 109
237 62 311 79 418 686 731 44 56
847 936 62 54057 74 175 622 853 62
976 55057 123 209 39 64 306 514
617 823 921 68 89 56022 68 252 380
590 784 813 901 57067 101 72 338
98 445 74 780 804 989 58032 142 346
90 750 88 832 59052 152 233 73 373
75 450 631 33 723 877 991 60010 206
20 24 379 659 95 702 29 847 82 953
61012 34 62 74 181 218 323 86 442
574 709 62045 262 71 579 755 959
85 63011 39 180 305 57 87 556 710
42 64185 220 367 467 522 80 666
701 813 78 65036 201 349 418 80
524 604 94 891 909 66004 101 59 438
87 95 654 771 914 67194 263 86 88
355 475 515 605 12 25 77 68236 309
455 68 69 729 869 69047 302 424
76 505 660 934 70018 108 488 506
618 843 71017 130 89 276 301 435
582 631 89 72107 271 364 420 73
517 719 97 822 45 73092 273 374 494
587 625 28 85 803 907 74018 320 28
81 434 541 735 895 921 85 75083
249 55 358 64 80 781 993 76130 243
395 646 96 780 977 77014 18 238
388 408 40 692 793 824 75 935 78015
174 620 745 993 79036 125 29 49 233
49 400 638 72 89 95 723 820 958 68
80067 144 75 269 87 379 493 507 32
602 55 795 882 94 81124 240 438
679 818 65 948 82102 247 394 498
503 734 50 58 89 834 916 17 40
83057 183 246 472 505 89 613 964
84149 343 54 570 71 759 873 85077
329 38 436 84 624 98 765 883 86090
163 79 87 241 85 488 509 49 725
839 90 901 2 87019 98 116 287 307
439 95 582 759 64 77 834 88114 24
223 794 805 11 20 49 89348 80 480
638 928 58 90020 188 200 717 891
91192 422 516 68 796 926 92002 37
57 77 117 32 50 58 276 430 612 733
919 93055 182 206 300 483 512 612
94074 81 221 30 39 67 84 429 60 83
517 44 664 85 849 960 95315 86 573
757 66 888 990 92 96172 259 375 566
643 85 712 79 803 971 97211 335 97
405 521 73 950 98222 310 524 47 606
863 924 99068 152 58 269 448 516
80 607 26 781 862 100083 457 641
69 722 42 838 68 924 101095 284 430
63 507 615 62 810 21 33 973 102037
360 427 734 914 43 77 103057 98 99
373 95 420 24 572 836 66 104003 32
75 294 329 766 105173 341 73 410
597 610 817 106112 24 88 448 658 62
702 107153 80 259 307 447 609 67
768 973 108000 74 138 240 426 582
613 747 99 811 109149 67 81 377 96
452 78 82 651 67 98 764 857 928
110097 115 57 86 253 309 90 507
111236 39 95 326 403 52 875 81 908
73 112029 58 382 572 98 753 841 71
979 113037 120 90 253 653 903 26
114235 408 63 640 840 115060 65 351
484 501 763 6 116080 116 98 488 633
824 117109 25 45 343 618 50 702 28
44 855 955 18012 75 96 220 311 43
75 92 528 637 51 711 802 924 33
119000 123 44 231 41 37 303 48 49
503 666 853 99 922 49 54 120106 255
450 554 820 121120 541 76 79 85 619
94 869 122044 108 413 555 87 619
700 16 20 29 864 966 123033 294 369
93 440 645 711 56 81 803 14 72 915
52 63 124017 93 819 947 55
125150 74 86 254 460 61 559 663
755 58 82 808 52 947 123025 70 132
68 274 360 559 760 916 127108 63 64
258 337 410 680 822 78 128091 131
59 339 68 432 47 583 644 65 741 859
63 91 969 129049 163 287 303 547 49
608 756 58 950 83 130064 161 71 216
21 416 21 62 560 778 89 92 860 909
131049 123 36 48 290 410 621 87 704
30 70 811 31 60 61 132078 311 468
86 742 59 69 980 133061 121 89 212
336 71 474 85 516 82 648 743 65 982
134029 47 124 37 349 435 551 622
702 73 836 91 926 135298 389 630 60
809 22 65 83 916 56 136027 147 56
231 53 409 36 46 507 38 69 735 830
41 48 943 47 137046 72 322 573 88
631 70 760 887 915 46 138131 39 268
69 488 600 90 703 814 43 941 57 97
139141 60 238 355 72 469 562 80 686
775 883 965 140073 221 354 60 95
488 580 706 864 69 73 141069 146 58
71 306 415 628 52 733 949 142176
253 334 403 88 625 765 806 905
143082 120 365 409 35 510 695 732
98 837 144305 42 542 60 96 145109
85 255 385 417 52 85 670 788 146105
282 303 41 54 66 413 773 805 990
147044 107 52 75 82 313 27 57 434
522 57 669 66 765 70 93 944 148043
276 422 654 721 29 72 973 149039
131 58 205 350 415 26 514 626 837
150063 120 66 238 42 366 504 628
774 813 74 961 151039 64 107 20 43
285 311 48 89 94 459 96 655 811 26
66 152220 23 367 441 54 80 571 90
804 59 73 153088 146 291 341 60 435
47 83 87 92 682 785 805 963 79
154078 187 417 28 531 53 74 714 810
926 155355 62 96 264 845 991 156217
61 316 84 418 654 970 157167 222
327 479 515 41 74 722 810 57 954 70
158108 372 490 562 68 91 739 83 827
90 929 67 159090 137 19 209 60 326
539 71 651 764 843 961 160085 216
380 408 36 689 727 72 161010 234
415 657 791 42 44 842 85 162103 98
271 377 420 557 615 796 974 96
163099 273 586 741 802 956 91
164101 83 361 87 438 614 74.

III ciągnienie

PO 250 ZŁOTYCH.

10 53 73 405 556 744 63 73 867
983 1725 866 2233 302 572 678 969
3005 358 550 863 65 91 947 4058
109 485 747 881 5241 384 421 75 622
726 50 6038 331 539 624 7496 630
829 76 917 78 8202 69 318 520 696
766 946 9062 340 482 562 10042 214
83 397 570 848 11425 565 847 12067
112 324 772 800 79 968 13291 363 78
476 632 938 14093 106 326 525 89
621 758 824 15069 357 82 717 885
948 16259 523 926 17196 378 93 642
868 942 66 18303 410 704 826 30
19164 74 300 2 18 467 722 68 821 75
20131 364 503 21 21060 117 323 752
22061 125 234 580 641 749 71 81 837
23346 476 504 615 708 48 830 24235
71 371 523 63 696 25420 629 90 872
917 26138 353 54 493 992 27447 65
546 600 42 28204 63 423 536 777
29876 984 30124 420 741 31319 518
22 39 619 720 51 989 32033 319 45
530 655 86 88 33304 49 54 507 9 761
876 34032 402 56 606 943 35082 153
294 392 36254 350 61 957 37505 48
680 989 91 38139 245 68 79 328 496
529 627 28 776 39025 143 301 39 81
601 760 854 985 40164 90 203 60 71
598 747 859 943 41128 402 19 642 986
42061 84 625 930 43054 350 643
44006 55 180 966 45048 341 401 45
70 725 46008 752 47040 153 202 489
531 48 298 788 821 49050 141 278
309 38 447 57 95 987 93 50003 395
586 640 764 888 983 51078 340 409
40 757 938 52020 35 534 53 720 854
53126 383 91 54222 708 22 909 11 62
55020 163 364 56034 561 879 928
57239 347 60 95 425 35 97 58597 680
972 59234 365 587 60004 155 216 365
680 837 61031 269 528 62150 341 754
63077 351 439 890 986 64243 483 903
86 65242 618 28 30 805 65 66463
571 739 890 957 67971 68156 216 363
412 87 545 672 69135 461 767 82 901
17 65 70036 304 872 977 1249 92 471
609 763 828 72122 70 315 622 28 707
862 901 72 88 73638 797 74201 69
514 627 772 97 929
75113 23 354 735 879 976 76079
530 888 962 77000 35 69 348 482 781
871 945 78156 86 267 407 505 668
79161 259 982 80045 458 671 89 945
81083 168 341 453 742 87 839 938
82073 241 81 710 83104 271 410 50
90 572 77 845 84268 440 511 85 713
85896 59 69 469 74 695 704 896 921
65 74 906 86088 426 48 595 812 988
86391 607 87466 572 949 88010 21
63 134 310 792 879 89240 987 90208
64 537 49 700 965 75 91305 549 721
92270 482 602 62 93007 96 167 307
35 644 99 841 94148 926 95408 616
856 96059 69 469 74 695 704 896 921
33 56 69 97020 208 395 891 98039
153 79 216 305 919 33 99307 602 842
84 944 100307 41 696 751 821 101131
318 418 73 641 102248 56 90 349 526
37 98 103839 104325 605 871 89 953
97 105016 126 472 508 711 907
106290 461 552 841 107508 69 964
108782 109005 564 617 730 815 30
982 93 110143 368 485 793 111871
112165 259 981 113343 91 522 720
114275 554 56 682 115696 732 116034
47 55 60 755 828 117057 436 661
118074 129 248 768 816 85 119034 58
158 455 579 625 734 879 120429 652
930 121037 60 441 729 97 990 122371
928 123018 536 124264 318 713
125062 148 257 345 691 924 126124
49 71 365 511 618 65 127275 506 856
902 128359 691 878 129006 53 228
534 825 130231 357 403 48 807
131234 344 753 93 132115 287 349
66 901 133106 492 552 92 689 134205
405 202 935 135419 71 739 136151 83
320 565 84 814 909 137444 962 85
138016 113 76 79 375 729 91 946
139374 993 140085 196 589 141136
204 735 86 874 142148 52 304 29 43
87 454 73 754 143105 329 40 42
144417 957 145435 78 753 937 146314
55 734 818 147103 31 363 543 69 605
52 771 843 976 89 148109 370 84 505
33 72 98 663 90 979 149043 181 92
239 49 320 664 79 721 150024 223 49
676 739 831 47 55 151376 566 998
152206 379 446 520 614 768 851 985
153209 34 310 602 707 888 154120
239 321 479 797 954 155455 897
156107 463 666 766 939 157054 314
752 91 839 923 65 158006 259 314 60
423 660 975 159023 140 91 238 86 524
42 639 160459 161089 183 580 795
821 76 969 73 162175 394 652 80 934
163217 911 164353 810 62 73.

IV ciągnienie

GŁÓWNE WYGRANE.

25.000 zł. — 131643
20.000 zł. — 158755
15.000 zł. — 112836
10.000 zł. — 36492 38589 101104 139679 154418
5.000 zł. — 1494 30653 67576 77359 78286 84051 89811 113264 113862 119630 164094
2.000 zł. — 4392 23148 41641 46184 60235 86926 108112 111111 106116 612 123509 127221 132128
1.000 zł. — 657 9674 16095 16643 19720 20807 22834 38573 38574 56566 68664 70767 77273 77601 79848 80225 87674 92785 93135 95719 98816 99191 999217 102052 109871 110169 116474 121502 123318 126527 129371 132573 139323 139589 141797 143783 145430 148712 157407 160265 160453

PO 250 ZŁOTYCH.

371 560 84 668 857 940 1164 260
650 818 973 2081 154 226 623 917
3232 55 483 526 75 635 769 4325 533
76 667 858 5204 20 34 76 593 96 789
98 6386 435 550 679 98 950 7102 409
501 629 45 854 980 8014 59 107 667
86 9295 432 621 987 10648 11119 356
681 857 78 12433 638 730 13064 211
846 14024 354 516 692 986 15035 640
99 16322 477 82 17076 265 418 20
867 18092 128 308 425 634 891 19037
136 93 325 645 958 69 20001 380 86
481 685 21080 604 64 873 98 22402
666 789 95 861 999 23016 120 214
356 534 672 861 76 24275 605 954 82
25724 724 846 946 26649 941 27225
486 858 67 28073 298 326 54 428 707
29075 176 428 90 824 62 30515 605
804 21 69 31033 364 418 93 696
32103 554 91 815 33043 211 765 817
34109 82 94 687 35052 172 579 740
811 36054 74 523 704 37178 372 654
758 38920 65 39092 211 73 338 58 420
853 40008 197 329 44 76 90 409 578
648 725 874 41453 569 967 42041 114
276 567 884 974 43449 583 623 819
44072 5204 45 364 87 403 37 515 22
43 778 800 947 46193 429 598 629
739 804 29 47033 784 48530 49 456
96 50309 447 655 68 51016 98 218 68
762 52072 268 864 986 53015 492 732
806 92 54208 336 570 971 55211 522
45 768 960 56645 57217 383 400 524
71 809 988 58158 90 401 692 862
59111 219 334 55 501 676 728 809
60156 260 875 941 62 61308 62 527
816 62358 726 805 63453 67 936
64009 132 256 395 877 81 65166 411
66046 336 877 951 67173 227 414 851
92 68094 377 646 69322 70788 903
72106 630 94 833 75 912 73009 53
182 257 74204 64 319 61 535 93
75001 55 528 50 74 832 77 949 76021
78 437 836 77318 696 819 906 78016
22 44 366 655 79273 493 664 81 714
80415 549 842 81448 82097 395 437
635 83023 30 43 287 332 454 63 534
685 782 84223 384 646 94 777 844 59
989 85075 200 82 380 479 86503 80
647 827 87266 340 453 675 817 926
69 88074 157 89401 522 736 90253
539 70 917 91134 412 825 48 92409
11 93110 222 40 57 688 705 20 35 879
943 58 94122 65 323 95079 269 72
498 703 53 802 998 96034 597 97135
779 835 98388 432 60 548 950 99014
71 111 268 438 620.
100404 60 858 83 101110 11 453
102330 833 91 907 103180 86 714
104148 596 885 10536 48 98 831
106016 36 277 548 56 705 823 961
92 68 98 107178 329 434 108382 529
41 649 109068 608 92 710 78 87 990
110118 843 111544 854 112617 718
948 113251 359 429 734 81 11409 16
807 115231 657 972 116124 521 41
117372 804 25 941 118069 272 548
642 85 119503 752 120093 316 79 419
53 746 932 121117 262 398 614 670
936 22377 512 58 123101 379 529 610
824 124342 63 910 125057 107 12 267
377 126458 83 760 917 29 40 127140
412 36 538 71 674 82 715 860 128002
34 336 422 684 777 834 129075 143
476 682 774 902 78 98 130069 89
533 71 672 88 739 131427 90 530 807
132369 496 595 697 833 133135 40
238 97 362 435 54 905 30 134495
873 78 135072 198 382 720 136139
241 789 850 137277 90 521 997 138360
796 919 139037 794 871 140130 71
204 329 447 904 86 141099 184 360
81 474 802 142130 708 143133 701
888 966 82 144126 521 48 967 145018
56 169 314 146391 454 622 861
147141 439 148264 940 67 149000 165
90 310 472 87 516 680 869 150116
334 625 885 151033 87 286 526 696
787 152105 298 958 153433 844 154079
402 652 63 914 155093 612 775 996
156367 624 82 750 815 157322 29 881
158152 98 305 537 950 159027 101
225 556 856 160014 244 648 868
161033 658 73 785 87 162079 153 316
87 425 552 873 904 163118 83 446
651 702 164122 403 711 165160

Błąd Wersalu już się nie powtórzy!

„Zbrodniarz" z Wersalu odpowiada Hitlerowi.

W paryskim tygodniku prawicowym „Gringoire" publikuje pod tytułem „Odpowiedź zbrodniarza" — b. premier Francji Tardieu odpowiedź kanclerzowi Hitlerowi na jego mowę:

W ostatniej swej mowie zaatakował Pan gwałtownie „przestępców z Wersalu". **Z pięciu tych Francuzów, jeden tylko pozostał przy życiu.** To on przerwie ogólne milczenie by odpowiedzieć Panu.

Z kolei Tardieu powołując się na historię i słowa niemieckich mężów stanu, wykazuje, iż

NIEMCY, A W SZCZEGÓLNOŚCI PRUSY, WYROSŁY NA GWAŁCIE,

że przemoc i żądza podbojów, to najgłębsza istota ich ducha, ducha — którego ostatnim przejawem jest sam Hitler.

I jako dowód tego przytacza Tardieu cytaty z „Mein Kampf", mówiące o prawie narodu do wszystkich potrzebnych mu terytoriów, o niezrezygnowanie z żadnego Niemca zamieszkałego poza granicami kraju, o bezwstydnym planie **kolejnego podbijania Europy z głównym wrogiem „krajem negrów i żydów" Francją na czele...**

A wszystkich tych rzeczy brak było w mowie ostatniej, mowie nieudanej, gdyż, aby nie mówić o teraźniejszości, cofnąć się Pan musiał w przeszłość. Oszałamiającym wprost cynizmem steku kłamstw i obelg, pełnych hipokryzji usprawiedliwianiami, starał się Pan wybielić wszystkie wyczyny niemieckie i przesłonić istotną treść odpowiedzi, bo...

„Odmawia Pan Rooseveltowi odpowiedzi, powołując się na gwarancje, udzielone sąsiadom.

DLACZEGO NIE WYMIENIŁ PAN GWARANCJI — PRZEZ PANA ZŁAMANYCH?

Locarno, Schuschnigg, Benesz, Tiso, Kłajpeda!

Twierdzi Pan, że wypowiadając jednostronie traktaty, zgłasza Pan jednocześnie gotowość nowych układów. Ale na jakich warunkach? Na jakich podstawach, **Z jakąż możliwością zaufania pańskiemu słowu?**

Stanom Zjednoczonym obiecuje Pan uszanowanie doktryny Monroe pod warunkiem, że one ją w Europie na rzecz Pana szanować będą. Zapomina Pan **jednak, że**

KRADŁ PAN CUDZE DOBRO CZĘŚCIEJ NIŻ ONI.

Jeśli wolno mi wyciągnąć konkluzje, to stwierdzam, że polityka i mowa pańska wykazują tylko, że Pokój Wersalski, którego „zbrodnie" Pan demaskuje, nie obszedł się z Pańskim krajem zbyt surowo.

O pokoju tym pisze Bainville: „Zbyt twardy w swej słabości i zbyt słaby w swej ostrości". W zasadzie miał on rację. W rzeczywistości zapomniał, nie znając kulis rokowań, iż **był to traktat koalicji i że to właśnie ocaliło Niemcy.**

Dorzućmy — gdyż to jest zasadnicze — iż ten tak niedoskonały traktat lepszy był sto tysięcy razy od jego wykonania. Pański poprzednik Gustaw Stresemann powiedział mi kiedyś: „Traktat dawał zwycięzcom wszelkie prawa. Ale oni nie odważyli się nigdy z praw tych skorzystać".

NIECH WIĘC PAN BŁOGOSŁAWI TYCH ATAKOWANYCH PRZEZ SIEBIE AMERYKANÓW I ANGLIKÓW.

Oni to byli pierwszymi burzycielami tych praw ciążących na was. Błogosław też Pan tych Francuzów nazwiskiem Herriot, Boncour, Chautemps, Sarraut, Flandin, Blum, którzy przyłożyli się do tej burzycielskiej roboty.

Wymagał tego u nas, we Francji i Anglii zawód parlamentarny (powtórny wybór i dojście do władzy), który ma swoje stałe reguły.

Pańskie reguły są odmienne i **pozwoliły Panu zlikwidować w sposób uproszczony, przy pierwszym wynikłym nieporozumieniu, generała von Schleichera i jeszcze parę innych osób.** My nie rozporządzamy takimi środkami.

W grze dyplomatycznej, w której Pańscy przeciwnicy przegrywali, Pan wygrywał najmniejszym wysiłkiem. Zdarzyć się jednak może, że nie będzie się to Panu udawało wiecznie.

Jeśli z winy Pańskiej — a jak myślę wbrew Panu — wybuchnie wojna, mam nadzieję, że

PO JEJ WYGRANIU BĘDZIEMY UMIELI NARZUCIĆ PANU WARUNKI DALEKO SKUTECZNIEJSZE I DOTKLIWSZE NIŻ OSTATNIE.

Usprawiedliwione to będzie więcej niż kiedykolwiek Pańską żądzą zapanowania nad Europą.

Kronika GDYŃSKA

Gdynia, dnia 12 maja 1939 r.

Redakcja i administracja mieści się: Skwer Kościuszki 24. (nad cukiernią Fangrata), tel. 14-60.

Nocny dyżur pełnią apteki:
Centralna, Plac Kaszubski, tel. 26-40
Świętojańska, naprzeciw komisariatu.
Bałtycka, ul. Śląska 42.
Magistra Grodzkiego, Morska 155.
Nadmorska w Orłowie, ul. Orłowska.

—«:»—

REPERTUAR KIN:
Bajka: „Pensjonarka".
Gwiazda: „Bitwa nad Marną".
Lido: „List polecający".
Lily-Chylonia: „Manewry miłosne".
Morskie-Oko: „Panieńskie szaleństwo".
Miraż-Orłowo: „Pat i Patachon" w filmie „Czarny hrabia".
Polonia: „Włóczęgi" (film polski).
Zorza-Grabówek: „Chicago".

— **Teatr robotniczy** chcieliby w Gdyni założyć socjaliści. Projekt utworzenia teatru dla robotników byłby niewątpliwie godny uznania, pod warunkiem naturalnie, że nie byłby to jakiś teatr partyjny, propagandowy i czerwony. W Gdyni dotąd jeszcze nie ma niestety żadnego teatru w ogóle. Jeden dobry teatr dla wszystkich razem zdał by się bardzo!

— **Popis szkoły rytmiki i plastyki** Adolfiny Paszkowskiej odbędzie się dnia 18 bm. (czwartek) w kinie „Polonia". Czysty dochód przeznacza się na drugie działko przeciwpancerne.

— **Śmiertelny wypadek w Orłowie.** W Orłowie nastąpił tragiczny wypadek przejechania na śmierć 24-letniego rowerzysty Michała Topolskiego, który śpieszył po lekarstwo dla dziecka. Sprawcą nieszczęścia był urzędnik samorządowy Zbigniew Kapałka, jadący samochodem.

— **Izba Morska** w Gdyni rozpatrywała sprawę awarii greckiego statku „Memes", który przy ładowaniu kopalniaków w porcie drzewnym uległ silnemu przechyłowi i doznał złamania burt. Izba Morska orzekła, że winę ponosi dowództwo statku.

— **Za duszę ks. Domańskiego.** P. Z. Z. zaprasza społeczeństwo gdyńskie na nabożeństwo żałobne za spokój duszy śp. ks. patrona Bolesława Domańskiego, prezesa Zw. Polaków w Niemczech, nieustraszonego bojownika o sprawy polskie. Msza św. odbędzie się 13 bm. o godz. 9 rano, w kościele Najświętszej Marii Panny.

Polski Czerwony Krzyż musi ogarnąć całą Gdynię. P. C. K. w Gdyni obchodzić będzie tradycyjny tydzień pod hasłem werbowania jak największej liczby członków. Tylko zespół wszystkich obywateli w nierozerwalny pierścień członków Czerwonego Krzyża w jedną olbrzymią rodzinę Czerwonokrzyską potrafi podołać pracy w chwili wojny, pomagając wzajemnie bliźnim w niesieniu pomocy rannym, chorym i zatrutym gazami. 25 groszy składki to drobiazg — który w masie tworzy majątek P. C. K., z którego czerpie fundusze na szpitale, sanatoria i na szkolenie drużyn i całych zastępów kursów dla obywateli. Nie zwlekajcie. Jeszcze dzisiaj wstąpcie w szeregi P. C. K. składki 25 groszowe przyjmuje Sekretariat PCK pl. Kaszubski 1.

— **Ukaranie szofera.** W dniu 7 marca br. szofer Jan Szczepaniak jadący z Oksywia do Gdyni samochodem ciężarowym, potrącił na ul. Okrężnej rowerzystę Walentego Waleckiego, który wskutek doznanych obrażeń zmarł w szpitalu. Szczepaniak stanął przed sądem okręgowym w Gdyni, który go skazał na 10 miesięcy więzienia.

„Moje dziecko tęskni!"

Gdynia. Wczoraj odbyła się w domach miejskich na Grabówku piękna uroczystość otwarcia **Pogotowia Opiekuńczego dla nieletnich.** Poświęcenia dokonał ks. kanonik **Turzyński** w obecności p. Komisarza Rządu mgr. **Sokoła,** prezesa S. O. **Schedlin Czarlińskiego,** pp. sędziów, prokuratorów i adwokatów. W Pogotowiu znajdą opiekę nieletni zatrzymani do dyspozycji Sądu oraz dzieci więźniów.

Pamiętamy wszyscy tragiczną spowiedź morderczyni Anastazji Poniedzielnik z procesu której zdawaliśmy obszerne sprawozdanie. Nieszczęśliwa ze łkaniem żaliła się na opuszczenie swego synka, który zginie podczas jej pobytu w więzieniu. Otóż pod ojcowską opieką Sądu i Palestry takie dzieci nie tylko nie zginą, ale — **wyjdą na ludzi.**

Społeczeństwo winno bardzo troskliwie dopomóc w pracy świeżo otwartego Pogotowia Opiekuńczego dla nieletnich.

Mianowanie 11 nowych kardynałów.

Agencja Havasa donosi z Watykanu, że według informacyj z kół dobrze poinformowanych, nie jest wykluczone, że już w czerwcu odbędzie się zgromadzenie św. konsystorza, na którym Papież dokona nominacji szeregu kardynałów. W obecnej chwili jest wolnych 11 kapeluszy kardynalskich.

Konie gdyńskich Krakusów niecierpliwie gryzą wędzidło.

Gdynia. Tradycje jazdy polskiej nierozerwalnie złączone z historią naszej Ojczyzny odżywają obecnie w „Przysposobieniu Konnym", które i w Gdyni zaczyna się organizować. Niebawem **na wietrze od morza zaszumią buńczuki,** a konie gdyńskich Krakusów już teraz niecierpliwie gryzą wędzidło i wyrywają się ku **Wielkiej Alei Wojska Polskiego,** (jak pragnęlibyśmy nazwać dotychczasową „Szosę Gdańską") na wspaniałą defiladę.

W okresie upadku Rzeczypospolitej tworzono pułki jazdy lekkiej i podczas kampanii Napoleońskiej powstały pierwsze szwadrony Krakusów, ubranych w sukmany a uzbrojonych na wzór ułanów.

Podczas powstania Listopadowego utworzono ponownie szwadrony Krakusów, które zdobyły wówczas wiele złotych i srebrnych Krzyżów Virtuti Militari. Utworzono je również i w 63 r., a wówczas rogatywka Kościuszkowska stała się symbolem powstańca.

W Polsce współczesnej jak wiadomo powstało Przysposobienie Konne i zorganizowano szwadrony Krakusów. **Gdynia nie pozostała w tyle.** Krakusy gdyńskie złożone z młodzieży szkolnej i z wiejskiej okolicznej tworzą już zawiązek nadmorskiego szwadronu. Niebawem nastąpi tu wspaniała uroczystość wręczenia buńczuka dowódcy szwadronu.

Jak wiadomo Krakusy zamiast sztandarów mają **buńczuki** i używają dawnych tradycyjnych barw na odznakach, zamiast zaś historycznych sukman nowoczesne mundury polowe.

Jedziemy do Bydgoszczy za 10,30 zł

korzystając z 50 proc. zniżki kolejowej.

Wydawnictwu „Dziennika Bydgoskiego" udało się uzyskać w Ministerstwie Komunikacji 50 proc. zniżkę przy przejeździe kolejowym na tradycyjny bieg „Dziennika Bydgoskiego", który się odbędzie w dniu **18 maja br.**

Zniżka kolejowa obowiązuje do przejazdu do Bydgoszczy w dniach od dnia 15 do 18 maja, a w kierunku powrotnym od dnia 18 do 21 maja włącznie. **Zniżkę otrzymać można po wykupieniu karty uczestnictwa,** która kosztuje tylko 50 groszy i uprawnia do bezpłatnego wejścia na stadion i do uzyskania 50 proc. zniżki do dwu kin i Teatru Miejskiego w Bydgoszczy.

Karty uczestnictwa wykupić można oraz wszelkich informacyj udziela Przedstawicielstwo „Dziennika Bydgoskiego" w Gdyni, Skwer Kościuszki 24, tel. 14-60. Biuro czynne cały dzień bez przerwy. (n4307

Uniewinnienie dziennikarza gdyńskiego.

Wczoraj odbyła się przed Sądem Okręgowym w Gdyni interesująca rozprawa odwoławcza przeciwko korespondentowi jednego z poczytnych pism.

W listopadzie 1938 r. ukazała się tam wiadomość omawiająca prawdopodobieństwo zwinięcia Komisariatu Ligi Narodów w w. m. Gdańsku oraz donosząca, że obowiązujący obecnie prawny statut międzynarodowy w. m. Gdańska i jego konstytucja miałyby być zmienione w drodze bilateralnego układu i porozumienia między rządem Polski, a rządem Rzeszy Niemieckiej.

Pismo podnosiło dalej, że wedle jego informacyj prawa gospodarcze Polski i Polaków nie uległyby uszczupleniu, a nawet na niektórych odcinkach **wzmocniłyby się.** Wzmocniłaby się także w nowym ustroju i pozycja partii narod.-socjalistycznej. Wszystkie te sprawy miały być omówione i uzgodnione przy najbliższych rokowaniach polsko-niemieckich, jakie mają się odbyć w Berlinie.

Artykuł na powyższy temat został **skonfiskowany** i red. K. stanął 23 lutego przed Sądem Grodzkim w Gdyni, który go **uniewinnił,** stając na stanowisku, że podanie wiadomości o mającej rzekomo nastąpić likwidacji przedstawicielstwa Ligi Narodów w Gdańsku i związanych z tym szczegółów **nie może wywołać niepokoju publicznego.**

Obecnie odbyła się rozprawa, tym razem **przed Sądem Okręgowym** w Gdyni. Obronę prowadził mecenas Wedegis, który powołał się w tej tak aktualnej sprawie konfiskaty prasowej na memorandum polskie i na przemówienie kanclerza Hitlera i stwierdził, że istnieje rzeczywiście możliwość zlikwidowania przedstawicielstwa Ligi Narodów w Gdańsku, z czego wynikałoby, że wiadomość nie była nieprawdziwa, a również że nie mogła z żadnego powodu wzbudzić niepokoju w Polsce.

Obrońca przypomniał uwagi zawarte w memorandum polskim, że 1) „rząd polski przewidywał **od kilku lat,** że trudności w wykonywaniu przez Ligę Narodów jej funkcyj w Gdańsku stworzą sytuację niejasną" i 2) że „od **kilku** lat rząd polski dawał do zrozumienia rządowi niemieckiemu, że należałoby przeprowadzić szczere rozmowy".

Sąd zatwierdził wyrok uniewinniający.

Proces wzbudził zainteresowanie wśród przedstawicieli prasy, gdyż zarzuty rozsiewania nieprawdziwych i niepokojących wiadomości bywają nieraz powodem konfiskat prasowych.

—:—

— **Kto kupuje — niech płaci!** Leonard Bednarski właściciel składu wędliniarskiego w Gdyni zakupił mięso w rzeźni od handlarza Baca jeszcze w styczniu br. Miał zapłacić Bacy 500 zł, jednak przyjechawszy pocichu do rzeźni załadował mięso i znikł nie zapłaciwszy ani grosza. Ponieważ upomnienia nie skutkowały handlarz oddał sprawę do sądu, który skazał B. na 6 miesięcy aresztu.

Pierwsze sto tysięcy.

Zaraz w pierwszym dniu ciągnienia czwartej klasy czterdziestej czwartej Loterii Klasowej padła na nr 742 jedna z wielkich wygranych — mianowicie sto tysięcy złotych. Cztery „piątki" tego numeru znalazły się w rękach mieszkańców stolicy, właścicielem zaś ostatniej jest

p. Józef Denis, szewc z zawodu, zamieszkały w Zamościu, przy ul. Okrzei. Wygraną zamierza p. Denis poświęcić na cele budowlane.

Właścicielką innej „piątki" jest warszawianka

p. Irena Tomczakowa, biuralistka. Pani T. zamierza przede wszystkim wyjechać na kurację, czego nie byłaby w stanie zrobić, gdyby nie wygrana.

W kole, prócz miliona, który wylosowany będzie w dniu 26 bm., pozostają jeszcze dwie wygrane po sto tysięcy, pięć po siedemdziesiąt pięć tysięcy, dziesięć po pięćdziesiąt **tysięcy złotych i wiele innych.**

Kronika TORUŃSKA

Toruń, dnia 12 maja 1939 r.

Nocny dyżur pełnią apteki:
Centralna — śródmieście
Św. Anny — Bydgoskie Przedmieście.
Pod Łabędziem — na Mokrem.
Nadwiślańska — Jakubskie Przedm.
Św. Barbary — Chełmińskie Przedm.

Dyżur lekarski Ubezpieczalni Społecznej piątek: dr Pryliński, ul. Pułaskiego 7, tel. 15-10 (dyżur od godz. 20 do 8).

—«:»—

Pogotowie straży pożarnej tel. 12-44.

—«:»—

Pogotowie ratunkowe tel. 19-91.

—«:»—

Przedstawicielstwo „Dziennika Bydgoskiego", ul. Mostowa 17. tel. 14-46.

REPERTUAR KIN:
Aria: „W cztery oczy"
As: „Bitwa nad Marną".
Mars: „Kentukey"
Świt: „Mikado".

— **Zjazd pszczelarzy pomorskich.** Dnia 14 bm. odbędzie się w Toruniu doroczny walny zjazd delegatów Pomorskiego Zw. Pszczelarzy. Obrady toczyć się będą w Domu Społecznym przy ul. Mickiewicza 2/4. Zjazd poprzedzi msza św., którą o godz. 9 odprawi na intencję związku kapelan ks. dyr Targowski w kościele NMP.

— **Już dziś rozpoczynają się konkursy konne.** Doroczne konkursy konne, urządzane przez CW Art., mają w Toruniu ustaloną markę. Konkursy rozpoczynają się w dniu dzisiejszym. Dochód przeznaczony jest na LMK. Zawody w dniu dzisiejszym rozpoczynają się w CW Art. W sobotę zaś na placu za Dyrekcją Kolejową.

— **Z posiedzenia rady miejskiej.** Dnia 10 bm. odbyło się posiedzenie rady miejskiej, któremu przewodniczył prez. Raszeja. Uchwalono zaciągnąć pożyczkę 25.000 zł z Tow. Budowy Szkół na budowę szkoły powszechnej na Stawkach. Pożyczka ta zostanie spłacona w 10 ratach w okresie 3-letnim. Przyjęto również dotację Funduszu Pracy w wysokości 200.000 zł. Z kwoty tej przeznaczono 50.000 zł na ulepszenie nawierzchni nadbrzeża przy przeładowni. Dłuższą dyskusję wywołała sprawa kupna parceli leśnej Bolumin, położonej wzdłuż lasów miejskich w Kamieńcu pod Czarnowem. W wyniku dyskusji wniosek kupna parceli został odrzucony. Sprawa powołania stałych komisji dla administracji i gospodarki miejskiej odroczono.

— **Pożar w filii gimn. im. Kopernika przy ul. Sienkiewicza.** Dnia 11 bm. o godzinie 10 wybuchł pożar w budynku filii gimnazjum im. Kopernika przy ul. Sienkiewicza. Prawdopodobnie wskutek wadliwej budowy komina zapaliło się obelkowanie poddasza. Przybyła straż pożarna musiała na większej przestrzeni dachu zerwać dachówki. Przy akcji ratowniczej zużyto tak wielką ilość wody, że korytarze budynku szkolnego stały pod wodą. Wysokość strat wykażą dochodzenia.

Jest lekarstwo na nielojalnych Niemców.

Toruń, 12. 5. W listopadzie ub. roku przybył do Torunia z powiatu rawickiego na polecenie centrali „Deutsche Vereinigung" z Bydgoszczy Ernest Günther Poinke. Zamieszkał przy ul. Kościuszki 73 u p. Laengnera. Zadaniem jego było przeprowadzanie akcji odczytowej wśród młodzieży niemieckiej i jej szkolenie. Odczyty takie przeważnie odbywały się nielegalnie.

W dniu 15 lutego Poinke urządził taki odczyt nielegalny w oberży p. Oborskiego w Złej Wsi w powiecie toruńskim. Podczas tego odczytu użył zwrotu: **„Dawniej ziemia, torfowiska i pastwiska należały do chłopa-Niemca, obecnie zostało przez państwo zabrane z czego wynika, że państwo jest złodziejem narodu".** Należy zaznaczyć, że odczyt prowadzony był w języku niemieckim.

Bezczelną zniewagę słyszał komendant posterunku w Złej Wsi, który aresztował Niemca. Poinke przesiedział przez 5 tygodni w „Okrąglaku" i za kaucją 1000 zł został zwolniony.

Obecnie odpowiadał przed toruńskim sądem okręgowym, gdzie nie przyznał się do wypowiedzenia inkryminowanych słów. Przewód sądowy jednak wykazał całkowitą winę bezczelnego Niemieszka.

W wyniku rozprawy sąd skazał Poinkego **na 8 miesięcy** bezwzględnego więzienia.

Z Wielkopolski i Pomorza

NASI SPRAWOZDAWCY O ŻYCIU PROWINCJI

INOWROCŁAW

Przedstawicielstwo „Dziennika Bydgoskiego" w Inowrocławiu mieści się przy **ul. Król. Jadwigi 22/23 I piętro, prawo** (naprzeciw magistratu).

Biblioteka Tow. Czytelni Ludowych, mieszcząca się w Domu Katolickim przy ulicy Plebanka, otwarta jest codziennie za wyjątkiem niedziel i świąt od godziny 17 do 19.

Biblioteka Kolejowego Przysp. Wojsk. w świetlicy „Ogniska" przy ul. Magazynowej otwarta w poniedziałki, środy i piątki od godz. 17 do 19.

Biblioteka miejska czynna jest codziennie od godz. 17 do 18, w soboty od 17 do 19.

Nocny dyżur pełni apteka „Pod Lwem".

REPERTUAR KIN:

As: „Sygnały"
Słońce: „Zakochana pani".
Stylowe: „Banita"
Świt: „Rakietą na Mars".

— **Walne zebranie obwodu LMK** odbyło się od przewodnictwem sędz. Łukaszewskiego. Sprawozdania składali pp. Czyściecka, Mrotek i dyr Cylka. Obwód składa się z 5 oddziałów i prawie tysiąca członków. Wielkie poparcie udzielały lidze władze państwowe, samorządowe i wojskowe. Na wniosek p. Zdanowicza udzielono zarządowi absolutorium, po czym objął przewodnictwo dalszych obrad delegat okręgu mgr Grzeszczak. Do nowego zarządu wybrano pp. prezes sędzia Łukaszewski, członkowie star. Wilczek, Czyściecka, mjr Hamberger, dyr Cylka. Mrotek, Słomka, Wieszok, Zdanowicz, prof. Röhr, Bilińska, kpt Nowicki, Haczyński, Taranczewski, red. Gałkowski, komisja rewizyjna: kpt. Lisiogórski, Dominiczak i Stefaniak

— **Tydzień PBK.** 14 bm. kwesta uliczna w Inowrocławiu i okolicznych miastach, o godz. 12 poranek PBK w ogrodzie Teatru Miejskiego, od godz. 16—18 koncert orkiestry wojskowej w parku zdrojowym, 13 i 14 bm. przedstawienia w kinie „Świt" na rzecz PBK. Od 10—15 bm akcja propagandowa w szkołach, zapisy na członków, sprzedaż nalepek itd.

Zawody lekkoatletyczne w Sokolni, rozegrane między Goplanią a Sokołem, przyniosły zwycięstwo Goplanii w stosunku 39:49.

—«:»—

KRUSZWICA. Telefon pogotowia pożarowego w Kruszwicy nr 111.

— W Marianowie pod Kruszwicą na szkodę roln. Pokorskiego pastwą płomieni padł dom mieszkalny, szopa i chlewy. Straty oblicza się na około 10.000 zł.

MOGILNO. (mk) Pod przewodnictwem prezesa rej. Korytowskiego odbyło się zebranie Kat. Stow. Mężów, na którym kwadrans ewangeliczny wygłosił ks. Obarski. Referat społeczny wygłosił p. Barczak.

— Stanowisko sędziego przy tut. sądzie gr. objął sędzia F. Małecki z Poznania. Dotychczasowy sędzia Wengerek przeniesiony został do Strzelna.

TRZEMESZNO. (mk) W salce Talagowej odbyło się zebranie T. G. Sokół. Zapoznano się ze sprawozdaniem z lustracji drużyny żeńskiej dokonanej przez nacz. okr. Siekierską z Gniezna. Uchwalono przeznaczyć z kasy gniazda 60 zł na POP i 20 zł na FON.

ROGOŹNO (a) Za pośrednictwem miejscowej placówki PCK odbył się w szkole powsz. w Rogoźnie 4-dniowy kurs teoretyczny dla patroli ratowniczo-sanitarnych. Wykładów udzielał instr. Kukułka z Poznania. W krótkości odbędzie się dwudniowy kurs praktyczny, następnie egzamin. W kursie wzięło udział 135 osób.

GNIEZNO. (fb) Na POP mieszkańcy m. Gniezna i powiatu subskrybowali ogółem 800.000 zł.

— Srebrne gody małżeńskie obchodził pracownik kolejowy Antoni Mikuła z małżonką Bronisławą z Gwiazdowskich, zam. przy ul Bł. Jolenty 6. „Ad multos annos!"

CHODZIEŻ. (bf) Sąd okr. na sesji wyjazdowej rozpatrywał sprawę Kośnickiego, b. wójta Budzynia, oskarżonego o usiłowane zabójstwo Zielińskiego. Tło sprawy było następujące: Na zebraniu przedwyborczym 5 stycznia br. przyszło między wójtem Kośmickim a Zielińskim do awantury, w trakcie której Zieliński wystrzelił na postrach. Na polecenie wójta zamknięto Zielińskiego w strażnicy, gdzie przyszło jeszcze do utarczki między aresztowanym a wójtem. W trakcie szamotania się padł strzał, który trafił Zielińskiego w szczękę. Według zeznań świadków miał wójt Kośmicki użyć obelżywych słów. Sąd po naradzie skazał b. wójta na rok aresztu i ponoszenie kosztów sądowych.

— Dnia 9 bm. obchodzili pp. Franciszek i Salomea z d. Szymanowicz Górzni srebrny jubileusz pożycia małżeńskiego. Jubilatom życzymy „ad multos annos!".

WRZEŚNIA. (r) Na szosie za koszarami zauważono około godz. 10 młodego człowieka, wijącego się z bólu na ziemi. Przechodnie zajęli się nieznajomym, a przejeżdżający właśnie w kierunku miasta samochód zabrał go i odwiózł do szpitala powiatowego. Dochodzenia wykazały, że nieznajomy nazywa się Władysław Walczak i chciał się pozbawić życia przez otrucie. Walczak pochodzi z Węgierek, zatrudniony jest jako uczeń szewski u p. Łukaszewskiego, liczy lat około 19.

— Na POP subskrybował powiat wrzesiński 521.320 zł. W imieniu komitetu jako komisarz powiatowy wyraża p. starosta dr Rościszewski wszystkim podziękowanie.

WĄGROWIEC. (a) 10 bm. rano na przejeździe kolejowym przy ul. Bartodziejskiej w Wągrowcu najechał pociąg towarowy, zdążający z Bydgoszczy do Wągrowca furmanką i zabił konia. W ostatniej chwili woźnica skręcił wóz i uratował siebie i drugiego konia. Wóz i konie są własnością p. Fr. Szyszki z Wągrowca.

— Wielkie zebranie propagandowe koła Związku Polskiego pod hasłem „Wszyscy musimy stanąć na szańcu do walki o polski stan posiadania", odbyło się w Starej Strzelnicy. Treściwe przemówienie wygłosili pp. kpt. Paluch, prezes ZP płk Chocieszyński i dyr Dubas.

CHOJNICE. (s) Przed tut. s. o. toczyła się rozprawa karna przeciwko Helmuthowi Banascha, obywatelowi niemieckiemu, który po nielegalnym przejściu przez granicę polsko-niemiecką w okolicy Charzyków krzyknął do urzędników straży granicznej, wziąwszy ich przez pomyłkę za żołnierzy niemieckich „Heil Hitler". Po rozpatrzeniu sprawy sąd skazał go na 8 miesięcy więzienia i utratę praw honorowych na przeciąg 3 lat. Tego samego dnia w tym samym składzie sąd okr. rozpatrywał sprawę 26-letniej Gertrudy Fritz, która w 24 i 26 marca „zawyrokowała": „gdy pewnego dnia rano się obudzicie, Hitler już będzie na Pomorzu". Sąd skazał Fritzównę na trzy miesiące aresztu.

— W salce parafialnej 9 bm. pod przewodnictwem dyr. Gierczyńskiej odbyło się zebranie Stow. Kobiet Kat. Po odczytaniu kwadransa ewangelicznego przez ks. Kirsteina. prof. Dziarnowski wygłosił referat pt. „Kultura katolicka", który wywołał dłuższą dyskusję.

Wręczenie 70 aparatów radiowych szkołom i świetlicom.

Inowrocław. W hotelu Basta odbyło się organizacyjne posiedzenie pow. kom. społ. radiofonizacji kraju pod przew. star. Wilczka, który omówił znaczenie radiofonizacji szczególnie dla szkół. Na propozycję p. starosty do komitetu wybrano pp.: przewodniczący insp. szk. Majewski, zast. ks. prob. Strehl z Ostrowa n. G i burm. Pyka z Gniewkowa, sekr kier. szk. w Jacewie Fr. Konarkowski, skarbnik instr. ośw. pozaszk. A. Dolecki, członkowie zarz. insp. sam. A. Śliwiński, wójt M. Eckert, K. Zieliński z Sobiesierni i kier. szk. w Janikowie Wojciechowski.

Po przemówieniu dyrektora rozgłośni pomorskiej p. Pawłowicza referat wygłosił p. red. Zadrożny, po czym o zadaniach wybranego komitetu przemówił insp. szk. Majewski. Po posiedzeniu udano się do dużej sali, gdzie przed udekorowaną estradą postawiono 70 radioodbiorników, zakupionych przez wydział powiatowy. Uroczystość zagaił przew. wydz. pow. star. Wilczek, podnosząc, że wydział powiatowy przeznaczył na radiofonizację szkół i świetlic w powiecie 11.000 zł oraz zwrócił się z wezwaniem do młodzieży szkolnej, by odpowiednio korzystała z audycji radiowych. Następnie przemówił p. woj. Raczkiewicz, podkreślając znaczenie chwili obecnej, dziękował w końcu wydziałowi pow. za tak piękny dar. Uroczystego aktu poświęcenia radioodbiorników dokonał dziekan ks. kan. Kubski, wygłaszając okolicznościowe przemówienie. Symbolicznego aktu wręczenia radioodbiornika uczennicy szkoły z Jacewa Batożarce dokonał star. Wilczek. Przemówił także im. dyrekcji Radia Polskiego dyr Pawłowicz.

Uroczystość zakończono odegraniem kilku kujawiaków przez orkiestrę ludową braci Michalaków z Gocanowa i wspólną fotografią

JABŁONOWO. (jl) 9 bm. na polu należącym do zgromadzenia ss. Pasterek Jabłonowo-Zamek spłonął stóg słomy wartości 1500 zł.

LIDZBARK. (jl) Pod przewodnictwem prezesa pow OSP burm. Parzyboka odbyło się roczne zebranie Och. Straży Pożarnej. Z przemówienia przewodniczącego daje się zauważyć, że OSP w Lidzbarku jest wzorowo zorganizowana i wyekwipowana w najnowocześniejsze urządzenie techniczne. Wybrano do zarządu pp. T. Jaroszewskiego, F. Lewandowskiego, Rucińskiego, I. Lewandowskiego i M. Zastawnego.

PRUSZCZ. (w) W salce parafialnej odbyło się plenarne zebranie KSMM, które zagaił prezes Leon Depka. Po odczytaniu przez sekretarza A. Szankowskiego protokołu z poprzedniego zebrania asystent kościelny stow. ks. prob. Schwanitz omówił szereg spraw organizacyjnych.

KORONOWO. Pod przewodnictwem p. Szmacińskiego odbyło się się tu walne zebranie Klubu Kajakowców. Prezes Kleybor złożył obszerne sprawozdanie z działalności klubu. Po złożeniu sprawozdań przez sekretarza, skarbnika, gospodarza i kier. technicznego udzielono na wniosek przewodniczącego komisji rew. Kędzierskiego ustępującemu zarzadowi absolutorium. Następnie przeprowadzono wybory uzupełniające. Wiceprezesem został p. St. Nowacki, ławnikiem p. Sz. Stogowski. Skład zarządu na nowa kadencję jest następujący: prezes dyr Z. Kleybor, zast. St. Nowacki, sekr. Graczyk K., skarbnik W. Gollnik, gospodarz W. Mętkowski, kier. techn. Bol. Poklękowski.

ŚWIECIE. (t) Naczelnictwo okr. XI Sokoła odbyło 7 bm. w lokalu p. Popławskiej, posiedzenie, na które stawiły się tylko Przechowo i Warlubie. W obradach wziął udział prezes okregu Domachowski. Poszczególne sprawy referował nacz. okr. Galiński. Należy podnieść, że należyty rozwój techniczny drużyn gniazd napotyka prawie wszędzie na trudności i to z braku sali do ćwiczeń oraz boisk sportowych. Nawet gniazdo w Świeciu nie może uzyskać do ćwiczeń sali, choć są tu aż dwie sale gimnastyczne.

— We wioskach Borów Tucholskich, uchodzących za ośrodki ruchu letniskowego, wre praca. W Tleniu, który cieszy się największym wzięciem, wzrasta liczba pensjonatów. Włościanie wsi borowiackich w zainteresowanych okolicach podejmują na większą skalę uprawę warzywa i hodowlę drobiu, bo to przecież w sezonie popłaca. Wzdłuż Brdy mają w tym roku powstać schroniska turystyczne. Oby tak było! A może przydałyby się takie schroniska nad Wdą, która co prawda jest bardzo kręta i ma sporo „przeszkód" w formie śluz, ale za to dużo uroku i bywa z roku na rok coraz liczniej „objeżdżana" przez kajakowców. W obrębie nadleśnictwa państw. Wierzchlas, a więc w samym sercu Borów istnieje największe w Polsce skupienie cisów, rezerwat o obszarze 18 ha. Wzdłuż jeziora mukrzańskiego, chronione wysokimi sosnami i świerkami z wcale dobrym podszyciem z brzegów lasu, rosną kilkuwiekowe okazy pierwotnej puszczy pomorskiej. Co roku przybywa do tego rezerwatu dużo turystów. Co prawda dojazd jest tu nie najlepszy, bo trzeba od szosy przejechać parę kilometrów drogą leśną. Inowacją natomiast będzie, że w najbliższym sąsiedztwie rezerwatu, bo nad pasmem jezior błądzimskich, powstanie letnisko, z plażą i innymi wygodami. Zaczątki w tym kierunku już poczyniono w najbliższej miejscowości kościelnej w Lnianie, gdzie jest i stacja kolejowa i poczta. Tutaj ze względu na pewne wygody lokalne powstaje obszerny pensjonat i ze Lniana do schroniska jakie zostaną wybudowane nad jeziorem błądzimskim będzie utrzymana stała komunikacja.

WŁOCŁAWEK. Pracownice domowe i dozorca domu przy ul. Kilińskiego 16a złożyli na FON 19,50 zł, dając dowód swej głębokiej miłości dla ojczyzny. Zasługuje na podkreślenie czyn pracowników KKO pow. włocławskiego, którzy podpisane sumy pożyczki lotniczej przeznaczyli na FON i na cały rok opodatkowali się dobrowolnie w wys. 1% poborów na rzecz budowy szkoły pilotów w Lublinie.

(h) 7 bm. nastąpiło otwarcie sezonu letniego we wszystkich klubach wioślarskich we Włocławku. Uroczystość rozpoczęła się nabożeństwem w kościele św. Jana, a następnie w obecności członków klubów i zaproszonych gości zabierali kolejno głos płk Sudoł i prezes Bojańczyk, zapewniając, że wioślarze zawsze są gotowi na zew Ojczyzny.

TUCHOLA. (fm) Przez szereg miesięcy zimowych odbywał się w szkole powszechnej wieczorny kurs przysposobienia kobiet do obrony kraju. Ostatnio w auli szkoły odbyło się zakończenie. Na wstępie obecnych powitała kierowniczka kursu p. naucz. Bonianka, wygłaszając przemówienie. W dalszym programie kursistki wykonały urozmaicenia: śpiewy, inscenizacje, tańce, deklamacje itd. Do kursistek i prelegentek przemówił p. insp. Jagielski, a w imieniu lokalnego koła P. K. do o. k. przemawiała p. Piskozubowa.

— Ostatnio utworzył się tu oddział Przysposobienia Kobiet do Obrony Kraju, który prowadzi instruktorka PWK p. Malinowska z Chojnic.

— 9 bm. odbył sie tu jarmark zwierzęcy, na który sprowadzono z powodu panującej w okolicy pryszczycy jedynie konie. Za konie płacono od 90—450 zł. Ruch średnio ożywiony.

BRODNICA. (jl) Do mieszkania nauczyciela H. Gałki w Słoszewach pow. brodnickiego nieznani złodzieje dokonali włamania i skradli garderobę, bieliznę i dwa rowery wartości ogólnej 1000 zł.

— Marta Fedorowiczówna, przebywająca ostatnio u rolnika Aleksandra Romana w Szczuce pow. brodnickiego w zamiarze samobójczym udała się do stodoły i napiła się esencji octowej. Przewieziona do szpitala powiatowego w Brodnicy zmarła.

WEJHEROWO. (ap) Powiat morski subskrybował na POP 436.000 zł. Niezależnie od tego złożono w okresie subskrypcyjnym na FON ponad 5.000 zł w papierach wartościowych.

— Miejscowe Kat. Tow. Głuchoniemych na zebraniu pod przewodnictwem K. Pepińskiej zebrało i złożyło na FON kwotę 160,50 zł. W końcu deklaracji głuchoniemi ślubują służyć Ojczyźnie w razie potrzeby z całą gotowością i do największych ofiar.

— Dzieci szkoły powsz. Zagórza (przeważnie bezrobotnych) złożyły na FON 167,19 zł.

TCZEW. (as) Kino Apollo: „Maria Antonina". Kino Gryf: „Meksykańskie noce".

— Na tut. dworcu kolejowym policja przytrzymała i odstawiła do więzienia sądowego robotnika Jana Czerkowskiego ze Smętowa, który dopuścił się oporu władzy na osobie strażnika ochrony PKP.

— Na ręce dowódcy tut. garnizonu koło Rodziny Wojskowej złożyło na FON dar w postaci 41 złotych obrączek, 11 złotych pierścionków, 2 złote kolczyki, 5 monet srebrnych, 2 srebrne blachy oraz obrączkę srebrną.

— W Narkowach na zabawie doszło do krwawej bójki, w czasie której dotkliwie pobity został urzędnik kolejowy Jan Landowski. Sprawcami pobicia okazali się robotnicy: Stanisław Niemiec, Bronisław Denderski oraz Józef Thiel z Tczewa.

GRUDZIĄDZ

Przedstawicielstwo „Dziennika Bydgoskiego" mieści się przy ul. Toruńskiej 22, tel. 1294. Biuro czynne od godz. 8—18.

T. C. L. Biblioteka i Czytelnia (ul. Legionów 28) otwarta od godz. 11—12 i 17—19 (w soboty tylko do godz. 18).

Pogotowie pożarnicze tel. 11-11.

— **Nocny dyżur** pełni apteka Pod Lwem, Pańska, tel. 2040.

REPERTUAR KIN:

Apollo: „Przedziwne kłamstwo Niny Pietrowny"
Gryf: „Czterech na posterunku"
Orzeł: „Profesor Wilczur".

— **Ile subskrybowali mieszkańcy Grudziądza na POP?** Według dokonanej statystyki mieszkańcy Grudziądza subskrybowali na pożyczkę lotniczą 1.290.510 zł.

— **Zniżki kolejowe na bieg „Dziennika Bydgoskiego".** Liga Pop. Tur. na podstawie zarządzenia min. komunikacji przyznała ulgi kolejowe do Bydgoszczy na bieg „Dziennika Bydgoskiego", połączonego z zawodami lekkoatletycznymi Poznań—Pomorze. Przejazd do Bydgoszczy na podstawie kart uczestnictwa odbywać się będzie za opłatą normalną, zaś powrót jest bezpłatny. Karty uczestnictwa ważne od 15—21 bm. po 50 gr za sztukę są do nabycia w agenturze „Dziennika Bydg." w Grudziądzu, ul. Toruńska 22, tel. 1294, gdzie udziela się również bliższych informacyj.

— **Bójka.** Na tle porachunków osobistych powstała bójka między Bol. Prusieckim (Chełmińska 52) i Józefem Sobierajem (św. Wojciecha 4). Ten ostatni uderzył swego przeciwnika laską w głowę, raniąc go dotkliwie. Sprawą zajęła się policja.

— **Przytrzymanie zbiega.** Na tut. dworcu kolejowym przytrzymała policja 13-letniego Józefa Ruchniaka, zam. w Szembruku pod Grudziądzem, który zbiegł z domu rodzicielskiego.

— **Zarząd Miejski** podaje do wiadomości, że posiadacze psów pokojowych po zapłaceniu podatku mogą otrzymać znaczek kontrolny dla psów bezpłatnie, a posiadacze psów łańcuchowych za opłatą 1 zł w ratuszu, pokój 314, w godzinach urzędowych.

— **Z posiedzenia rady miejskiej.** 9 bm. odbyło się zebranie rady miejskiej pod przewodnictwem prezydenta Włodka, który na wstępie uczcił pamięć zmarłego seniora dziennikarzy pomorskich śp. red. Jana Rakowskiego. Uchwalono przystąpienie gminy m. Grudziądza do Zw. Międzykomunalnego dla spraw letniskowych i turystycznych oraz zakupienie gruntu na rozszerzenie chodników przy ul. Legionowej i Czerwonodwornej. Z dalszych ważnych uchwał należy wymienić: budowę budynku przy szpitalu miejskim jako oddziału dla zakaźno-chorych, zaciągnięcie pożyczki 160.000 zł na budowę ulic, 40.980 zł pożyczki materiałowej z Funduszu Pracy na roboty uliczne, 49,000 zł na wykonanie robót wodociągowych i kanalizacyjnych, a na dalszą rozbudowę 125.000 zł. Na wykończenie nowej szkoły powszechnej postanowiono pożyczyć 30.000 zł oraz 15.000 zł na pomiary i plany zabudowania miasta.

Kronika

Bydgoszcz, dnia 12 maja 1939 r.

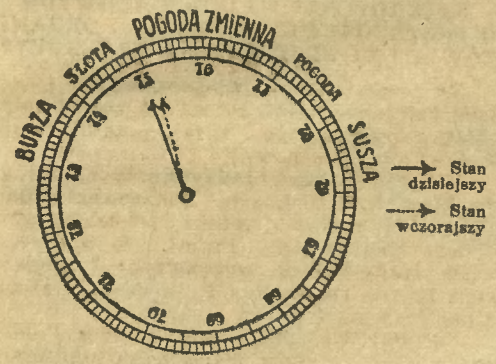
KALENDARZYK

Dziś: Pankracego.
Jutro: Serwacego.
Wschód słońca o godzinie 4.09.
Zachód słońca o godzinie 19.44.

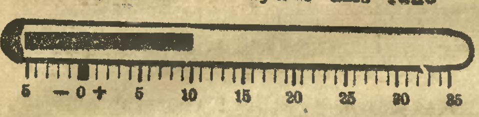
Stan pogody.

POCHMURNO I DROBNY DESZCZ.

Wczoraj panowała w Polsce pogoda chmurna z nielicznymi rozpogodzeniami, a gdzieniegdzie padał drobny deszcz. Wiał umiarkowany wiatr ze wschodu, a temperatura wynosiła około 12 st. Stacje górskie notowały: Kasprowy Wierch temperaturę 2 st., lekką burzę z opadem w postaci krup przy słabym wietrze ze wschodu. Pop Iwan temperaturę 3 st., drobny deszcz z przerwami przy słabym wietrze z zachodu. Dziś rano w Bydgoszczy pochmurno. Przewidywany przebieg pogody: Chmurno z rozpogodzeniami, miejscami drobny deszcz. Słabe wiatry ze wschodu. Temperatura w ciągu dnia około 12 st.

Termometr wskazywał dziś rano

DYŻURY NOCNE APTEK od 8—14 maja br.:

1) Apteka Piastowska, ul. Śniadeckich.
2) Apteka pod Złotym Orłem, Rynek im. Piłsudskiego 1.

—«:»—

Telefon Pogotowia Ratunkowego 26-15.

—«:»—

— **MUZEUM MIEJSKIE** przy ul. Farnej otwarte codziennie od godz. 11—16, w niedziele i święta od godz. 11—14. Obecnie w Muzeum wystawa grafiki, Tow. Artystów Grafików w Krakowie.

Muzeum Miejskie — Bielawki, ul. Pierackiego 8, otwarte codziennie od godz. 11—14. Stała wystawa darów: obrazy Leona Wyczółkowskiego i rzeźby Konstantego Laszczki

Biblioteka Nowości T.C.L. przy ul. Gdańskiej 30, I piętro wypożycza książki od godziny 11—13,30 i od 16—19.

—«:»—

— **Redakcja udziela** porad prawnych (bezpłatnych) codziennie w godzinach od 17—18. Zamiejscowym udzielamy porad również na drodze listownej.

—«:»—

Z TEATRU MIEJSKIEGO im. K. H. Rostworowskiego.

Dziś w piątek o godz. 20-tej akademia pt. „Młodzież szkolna żołnierzowi".

W sobotę 13 bm. o godz. 20-tej premiera najweselszej komedii sezonu pt. **„Do WSZYSTKIEGO".** W komedii tej zbudowanej na zabawnych sytuacjach, galerię charakterystycznych i komicznych postaci tworzą: Koronkiewiczówna, Morozowiczowa, Wańska, Malatyński, Rosłan i Szafrański. Ta wiedeńska komedia pochodząca z czasów starego Wiednia swoim humorem i dowcipem na pewno przemówi do naszej teatralnej publiczności. Ujęcie reżyserskie Edmunda Szafrańskiego. Nowe dekoracje Przeradzkiej i Jędrzejewskiego. **Ceny miejsc o 30% obniżone.** Zniżki ważne.

W niedzielę 14 dane będą 2 przedstawienia: o godz. 16 **po cenach o 50% zniżonych „DOM WARIATÓW",** wieczorem powtórzenie komedii **„DO WSZYSTKIEGO".**

—::—

— **Na FON.** Klasa IIIb szkoły powszechnej imienia Jana Kochanowskiego wpłaciła 40 zł na FON.

— **75 zł** złożył personel Hali Groszowej, Długa 34, na F. O. N.

— **Robotnicy rolni** zatrudnieni w maj. Karolewo, poczta Kotomierz złożyli na F. O. N. 13,40 zł.

— **Pociąg popularny z Poznania do Bydgoszczy.** Liga Popierania Turystyki wspólnie ze Związkiem Śpiewaków organizuje dwudniową wycieczkę z Poznania do Bydgoszczy (przez Wągrowiec). Odjazd z Poznania dnia 28 maja rano o 7,40. Powrót dnia 29 o północy. Bilety po 5,80 zł w obie strony sprzedawać będą kasy biletowe i biura podróży w Poznaniu.

— **Licytacja.** W środę, 17 bm. o godzinie 10-tej na Nowym Rynku w Bydgoszczy odbędzie się sprzedaż w drodze licytacji jednego źrebaka od klaczy wojskowej.

Wszyscy korzystają z 50 proc. zniżki kolejowej na bieg „Dziennika Bydgoskiego".

Zapisy do biegu przyjmujemy do 15 maja.

Przypominamy, że **w poniedziałek, dnia 15 maja mija termin zgłoszeń do biegu „Dziennika Bydgoskiego".** Toteż zalecamy niezwłoczne dokonanie wpisu do **Wydawnictwa „Dziennika Bydgoskiego", Bydgoszcz, ul. Poznańska 12** (dział sportowy), lub pod adresem **zarządu Pom. OZLA, Bydgoszcz, Nowy Rynek 4.** W zgłoszeniach należy wyraźnie zaznaczyć, czy zawodnik zgłasza się do biegu juniorów, czy do biegu głównego.

Jak już donosiliśmy, Ministerstwo Komunikacji przyznało na okres naszej imprezy — biegu „Dziennika Bydgoskiego" — 50% zniżkę na przejazd do Bydgoszczy. Praktycznie będzie to tak wyglądało:

1) **Zniżka przysługuje wszystkim, a więc nie tylko zawodnikom.**
2) Zniżkę ustalono w formie bezpłatnego przejazdu z Bydgoszczy do miejsca zamieszkania, przy czym do Bydgoszczy opłaca się pełny bilet. **Zniżka ważna jest przy powrocie od 18—21 maja.**
3) Do korzystania ze zniżki uprawnia uprzednie wykupienie „karty uczestnictwa" w cenie 50 gr.
4) **„Karty uczestnictwa" można nabyć:**
 a) w kasach biletowych większych stacji;
 b) w kasach biletowych mniejszych stacji po uprzednim, na 48 godzin przed wyjazdem, zgłoszeniu chęci nabycia karty;
 c) w naszych przedstawicielstwach w Gdyni, Grudziądzu, Toruniu i Inowrocławiu;
 d) w oddziałach Delegatury Ligi Popierania Turystyki;
 e) w naszym wydawnictwie (ul. Poznańska).

Korzyści płynące z „kart uczestnictwa".

„Karty uczestnictwa" uprawniają poza zniżką kolejową do:

1) 50% zniżki teatralnej na przedstawienie „Dom wariatów" w dniu 18 bm. godz. 20;
2) 50% zniżki do Muzeum Miejskiego w terminie od 15—21 maja;
3) 50% zniżki w terminie od 15—21 maja na wszystkie miejsca w kinie Kristal;
4) 40% zniżki w tym samym terminie do kina „Lido";
5) do wstępu na Stadion Miejski w dniu 18 bm.

PBK przyznaje nagrody młodzieży szkół powszechnych.

Nakło szkoła nr 1: Nagroda PBK — O Generale Śmigłym — dla ucz. Ireny Stybówny, kl. VIb.

Nakło szkoła nr 2: Nagroda PBK — Józef Piłsudski — dla ucz. Józefa Nowaka, kl. VII.

Nakło szkoła nr 3: Nagroda PBK — O Generale Śmigłym — dla ucz. Henryka Marcia, kl. VII. — Nagroda PBK — O Generale Śmigłym — dla ucz. Longiny Małolepszej, kl. VIa.

Tonin: Nagroda gen. Tokarzewskiego, Dow. Okr. Korp. — dla ucz. Tadeusza Pogorzelczyka, kl. VI.

Smolniki: powiat? Nagroda PBK — Józef Piłsudski — dla ucz. Szczepana Wendlanda.

PROTOKÓŁ

z posiedzenia sądu konkursowego dla oceny prac na temat Polskiego Białego Krzyża: Jak rozumiem hasło Polskiego Białego Krzyża Książka i karabin stanowią o wielkości i potędze państwa?

Sąd konkursowy w składzie: dyr. J. Sztajgerwaldówny, prof. F. Stopy i prof. dr. J. Piechockiego zebrał się w dniu 2 maja 1939 r. i rozpatrzył 11 prac nadesłanych przez zarząd Polskiego Białego Krzyża w Bydgoszczy.

Sąd wyróżnił następujące prace i uznał je za zasługujące na nagrodę;

1) Rutkowskiej Zofii, ucz. kl. IIb Pryw. Lic. i Gimn. im. M. Curie-Skłodowskiej,
2) Kuliga Zbigniewa, ucz. kl. IIIc II-go Państw. Lic. i Gimn. im. Marsz. E. Śmigłego-Rydza,
3) Rybarczyka Feliksa, ucz. kl. I Państwowego Liceum Pedagogicznego.

Sąd proponuje przyznanie nagród w tej samej kolejności jak wyżej.

(Koniec).

Obrady właścicieli statków żeglugi śródlądowej.

(n) Po Mszy św. odprawionej w Farze na intencję szyprów, zgromadzili się wczoraj w sali Resursy Kupieckiej w Bydgoszczy członkowie „Pomorskiego Związku Właścicieli statków żeglugi śródlądowej" — w liczbie 60, celem uczczenia drugiej rocznicy porozumienia się właścicieli barek co do **równej kolejności zarobkowej.**

Kierownik centrali bydgoskiej p. Kaczyński w przemówieniu okolicznościowym podniósł fakt radosny, iż Związek liczy już **308 członków** i że „wyzysk" szyprów przez różnych przedsiębiorców na pewno by ustał, gdyby się nie znalazły jednostki zawistne, dążące do rozbicia tak pożytecznej organizacji.

Wiceprezes p. Tuszyński i sekretarz związku p. Krzyżanowski przedstawili obiektywnie sprawę umów zawartych z porozumieniem żeglugowym. Umowa nie wszystkich zadowoliła, dlatego toczą się układy **o podwyższenie stawek przewozowych.**

Delegat związku rewizyjnego spółdzielni zarobkowych p. Hoffman z Warszawy rzeczowo naświetlił stosunek władz nadzorczych do **spółdzielni szyprów.** Dwie poprzednio założone spółdzielnie nie mogły się wykazać żywotnością i trzeba z bólem przyznać, że wskutek nadużyć spółdzielnie się załamały. **Około 90 tys. zł należności Skarbu Państwa — muszą udziałowcy jeszcze pokryć.** Likwidacja trwa od dwóch lat i nie została zakończona. Przed zarejestrowaniem nowej spółdzielni władze centralne musiały zbadać, czy spółdzielnia jest celowa i czy na tym terenie ma rację bytu. Jeżeli chodzi o **„Jedność"** — to opinia jej jest dobra a orzeczenie wypadło pomyślnie. W interesie wszystkich szyprów leży, poprzeć tę spółdzielnię, bo jeżeli trzecia „próba" znowu miałaby się nie udać, na założenie czwartej spółdzielni żeglarskiej władze już się nie zgodzą. Od swoich zarobków brutto każdy spółdzielca wpłaca 8% na koszta utrzymania spółdzielni. Nowa spółdzielnia znajduje się pod specjalną kontrolą władz. **Współpraca Związku z spółdzielnią leży w interesie ogółu.**

Po tym referacie była długa dyskusja.

Osobno ogłoszono wynik zbiórki na FON. Właściciele statków opodatkowali się dobrowolnie po 1 złotym miesięcznie — przez 12 miesięcy. Należy się spodziewać, że zbiorą razem 8.000 złotych. Pożyczkę podpisali ogółem na sumę 3760 zł; centrala związkowa dała 860 zł.

Młodzież i żołnierz.

(hk) Jednym z najchwalebniejszych odcinków pracy Polskiego Białego Krzyża w Bydgoszczy jest jego działalność w dziedzinie jak najserdeczniejszego powiązania młodzieży z wojskiem. Jak szczęśliwe wyniki daje ta praca, mieliśmy sposobność przekonać się 10 bm. na urządzonej w ramach tygodnia Białego Krzyża skromnej ale miłej **uroczystości w auli Gimnazjum im. Kopernika.**

Sala zapełniła się dorosłymi i młodzieżą, byli przedstawiciele władz i wojska. Zagaił uroczystość w imieniu P. B. K. p. dyr. Polakowski, po czym p. mgr Malak przedstawił warunki **konkursu deklamatorskiego młodzieży szkół średnich pt. „Żołnierz w poezji".**

Do konkursu stanęło kilkunastu uczestników, reprezentujących niemal wszystkie szkoły średnie w Bydgoszczy. Niestety, jeśli chodzi o poziom, konkurs raczej zawiódł i był jeszcze jednym dowodem, jak nisko stoi dzisiaj kultura żywego słowa i nauczanie sztuki mówienia. Tym goręcej więc należy przyklasnąć organizatorom konkursu, że podjęli pionierską pracę i zwrócili uwagę na zaniedbany teren. Z uczestników konkursu wyróżniło się zaledwie 4—5. Zapowiedź talentu recytatorskiego ujawnili uczniowie Szpręglewski i Protokowicz, trafnie wybrały fragmenty do recytacji i starannie je przygotowały uczennice Rutkowska i Łożanka. Jury przyznało nagrody w następującej kolejności: **I. Rutkowska** (Żeńskie Gimnazjum im. Curie-Skłodowskiej), która szczerze i prosto powiedziała fragment aktualnej prozy Morcinka. **II. Protokowicz** (Państw. Gimn. im Marsz. Śmigłego-Rydza), **III. Szpręglewski** (Miejskie Gimn. im. Kopernika), **IV. Łożanka** (Miejskie Gimnazjum Żeńskie).

Rozdania nagród dokonał przedstawiciel wojska **p. pułk. Zakrzewski** w towarzystwie **prezeski P. B. K. p. Stabrowskiej.** P. pułk. Zakrzewski rozdał również kilkadziesiąt pięknych nagród książkowych **młodzieży szkół średnich i powszechnych, uczestniczących w ankiecie P. B. K.** (listę nagrodzonych ogłosiliśmy w „Dzienniku") oraz kilkudziesięciu **żołnierzom garnizonu bydgoskiego.**

—«:»—

List, który sprawi radość!...

Treści listu nie zmieniamy. Dodamy tu tylko, że tak Ka-De-Ha (spółdzielnia harcerska) jak i p. Piechocki zdobyli sobie już serca sportowców.

Deklaruję na bieg „Dziennika Bydg." jako nagrodę

1 komplet wędkarski dla doświadczonego amatora (wartości około zł 15,—).

Dysponować nagrodą według uznania kierownictwa biegu.

Bydgoszcz 11 maja 1939.

Przybory rowerowe — wędkarskie
art. sport. — wyroby stalowe
Bogdan Piechocki
Bydgoszcz, ulica Gdańska 53.

Zapisz się na członka Polskiego Białego Krzyża!

Polski Biały Krzyż pomaga władzom wojskowym w pracy kulturalno-oświatowej na terenie wojska. Celem tej pracy jest wychowanie dobrego żołnierza i świadomego swych obowiązków obywatela.

Przez wykwalifikowanych pracowników oświatowych Polski Biały Krzyż:

zwalcza analfabetyzm, nauczając w 784 zespołach Początkowej Szkoły Żołnierskiej,

prowadzi 491 świetlic, zapewniając żołnierzowi kulturalną rozrywkę,

organizuje i prowadzi 163 świetlic dla poborowych,

organizuje kursy specjalne (rzemieślnicze, spółdzielcze, rolnicze, ogrodnicze i inne),

opiekuje się 486 bibliotekami, uzupełnia księgozbiory i szerzy czytelnictwo,

organizuje dalsze wycieczki oraz prowadzi wiele innych form pracy oświatowej.

Pomóż więc, Obywatelu, w tej pracy, zapisując się na członka Polskiego Białego Krzyża!

Idzie lato...

Każda z Pań pragnie być piękna i wszystkim się podobać. Zupełnie zrozumiałe i godne pochwały. Ale to nie jest takie proste. Słońce zaczyna mocno przygrzewać, nosek się opali, a zakryte kapeluszem czoło pozostanie białe. Co na to poradzić? Oczywiście nosek przypudrować, ale koniecznie pudrem FORVIL, który idealnie przylega do skóry, nadając cerze subtelny mat. (ARP)

—::—

— **Druhny oddziału KSMŻ „Przedświt" Fara** odegrają w niedzielę, 14 maja o godz. 19-tej w Domu Katolickim przy Farze piękne przedstawienie maryjne pt. **„Dotrzymana przysięga"** — utworu i reżyserii p. Łucji Owczarzakowej. Czysty dochód przeznaczają druhny na FON. Należy przypuszczać, że ze względu na wzniosły cel, napływ publiczności będzie tak liczny, jak na wszystkich dotychczasowych przedstawieniach Przedświtanek. Wstęp za dobrowolnymi datkami.

— **Wielki kiermasz LOPP.** Koła kobiece LOPP urządzają w niedzielę, dnia 14 maja 1939 r. w sali i ogrodzie Resursy Kupieckiej przy ul. Jagiellońskiej 13 wielki kiermasz. Początek o godz. 17-ej. W programie loteria fantowa, strzelanie o nagrody, własny bufet i moc niespodzianek. Do tańca przygrywać będzie doborowa orkiestra. Czysty dochód przeznacza się na szkolenie młodzieży do lotnictwa. (n4257

— **Koło Opieki Rodzicielskiej przy szkole powszechnej im. Curie-Skłodowskiej na przedmieściu Jachcice** w sali kasyna kolejowego odegrało dramat ludowy pt. „Macocha" w wykonaniu członków i sympatyków. Swoboda sceniczna amatorów pozwoliła zebranej publiczności śledzić obrazy pełne sentymentu z życia ludu wiejskiego. Udatność tej imprezy, poza zarządem, należy przypisać kierownikowi szkoły p. Momotowi, który nie szczędząc starań z wielką wnikliwością pokierował przedstawieniem. Całkowity zysk (brutto) w kwocie 35,50 zł przeznaczono na FON.

Stan wody w Wiśle z dnia 11. V. 1939 r.
Kraków — 2.83, (2.83), Zawichost + 1.57, (1.64), Warszawa + 1.32, (1.20), Płock + 0.95, (0.89), Toruń + 1,03, (0.96), Fordon + 1.06, (0.97), Chełmno + 0.86, (0,76), Grudziądz + 1.00, (0.92), Korzeniowo + 1.10, (1.01), Piekło + 0.23, (0.16), Tczew + 0.22, (0.16), Einlage + 2.02, (2.06), Schievenhorst + 2.24, (2.28).
(Liczby w nawiasach przedstawiają stan wody z dnia poprzedniego).

BYDGOSKA GIEŁDA
ZBOŻOWO-TOWAROWA

Notowano za 100 kg. z dnia 11. V. 1939 r.

Zboża

Pszenica 21.25—21 50, Żyto 15.60—15,85. Jęczmień browarowy 00,00—00,00, jęczmień 673—678 g/l 18,75—19,00. jęcz. 644—650 g/l 18,25—18,50. Owies 16,50—17,00.

Przetwory młynarskie.

Mąka pszenna wyciągowa 0—30% wł. w. 41.50—42,50. mąka pszenna gat. 0—35% wł. w. 40.50—41,50, mąka pszenna gatunek I 0—50% wł. worek 37,50—38,50, mąka pszenna gatunek I A 0—65% wł. worek 35,00—36,00. mąka pszenna gatunek II 35—65% wł. worek 30,50—31,50, mąka pszenna gat. II 50—60% wł. w. 00,00—00,00, mąka pszenna gatunek I A 50—65% wł. w. 00.00—00.00 mąka pszenna gatunek II 60—65% wł. w. 00,00—00,00. mąka pszenna gat. III 65—70% wł. w. 00,00—00,00 mąka pszenna razowa 0—95% wł. w. 28.50—29 50. mąka pszenna śrutowa eksportowa (2,5% pop). 00,00—00.00, mąka żytnia wyciągowa gat. 0—30% wł. w. 00,00—00,00. mąka żytnia gat. I A 0—55% wł. w. 25.50—26.00 mąka żytnia razowa 0—95% 21,00—21,50. mąka żytnia śrutowa eksport (2,5% popiołu), 00.00—00.00. mąka żytnia 70% eksport (dla W. M. Gdańska). 24,50—25 00; Otręby pszenne miałkie stand. 13.75—14,25, Otręby pszen. średnie 13,50—14,00; Otręby pszenn. grube 14.25—14.75; Otręby żytnie z przemiału stand. 13,00—13 25 Otręby jęcz. 13,25—13.75; Kasza jęczm. krai. wł. w. 31,00—32,00, kasza jęczmienna, pęczak wł. w. 32,00—33.00, kasza jęczmienna perłowa wł. w 42.50—43,00

Strączkowe, oleiste, koniczyny nasiona i in.

Groch polny 24.00—26,00 Groch Wiktoria 32,00—36,00 Groch zielony (Folger) 25,00—27,00, Wyka jara 23,50—24,50 Peluszka 24.50—25,50 Łubin żółty 13,00—13,50 Łubin niebieski 12,00—12,50. Seradela 21,00—23,00, Rzepak jary b. w. 47.00—48.00. Rzepak ozimy bez worka 52,00—53,00, Rzepik ozimy bez worka 46,00—47,00, Siemię lniane 61,00—63,00 Mak niebieski 00.00—00,00, Gorczyca 53,00—57,00, Koniczyna czerw. bez kan. o czyst. 97% 120,00—130,00 Koniczyna surowa bez ogr. kanianki 70,00,—80,00, Koniczyna biała bez kan. o czyst 97% 300.00—325,00. Koniczyna biała surowa 215.00—265,00. Koniczyna szwedzka 180,00—200,00. Koniczyna żółta odłuszczona 65,00—75,00, Przelot 90,00—100,00 Rajgras angielski 130,00—140,00. Tymotka czyszczona 40.00—45.00.

Artykuły pastewne i inne.

Makuch lniany 25.50—26,00, makuch rzepakowy 14,00—14,50. makuch słonecznikowy 40/42% 00,00—00,00, śrut soja 00 00—00,00, ziemniaki pom. 0,00—0,00, ziemniaki nadnoteckie 00,00—00,00, ziemniaki fabryczne kg. % 00,00—00,00, ziemniaki jadalne 5,00—5,25, płatki ziemniaczane 00,00—00,00 wytłoki buraczane suszone 0,00—0,00, słoma żytnia luzem 3,00—3.50 słoma żytnia prasowana 3,50—4,00, siano nadnoteckie luzem 7,25—7,75, siano nadnoteckie prasowane 8 00—8,50.

Notowania papierów wartościowych.
Akcje Banku Polskiego słabiej — 113 zł.
Pożyczka inwestycyjna II em. podniosła się z 80 na 81 zł.
Wewnętrzna obniżyła się z 61,25 na 61 zł.
Renta ziemska (w obrotach prywatnych) od 51,50 do 57 zł.

Z ruchu Ch. Z. Z.

Chrz. Zw. Metalowców. Zebranie odbędzie się w sobotę 13 bm. o godz. 19 w sali p. Gordona („Złoty Róg"), ul. Grunwaldzka, róg Chełmińskiej. Sprawy bardzo ważne. Obecność wszystkich członków konieczna.

Zarząd okr. Ch. Z. Z. na okręg pomorsko-nadnotecki urządza w niedzielę 14 bm. o godz. 12 w południe uroczystą **akademię** z okazji święta „Dnia Robotnika Katolickiego" w Resursie Kupieckiej, ul. Jagiellońska 13, na którą zaprasza się wszystkich członków poszczególnych oddziałów Ch. Z. Z. wraz z rodzinami.

Sprawy sokole

PRZEWODNICTWO OKRĘGU SOKOŁA.
Celem wzięcia udziału w odsłonięciu popiersia Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego prosimy wszystkich umundurowanych druhów o przybycie dziś, w piątek o godz. 19,30 na plac Poznański. Gniazdo I wydeleguje sztandar. Czołem!
Przewodnictwo okręgu.

OKRĘGOWY WYDZIAŁ SOKOLIC. Dziś, w piątek o godz. 19.30 lekcja ratowniczo-sanitarna w sekretariacie.

OPN SOKÓŁ V. W piątek o godz. 19 schadzka piłkarzy. W niedzielę mecz z seniorami K. S. Brda. Obecność wszystkich piłkarzy konieczna.

SOKÓŁ IV BIELAWY. W piątek 12 bm. trening w lesie. W niedzielę 14 bm. wycieczka w nieznane.

Odpowiedzi Redakcji

„Długa". Przedsiębiorstwa handlowe zaliczone do IV kategorii (lecz nie ulgowej) podlegały ustawie o ochronie lokatorów do dnia 30 września 1936 r. Obecnie właściciel domu może wypowiedzieć lokal, jeżeli najemca nie zgodzi się na nowe warunki, stawiane przez właściciela.

„E. N." Stan sprawy przedstawiony przez Pana jest niekompletny. Brak danych: czy dom podlega ustawie o ochronie lokatorów? Kiedy umowa najmu została zawarta? czy umowa została zawarta na piśmie, czy ustnie? i jaka jest treść umowy. Prosimy przybyć osobiście.

„A. K." W danym wypadku właściciel mógł wypowiedzieć stosunek najmu przed 1. 1. 1939 r. na koniec marca 1939 r. Nowonabywca musi uznać zapłatę czynszu do końca grudnia 1938 r. natomiast od 1. 1. 1939 r. musi Pan czynsz płacić. Jeżeli nowonabywca domu nie wypowiedział umowy przed 1. 1. 1939 r. wówczas umowa zawarta z poprzednim właścicielem zachowuje swą skuteczność.

SPORT

Zakończenie centralnych zawodów strzeleckich kobiet w Warszawie.

Warszawa. W ub. środę na zakończenie XII-ych centralnych kobiecych zawodów strzeleckich odbyła się uroczystość rozdania nagród. Ostateczne wyniki zawodów przedstawiają się nast.:

Grupa pierwsza. Strzelanie z karabinka dowolnego o nagrodę Marszałka Piłsudskiego: 1) KPW 1905 pkt., 2) Zw. Strzel. 1882, 3) PPW 1878, jednostkowo: 1) Jagodzińska (Zw. Strzel.) 393.

Strzelanie z karabinka dowolnego o nagrodę Marszałka Śmigłego-Rydza: 1) KPW 1810, 2) stoł. Klub Strzelecki 1802, 3) KPW 1751, jednostkowo: 1) Jurkowa (Zw. Strzel.) 383.

Pistolet wojskowy o mistrzostwo KKS: 1) KPW 467, 2) PPW Warsz. 451, 3) PPW Teleradio Warsz. 422, jednostkowo: 1) Krutkopadowa (KPW) 164.

Pistolet dowolny o mistrzostwo KKS: 1) KPW 679, 2) KPW II 673, 3) PPW 553, indywidualnie: 1) Świerczewska (KPW) 232.

Próba sprawności strzeleckiej: 1) Uzdowska (HKS) 35, 2) Służewska (PPW Kraków) 35, 3) Milanowska (PPW Poznań) 34.

Grupa druga. Strzelanie z karabinka krajowego o nagr. min. Becka: 1) Harcerski Klub Strzelecko-Łuczniczy 1036, 2) PPW Kraków 1012, 3) KPW 977, indywidualnie: 1) Ostrowska (KPW) 372.

Strzelanie z pistoletu wojskowego o nagrodę „przyszłości": 1) Zarębianka (KPW) 75, 2) Służewska (PPW) 55, 3) Jasińska (PPW) 53.

Grupa trzecia. Strzelanie z karabinka krajowego o nagrodę dyrektora PUWF: 1) PWK Prużana 869, 2) PWK Stryj 823, 3) PWK Ostrog 822, indywidualnie: 1) Poniecka (Prużana) 181.

Strzelanie z karabinka krajowego o nagrodę Marszałkowej Piłsudskiej: 1) pow. warszawski 489 pkt., 2) pow. wileński 452, 3) pow. siedlecki 418, indywidualnie: 1) Michlowa (Pabianice) 172.

OKRĘGOWY BIEG NARODOWY. POJEDYNEK DROGOKUPIEC — WASILEWSKI.

Około 300 zawodników z całego terenu O. K. VIII ujrzymy na starcie okręgowego biegu narodowego, który odbędzie się w Toruniu w nadchodzącą niedzielę na trasie długości 6000 m. Bieg ten zgromadzi na starcie elitę długodystansowców pomorskich, wyeliminowanych podczas biegu 3 maja br. i będzie rozgrywką o mistrzostwo okręgu. Ciekawie zapowiada się przede wszystkim pojedynek pomiędzy najlepszymi w tej konkurencji na Pomorzu — Drogokupcem (KPW Toruń) a Wasilewskim (WKS Bydgoszcz). Do tego pojedynku wmiesza się niewątpliwie niejeden nieznany na szerszej arenie sportowej talent. Dla najlepszego zespołu (powiatu, wzgl. miasta wydzielonego) ufundował dowódca Okr. Korpusu nagrodę przechodnią. Ponadto na zawodników czekają nagrody indywidualne.

Start (o godz. 12.30) **i meta biegu** na placu za Dyrekcją Kolejową w Toruniu.

SENSACJA ZAWODÓW O PUCHAR DAVISA. NOWA ZELANDIA PROWADZI 1:0 Z ANGLIĄ.

Londyn. W czwartek rozpoczął się w Brichton mecz tenisowy o puchar Davisa w drugiej rundzie pomiędzy Anglią a Nową Zelandią. Pierwszy mecz przyniósł ogromną niespodziankę. Malfroy pokonał Shayesa 4:6, 6:2, 6:2, 5:7, 6:3, zdobywając w ten sposób pierwszy punkt dla Nowej Zelandii.

LWOWSCY PIŁKARZE ZDOBYLI NAGRODĘ PRZECHODNIĄ DZIENNIKARZY SPORTOWYCH.

Lwów. We Lwowie odbyło się posiedzenie komisji nadawczej nagrody ufundowanej przez oddział lwowski Związku Dziennikarzy Sportowych R. P. dla uczczenia pamięci Marszałka Piłsudskiego. Komisja uchwaliła przyznać nagrodę za rok 1938-39 lwowskiemu O. Z. P. N. za zdobycie pucharu Pana Prezydenta R. P. w zeszłorocznych rozgrywkach o puchar Polski.

SKAŁECKI, KOZIOŁEK, SZYMURA, BIAŁKOWSKI NA RINGU BYDGOSKIM.

Najnakomitsza — znana na ringach całej Europy — drużyna bokserska Polski słynna „Warta" poznańska walczy w sobotę w Bydgoszczy. W ostatniej chwili zaszły zmiany w składzie drużyny i ostatecznie walczą następujące pary: (Na pierwszym miejscu „Warta", a na drugim „Astoria"). **musza:** Krakowski — Wypijewski, **kogucia:** Bazarnik — Jaruszewski, **piórkowa:** Skałecki — Wandzlewicz, **lekka:** Koziołek — Dorsz, **półśrednia:** Jarecki — Nowacki, **średnia:** Krawczyk — Urbaniak, **półciężka:** Szymura — Łuczka, **ciężka:** Białkowski — Łukowski.

Reprezentant Polski Koziołek ma już od dłuższego czasu trudności z wagą i dlatego startuje odtąd już we wadze wyższej. Poznaniacy przyjeżdżają pod kierownictwem p. sędziego Wybieralskiego i trenera p. Szydły w sobotę o godz. 15.26.

W sobotę wieczór zapełni się hala sportowa przy ul. Sowińskiego po brzegi, bo każdy będzie chciał być świadkiem emocjonujących zawodów. Ze względu na wczesny wyjazd gości początek zawodów **bezwzględnie punktualnie** o godz. 20-tej.

Kasy są czynne już od godz. 19-tej. Ponieważ miejsca nie będą numerowane, zaleca się zawczasu zająć miejsca. Ceny biletów od zł 1,50 do zł 2,50. Stojące zł 1,—, a dla młodzieży i szeregowych 50 gr.

PORAŻKA PIŁKARZY WŁOSKICH W NORYMBERDZE.

Norymberga. W czwartek odbył się w Norymberdze wobec 18 tysięcy widzów mecz piłkarski pomiędzy mistrzem Włoch Bologna a drużyną niemiecką Nuernberg. Zwyciężył zespół niemiecki w stosunku 1:0 (1:0).

HISZPANIA WEŹMIE UDZIAŁ W OLIMPIADZIE.

Helsinki. Komitet organizacyjny Olimpiady w Helsinkach, otrzymał zgłoszenie Hiszpanii. Przewódca sportu hiszpańskiego zapowiada udział licznej ekspedycji w sześciu dziedzinach sportu.

TOROWE ZAWODY KOLARSKIE.

W niedzielę 14 maja o godz. 15-tej rozpoczną się na stadionie miejskim im. Marsz. Piłsudskiego pierwsze w tym roku wyścigi kolarskie z udziałem najlepszych kolarzy Pomorza.

W dniu tym po raz pierwszy po dwuletniej przerwie dojdzie do bardzo ciekawego spotkania między Ritterem i Ciesielskim. Poza tym wielkie zaciekawienie już dziś budzi start Rogalskiego z Torunia, Helanda z Gdyni i Tornowa z Bydgoszczy, którzy w rb. przeszli do A klasy i startować będą razem z Ritterem i Ciesielskim.

Dla propagandy kolarstwa odbędzie się jako pierwszy numer programu bieg dla niestowarzyszonych, w którym startować mogą wszyscy posiadacze rowerów. Zapisy do tego biegu przyjmuje się na miejscu.

NIEDZIELA NA BOISKU IM. ŚWITAŁY.

W niedzielę, 14 bm. odbędą się na boisku Świtały następujące mecze piłkarskie:

O godz. 13 decydujące spotkanie drużyn juniorów (wobec osiągnięcia równej ilości punktów) Brda — Sokół V.

O godz. 14.30 Brda II — — Sokół I.

O godz. 16 Brda I — T. S. Gwiazda.

O godz. 18 seniorzy Sokół V — Brda.

Rano o godz. 9 odbędą się wewnętrzne zawody lekkoatletyczne (pięciobój) Brdy. Zapisy przyjmuje p. Grylewicz.

WYNIK GARNIZONOWYCH ROZGRYWEK SZACHOWYCH I PING-PONGOWYCH O MISTRZOSTWO GARNIZONU, ORGANIZOWANYCH PRZEZ POL. BIAŁY KRZYŻ.

W rozgrywkach ping-pongowych: 1) zespół żołnierski „Bat. Panc.", 2) zespół żołn. „Pułku Murowanego", 3) zespół żołn. Komp. Łączn. dyw. piech.

W rozgrywkach indywidualnych ping-pongowych: 1) st. strz. Pokorowski (Bat. Panc.), 2) strz. Gaftarnik („Dziec Bydg."), 3) strz. Clement (Bat. Panc.).

W rozgrywkach szachowych: I miejsce strz. Bazyli Rowiniec („Pułk. Mur."), II m strz. Posadny („Dzieci Bydg.").

Nagrody wręczone zostaną przez Polski Biały Krzyż w dniu 18 maja na konkursie chórów żołnierskich w ogrodzie Resursy Kupieckiej.

HENKEL, MENZEL, METAXA I REDL PRZECIW POLAKOM.

Warszawa. W skład reprezentacji tenisowej Rzeszy na mecz z Polską o puchar Davisa, który odbędzie się w Warszawie w dniach 19—21 bm., wejdą Henkel, Menzel, Metaxa, Redl.

Na fali Radiowej

Sobota, 13 maja.

PROGRAM OGÓLNOPOLSKI.

6,30: Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze". **6,35:** Gimnastyka. **6,50:** Płyty. **7,00:** Dziennik poranny. **7,15:** Płyty. **8,00:** Audycja dla szkół. **11,00:** Audycja dla szkół. **11,25:** Płyty. **11,30:** Audycja dla poborowych. **11,57:** Sygnał czasu i hejnał z Krakowa. **12,03:** Audycja południowa. **15,00:** Teatr wyobraźni dla dzieci. **15,30:** Muzyka obiadowa (z Łodzi). **16,00:** Dziennik popołudniowy. **16,08:** Wiadomości gospodarcze. **16,20:** Kronika literacka. **16,35:** Polskie utwory fortepianowe w wyk. St. Chojeckiego (z Torunia). **17,00:** Transmisja nabożeństwa majowego z kaplicy Seminarium Zagranicznego w Potulicach pod Nakłem (przez Toruń). **18,00:** Piosenki w wyk. Lucyny Szczepańskiej (płyty). **18,30:** Audycja dla Polaków za granicą. **19,15:** Koncert rozrywkowy (z Wilna). **19,40:** Tańce i pieśni polskie. Tr. do Szwajcarii. **20,00:** Audycja dla wsi. **20,20:** Szwajcarska muzyka ludowa. Tr. z Szwajcarii. **20,40:** Audycje informacyjne. **21,00:** „Wieczór majowy" — koncert rozrywkowy. **22,55:** Przegląd prasy. **23,00:** Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego, komunikat meteorologiczny. **23,05:** Wiadomości z Polski w języku niemieckim. **23,15:** Muzyka taneczna (płyty).

ROZGŁOŚNIA POMORSKA.

6,57: Pieśń „Witaj Gwiazdo Morza". **10,00:** Płyty. **10,55:** Program na jutro. **11,25:** Płyty. **13,00:** Płyty. **13,50:** Wiadomości z Pomorza. **18,00:** „Cudowne wynalazki" — dialog-felieton W. Karczewskiej (z Bydgoszczy). **18,15:** Płyty. **18,25:** Wiadomości sportowe z Pomorza. **20,00:** Pogadanka rolnicza. **22,55:** Aktualności. **23,05:** Zakończenie programu.

ROZGŁOŚNIA POZNAŃSKA.

8,10: Program na dzisiaj. **8,15:** Płyty. **8,55:** Pogawędka dla kobiet. **11,25:** Płyty. **14,00:** Przegląd giełdowy. **14,10:** Płyty. **14,55:** Wiadomości bieżące. **18,00:** Walce A. Karasińskiego w wyk. orkiestry rozgłośni pozn. **18,25:** Wiadomości sportowe lokalne. **20,00:** Płyty. **23,05:** Zakończenie programu.

ZAGRANICA.

Florencja. 19,00: Muzyka rozrywkowa. **Londyn Reg. 19,00:** Solo na organach Wurlitzera. **Bruksela flam. 20,00:** Koncert ork. symf. **Sofia. 20,55:** Muzyka lekka. **Hilversum I. 21,25:** Program rozrywkowy. **Ryga. 21,15:** Muzyka taneczna. **Budapeszt. 22,00:** Muzyka taneczna. **Florencja. 22,15:** Muzyka taneczna. **Oslo. 22,40:** Muzyka taneczna. **Droitwich. 23,00:** Muzyka taneczna. **Sztokholm. 23,00:** Muzyka taneczna. **Kopenhag. 24,00:** Muzyka taneczna.

Kronika Towarzystw

PIĄTEK 12 MAJA.

Godz. 19,00: **Koła L. O. P. P. rejonu 10.** Zebranie miesięczne w szkole im. Marcinkowskiego, ul. Nakielska.

Godz. 19,30: **Związek Weteranów Powstań Narod. R. P.** bierze udział w uroczystości odsłonięcia pomnika I. Marszałka Polski śp. Józefa Piłsudskiego. Zbiórka przed sekretariatem związku przy ul. Sienkiewicza 6. Obecność wszystkich członków koła obowiązkowa.

Godz. 20,00: **Bydgoski Chór Męski.** Lekcja śpiewu w lokalu p. Bielawskiego. Komplet konieczny.

— **Tow. sport. „Gwiazda".** Zebranie plenarne w lokalu klubowym. W niedzielę na boisku im. Świtały mecz I dr. juniorów z Astorią o godz. 11 oraz I druż. z Brdą o godz. 16

— **Tow. śpiewu „Lutnia".** Nadzwyczajne walne zebranie w „Sportowej". Obecność wszystkich członków konieczna.

— **Tow. śpiewu „Dzwon".** Zebranie plenarne oraz lekcja śpiewu w lokalu ćwiczeń przy ul. Marsz. Focha. Z powodu bliskiego występu udział wszystkich członków konieczny.

SOBOTA 13 MAJA.

Godz. 19,30: **Klub sport. „Brda".** Schadzka wszystkich piłkarzy i juniorów w świetlicy klubowej, ul. Dolina 3 (Dom Drukarza). Przybycie wszystkich konieczne.

NIEDZIELA 14 MAJA.

Godz. 7,00: **Sekcja uczennic handlowych** urządza majówkę. Zbiórka przy ul. Jagiellońskiej, róg Konarskiego. Uprasza się o jak najliczniejszy udział członkiń. Goście mile widziani.

Godz. 7,00: **Kat. Tow. Robotników Polskich parafii św. Trójcy.** Zbiórka wszystkich członków na dziedzińcu parafialnym celem wzięcia udziału w obchodzie „Dnia Robotnika Katolickiego".

Godz. 17,00: **K. S. K. oddział służby żeńskiej.** Zebranie w salce parafialnej, pl. Piastowski 5.

* * *

Hallerczycy! Dnia 12 bm. o godz. 19,30 zbiórka wszystkich członków na placu Poznańskim. Mundury obowiązkowo. — Nadzwyczajne zebranie placówki 13 bm. o godz. 19 w Resursie Kupieckiej. Sprawy zjazdu. Uprasza się wszystkich członków o bezwarunkowe przybycie wraz z żonami.

Stronnictwo Pracy

KOŁO PÓŁNOC. Zebranie plenarne odbędzie się w sobotę, 13 bm. o godz. 19,30 w lokalu p. Mellerowej, plac Piastowski. Referat wygłosi p. red. Felczak. Sprawy bardzo ważne. O liczny udział prosi zarząd.

Smutna rocznica w Bydgoszczy.

Nabożeństwo żałobne za duszę śp. Marszałka Piłsudskiego.

Dziś, w czwartą smutną rocznicę zgonu śp. Marszałka Józefa Piłsudskiego z gmachów państwowych i miejskich jak i na licznych domach prywatnych powiewają flagi opuszczone do połowy masztu i przykryte kirem W kościele farnym odbyło się o godz. 9 rano uroczyste nabożeństwo żałobne, odprawione przez ks. kanonika Schulza w asyście księży Polanowskiego i Wierzchowieckiego. W nabożeństwie brali udział m. in. pp. starosta Suski, prezydent miasta Barciszewski, prezes S. O. Plejewski, prokurator Łukawski, prezes dyrekcji poczt Kozubek. nadkomisarz policji mgr Kowalski, płk. Skroczyński, prezes IKR dyr Lisiecki, naczelnik urzędu celnego Markiewicz oraz liczne poczty sztandarowe organizacyj kombatanckich i niepodległościowych jak Powstańców Wlkp., Hallerczyków, Związku Legionistów i innych. Pod koniec uroczystego nabożeństwa orkiestra wojskowa odegrała hymn „Boże coś Polskę". Poza tym nabożeństwem odbyło się o godz. 10 nabożeństwo żałobne w kościele garnizonowym, odprawione przez ks. kan. Szackiego, w którym brała udział generalicja i korpus oficerski.

Termin zakończenia roku w szkołach.

Warszawa, 12. 5. (Tel. wł.). Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przygotowuje okólnik o terminie zakończenia zajęć w szkołach powszechnych i średnich. Lekcje w rb. zakończone będą w dniu 21 czerwca. (r)

Wózkiem ręcznym w okno wystawowe

Niezwykły wypadek wydarzył się we wczorajszy czwartek o godz. 8 wieczorem na Wełnianym Rynku. Ze stromej ulicy Podgórnej wózkiem ręcznym w szybkim tempie zjeżdżało dwóch chłopców, a gdy znaleźli się na Wełnianym Rynku, kierując wózew w bok, wjechali na chodnik, a następnie wprost w okno wystawowe składu tapicerskiego żyda Symchy Beera przy Wełnianym Rynku 9. Skutkiem tego rozbili wielką szybę okna wystawowego wartości 1000 złotych. Chłopcy nie odnieśli żadnych okaleczeń i natychmiast uciekli tak, że nazwisk nie dało się stwierdzić. Kupiec żydowski nie ponosi żadnych strat, ponieważ szyba była ubezpieczona.

Spływ międzynarodowy Charzykowo — Bydgoszcz.

Jak corocznie na Zielone Święta również w roku bieżącym odbędzie się III Międzynarodowy Spływ Kajakowy. Rozpoczyna się w pierwsze święto tj. 28 maja i kończy się 2 czerwca wieczór przyjazdem do Bydgoszczy. Udział brać mogą tylko członkowie Pol. Zw. Kajak., którzy wykupią nalepkę na rok 1939 i opłacą 2 złote wpisowego.

Sekretariat BKS „Wodnik", mieszczący się przy ul. Piotra Skargi 13, parter lewo codziennie do godz. 15-tej przyjmuje zapisy członków na spływ. Osoby pragnące wziąć udział wpłacają po 4 złote. Lista zostanie zamknięta 15 bm.

Jednocześnie komunikuje się, że klub rozporządza wielką ilością stoisk w swym szałasie przy ul. Mennica, który pozwala na korzystanie z wysokiej i niskiej Brdy bez śluzowania.

Międzyklubowy komitet motorowy powstał w Bydgoszczy.

Konieczność zespolenia wszystkich wysiłków w tak ważnej, zwłaszcza w dzisiejszej chwili, dziedzinie motoryzacji kraju spowodowała, że **w Bydgoszczy zorganizował się Międzyklubowy Komitet Motorowy,** który skupił w sobie wszystkie bydgoskie kluby samochodowe i motocyklowe. Przewodniczącym komitetu został **p. płk Gliński.**

Wszystkie kluby motorowe w Bydgoszczy przejawiają w bieżącym sezonie bardzo dużą aktywność. Przoduje, oczywiście **Pomorski Automobilklub,** którego kalendarz imprez w najbliższych dniach przedstawia się bardzo bogato. I tak w święto Wniebowstąpienia. 18 bm., odbędzie się **interesująca wycieczka turystyczna „w nieznane".** W niedzielę, 21 bm. — **wspólna impreza z Łódzkim Automobilklubem i zawody na trasie Włocławek — Ciechocinek.** W pierwsze święto Zielonych Świąt, 28 bm., — **wspólny wyjazd do Chojnic** i udział we wręczeniu jednej ze szkół na pograniczu upominków i sprzętu szkolnego przez pomorski batalion pancerny.

Na opowiadaniu osób postronnych oparto zarzuty?

Proces przeciwko dr. Brassemu odroczony

O popularności oskarżonego mówi dr Wierzbowski.

Grudziądz, 12. 5 (Tel. wł.). W głośnym procesie grudziądzkim przeciwko dr. med. Leonowi Brassemu z Lubawy sąd przesłuchał z kolei świadków dr. med. Jakuba Dziadka i dr. med. Wacława Wierzbowskiego, na których głównie opierało się oskarżenie. Wbrew oczekiwaniom świadkowie ci na podstawie własnych spostrzeżeń nie mają żadnych wiadomości o zaistnieniu czynów zarzuconych dr. Brassemu przez prokuratora. W swoich zeznaniach tak dr Dziadek jak i dr Wierzbowski opierali się **na opowiadaniu innych osób.** Wielkie zdziwienie wywołały zwłaszcza zeznania dr. Wierzbowskiego. Świadek ten, wykluczając stanowczo, aby w przedmiotowej sprawie odgrywała rolę jakaś konkurencja zawodowa, w swych odpowiedziach na pytania sądu nie umiał ukryć niechęci i uprzedzeń do dr. Brassego.

Przewodniczący: Dlaczego dr Brasse praktykujec w Lubawie od 16 lat, mimo stawianych mu zarzutów cieszy się tak wielkim zaufaniem tamtejszej ludności?

Świadek dr Wierzbowski miesza się i nie umie na pytanie przewodniczącego sądu odpowiedzieć. Dopiero po dłuższej chwili wyjaśnia z wyraźną niechęcią, że dr Brasse umie podejść do chorego i dlatego w Lubawie 4/5 wszystkich chorych to pacjenci dr. Brassego.

Przewodniczący (do świadka): Świadek wyraził się u sędziego śledczego, że oskarżonego charakteryzuje znana zachłanność na pieniądze, co podkreśla fakt, że działał z chęci zysku?! Proszę to swoje powiedzenie uzasadnić.

Dr Wierzbowski skonsternowany przyznaje, że miał na myśli dobre zarobki i dużą praktykę oskarżonego, natomiast wyrażenie „znana zachłanność" jest wyrażeniem ówczesnego sędziego śledczego.

Przewodniczący: Kto był przedtem lekarzem w seminarium lubawskim?

Świadek Wierzbowski: Dr Brasse...
Przewodniczący: Kto jest nim obecnie?
Świadek Wierzbowski: Ja...

Na dalsze pytania przewodniczącego świadek dr Wierzbowski zmuszony jest przyznać, że dr Brasse był poprzednio lekarzem kolejowym i lekarzem Ubezpieczalni, **które to posady zajmuje obecnie on (tj. dr Wierzbowski).**

Świadek siostra miłosierdzia Antonina Szneider, będąca od szeregu lat sekretarką szpitala w Lubawie, również nie wniosła do sprawy istotnych momentów.

Z powołanych na rozprawę świadków nie jawili się b. lekarz pow. w Lubawie dr Jedlewski i jego następca dr Łebkowski, usprawiedliwiając swoją nieobecność.

Prokurator oraz obrońcy wnieśli zgodnie o odroczenie rozprawy i wyznaczenie nowego terminu z urzędu. Do wniosku sąd przychylił się.

Za złotówkę na FON — można zdobyć dzieło sztuki.

Plastycy bydgoscy. u których — jak wiadomo — od nadmiaru dóbr doczesnych się nie przelewa, dali na Fundusz Obrony Narodowej to, co mieli najlepszego: kilkadziesiąt dzieł sztuki, obrazów, rzeźb, sztychów. Do tej ofiary przyłączyło się również Towarzystwo Przyjaciół Sztuk Pięknych, składając również kilkanaście obrazów na FON.

W celu uzyskania funduszów na FON **rozlosowanie dzieł sztuki odbędzie się na najbliższym wieczorze Rady Artystyczno-Kulturalnej — w piątek, 19 bm. o godz. 20.** W losowaniu będzie mógł wziąć udział każdy, kto wykupi los za **1 złoty.** Ten los uprawnia również do wstępu do auli Miejskiego Gimnazjum im. Kopernika, gdzie — oprócz losowania — **prof. Marian Turwid** mówił będzie na temat: **„Plastycy w anegdocie".**

Okazja jest doprawdy wyjątkowa:
wysłuchać interesującej prelekcji,
stać się właścicielem wartościowego dzieła [sztuki,
złożyć ofiarę na FON
— i to wszystko za jedną jedyną złotówkę!

—::—

— Oddaliła się z domu rodzicielskiego. Poszukuje się 14-letnią Janinę Grupę, córkę mistrza krawieckiego Wincentego Grupy, zam. przy ul. Piotra Skargi 14. Dziewczyna przed dwoma tygodniami opuściła dom rodzicielski i od tego czasu wszelki ślad za nią zaginął. Stroskani rodzice zwracają się tą drogą do osób, które zauważyły zaginioną, by zechciały zgłosić to w najbliższym posterunku policyjnym lub rodzicom. Opis zaginionej: 1,54 m wysoka, twarz okrągła pełna, włosy blond krótko strzyżone, oczy niebieskie. Ubrana: bluzka czerwona w kratki, niebieski żakiet, czarna sukienka, beżowe pończochy, ciemno-brążowe trzewiki.

— W sobotę, dnia 13 maja, o godz. 20 w sali p. Glapy na Czyżkówku wystąpi Zespół Żonierski Pułku Dzieci Bydgoskich oraz Pracowników Oświatowych PKB. W programie: inscenizacje, tańce ludowe, pieśni żołnierskie. Po przedstawieniu zabawa taneczna.

Z. M. P. „Jedność"

W niedzielę 14 bm. wycieczka do Fordonu na zebranie propagandowe tamt. koła „Jedności" i dancing towarzyski. Punkt zborny o godz. 11 przed poł. przy dworcu autobusowym, plac Kościeleckich. O liczny udział członków i miłych sympatyków prosi zarząd.

Kino „Lido" na biedne dzieci.

Dyrekcja kina „Lido", pragnąc przyjść z pomocą tak bardzo potrzebnej biednym dzieciom parafii farnej, przystępującym do I Komunii św., ofiarowała Stow. Pań św. Wincentego większą ilość biletów na każdy poszczególny program. Bilety po zniżonych cenach nabyć można w firmie „Este" przy ul. Gdańskiej 1. Ze względu na szlachetny cel, zaleca się Szan. Publiczności, pragnącej rozgrywki, by poparła akcję Stow. Pań św. Wincentego przy parafii farnej i tym samym sprawiła radość najbiedniejszym dzieciom, w tym niewątpliwie dla nich najpiękniejszym i uroczystym dniu.

Dalsze wygrane 3 proc. pożyczki inwest.

I-ej emisji.
(Bez gwarancji).

Po zł **500** na n-ry: 79—5 97—19 181—27 194—8 437—39 446—8 527—39 722—37 753—39 850—10 852—10 857—3 951—5 963—13 1002—8 1005—42 1153—46 1452—10 1552—10 1553—42 1739—46 1801—39 1806—46 1927—40 1973—3 2173—19 2156—19 2160—42 2190—42 2186—10 2218—3 2219—10 2346—42 2369—19 2429—13 2498—3 2575—39 2580—10 2635—10 2778—19 2849—42 2864—46 2904—8 2909—8 3045—42 3095—3 3109—27 3174—13 3253—5 3266—27 3517—3 3720—3 3761—39 3783—27 3864—19 3874—27 3931—39 4060—10 4088—13 4259—3 4392—27 4447—39 4539—8 4591—10 4597—8 4610—8 4641—8 4714—3 4823—19 4890—46 4909—46 4950—46 5015—39 5054—13 5213—10 5276—19 5282—19 5299—19 5426—13 5431—3 5478—5 5469—13 5485—27 5486—19 5537—39 5631—19 5694—19 5792—3 5858—19 5869—39 5926—39 5952—42 6022—8 6064—5 6042—10 6102—13 6117—3 6135—42 6159—27 6161—39 6129—5 6213—19 6345—19 6412—19 6460—39 6445—27 6466—46 6471—13 6492—27 6575—19 6625—13 6717—10 6976—19 7018—8 7045—46 7068—19 7133—39 7222—14 7308—39 7546—8 7571—8 7629—19 7635—5 7744—19 7782—5 7792—39 7818—10 7899—19 7854—27 8012—19 8089—3 8121—10 8211—10 8214—46 8280—39 8371—19 8374—5 8449—5 8483—39 8484—27 8551—13 8574—27 8572—39 8625—8 8660—3 8784—5 8797—13 8805—19 8865—42 8876—10 8893—8 8886—39 8889—5 9029—27 9059—8 9087—27 9131—10 9194—5 9249—3 9322—19 9494—13 9521—42 9583—19 9591—8 9725—3 9792—5 9783—3 9843—13 9861—27 9850—19 9911—3 10161—42 10332—8 10339—10 10370—3 10370—8 10546—5 10500—46 10534—46 10546—5 10586—27 10629—46 10668—42 10738—10 10758—13 10809—19 11045—5 11165—19 11221—39 11323—46 11460—19 11484—27 11565—27 11605—8 11609—8 11663—13 11671—27 11733—42 11809—39 11888—39 11876—42 11899—3 12020—3 12088—3 12084—46 12139—42 12265—19 12278—10 12299—27 12436—46 12447—46 12577—10 12589—19 12721—42 12778—19 12782—13 12833—39 12846—13 12855—19 13004—19 13043—39 13014—42 13089—42 13011—27 13121—39 13199—3 13266—19 13278—46 13309—5 13371—10 13559—8 13609—13 13620—10 13627—27 13656—3 13752—27 13836—27 14118—19 14290—8 14529—19 14540—39 14592—19 14621—46 14687—42 14723—19 14808—19 14862—13 14977—13 15019—8 15067—46 15097—3 15163—27 15186—19 15219—27 15267—3 15290—8 15334—13 15343—10 15375—39 15397—46 15453—3 15461—8 15460—19 15491—19 15478—19 15576—19 15572—3 15598—8 15643—5 15659—10 15660—5 15679—5 15784—3 15859—13 15892—42 16030—19 16063—19 16237—3 16265—46 16288—39 16341—5 16409—10 16500—8 16551—5 16592—46 16914—46 16975—5 16989—5 17031—5 17122—46 17186—13 17252—27 17258—10 17262—46 17315—46 17348—42 17519—13 17697—19 17740—19 17866—19 17905—27 17922—46 17961—19 17975—10 17982—19 18152—3 18203—8 18359—19 18363—19 18437—5 18454—5 18456—3 18517—8 18537—5 18613—46 18729—19 18723—42 18778—19 18757—10 18828—27 18865—3 18834—19 18884—19 18946—27 19190—5 19267—3 19344—46 19420—13 19589—8 19746—39 19767—19 19765—46 19829—13 19831—46 19826—19 20049—10 20061—39 20075—42 20107—19 20145—42 20164—42 20254—8 20295—10 20328—46 20357—19 20568—13 20574—13 20607—39 20648—5 20696—8 20737—13 20799—10 20846—42 20861—27 20881—27 20997—19 21061—19 21068—8 21133—13 21228—19 21242—44 21403—46 21428—42 21469—8 21665—10 21723—5 21746—13 21749—42 21876—5 21891—13 21980—27 21992—42 22012—19 22035—5 22169—39 22184—5 22221—27 22384—3 22379—10 22393—13 22703—42 22709—19 22755—42 22787—42 22817—39 22885—5.

Dalszy ciąg nastąpi.

BANK POLSKI PŁACIŁ W DNIU 12. 5. 39:

dolary amerykańskie	5,30
dolary kanadyjskie	5.26½
funty szterlingów	24,79
franki szwajcarskie	118,95
franki francuskie	13,99
belgi belgijskie	90,25
liry włoskie	17,—
floreny holenderskie	284,80
marki niemieckie	68,50
guldeny gdańskie	99,75

†

Dnia 11-go maja 1939 r. o godz. 6-tej rano zasnął w Bogu po krótkich, ciężkich cierpieniach, namaszczony Olejami św., mój najukochańszy mąż, nasz najdroższy ojciec, teść dziadek i szwagier ś. p.

Wojciech Kędzierski

em. st. przod. pol. Państw. Śl.

w 73 roku życia, o czym donoszą w ciężkim smutku pogrążeni

Żona z rodziną.

Bydgoszcz — Obrzycko — Berlin — Szczecin.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę dnia 14-go maja po poł. o godz 17-tej z kaplicy cmentarnej Najśw. Serca Jezusowego (f5156

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Zakład Pogrzebowy „Ceremonial" Nowy Rynek 3.

Szczęście stale sprzyja naszym Graczom.

W **3-cim** dniu ciągnienia klasy 4-ej 44-ej Loterii znowu padła u nas wielka wygrana

zł 10.000

na nr **140764**

Poza tym na losy naszej kolektury do 4 dnia ciągnienia padło około **15** większych wygranych od **1.000—2.500** zł

Kolektura

„Uśmiech Fortuny"

Centrala Lublin

Oddziały: Bydgoszcz, Pomorska 1
Toruń, Żeglarska 31

n-4316)

Zawiadomienie!

Szanownych Obywateli miasta Bydgoszczy i okolicy zawiadamiam uprzejmie, że **w sobotę, dnia 13 maja br. po poł.**

OTWIERAM po gruntownej renowacji znany lokal

Restaurację i Ogród Letniskowy

z łazienkami w Opławcu.

Staraniem moim będzie pierwszorzędną kuchnią oraz wyborowymi napojami jak i skorą i rzetelną obsługą najwybredniejszych gości zadowolić.

Z poważaniem
Aleksander Wierzchowski.

4349)

KAPELUSZ

to oznaka Pańskiego g u s t u. Odpowiedni w kolorze i fasonie znajdzie Pan w firmie n3218

M. Zweiniger

nast. **Feliks Sauer**

Gdańska 1.

Najwyższej klasy aparat miniaturowy

„Kodak" Retina II

anast. f. 3,5 mig. Compur Rapid do 1/500 s. Dalomierz sprzężony.

Raty 12 miesięczne

wpłata gotówką **zł. 22.-**

Rewelacyjne błony „Kodak" Panatomic-X

J. MYSZKOWSKI, FOTO-PERFUMERIA

BYDGOSZCZ, ul. Gdańska nr 22. (n4117

PRZETARG.

Zarząd Gminny w Waldowie powiatu sępoleńskiego ogłasza publiczny przetarg na rozbudowę **publicznej szkoły powszechnej w Waldowie.** Nastąpić ma dobudowanie trzech klas.

Wszelkich wyjaśnień udzielać się będzie w Zarządzie Gminnym w godzinach urzędowych od 10 do 12.

Tam też można nabyć ślepe kosztorysy za opłatą 10 zł.

Oferty sporządzone na drukach z podaniem cen jednostkowych i sumarycznych, należy kierować pod adresem „Zarząd Gminy w Waldowie, powiat sępoleński — Oferta na rozbudowę szkoły w Waldowie", — do dnia 25 maja 1939 r. godzina 12.

Jako wadium należy wpłacić do kasy Zarządu Gminnego kwotę w wysokości 5 proc. od oferowanej sumy, kwit zaś dołączyć do oferty. Powyższe wadium można zastąpić papierami wartościowymi, które zostaną przyjęte przez wójta.

Otwarcie ofert nastąpi w dniu 25 maja 1939 r. o godz. 14 w biurze Zarządu Gminnego w Waldowie.

Reflektanci winni być mistrzami budowlanymi i posiadać prawo kierowania pracami budowlanymi.

Komisja przetargowa zastrzega sobie prawo dowolnego wyboru ofert lub nie przyjęcia żadnej z ofert bez podania powodu.

Oferty złożone bez wadium nie będą rozpatrywane.

Oddanie i wykonanie prac w związku z rozbudową publ. szkoły powsz. w Waldowie nastąpi zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1937 r. o dostawach i robotach na rzecz Skarbu Państwa, samorządu dorywczo i instytucji prawa publicznego. (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 92).

Waldowo, dnia 10 maja 1939 r. (n-4298

Przewodniczący Komisji Przetargowej

Senske Augustyn, wójt.

Z powodu przeprowadzki **sprzedaje** bardzo tanio, w bardzo dobrym stanie:

gabinet męski dębowy, jadalnia orzechowa, sypialnia morskie oko, **kuchenne urządzenie, duża lodówka** i różne inne przedmioty.

Dworcowa 43 mieszk. 3

Oglądać można między 2—5. (f-5149

n-4301

ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Administracja Nieruchomości **w Toruniu ul. Matejki 28** ogłasza niniejszym

PRZETARG

nieograniczony na **roboty remontowe dekarskie blacharskie i szklarskie** na terenie Pomorskiej Fabryki Maszyn w Bydgoszczy ul. Generała Bema 19. Wzory ofert do nabycia w Administracji Nieruchomości Z. U. S. w Toruniu ul. Matejki 28, wzgl. w Dyrekcji Pom. Fabr. Maszyn w Bydgoszczy ul. Gen. Bema 19. Wymagane wadium w wysokości zł 500,— należy złożyć do Banku Związku Spółek Zarobkowych, Oddział w Toruniu lub Bydgoszczy do depozytu Administracji Nieruchomości Z. U. S. w Toruniu. Do oferty winny być dołączone:

1. Uwierzytelniony odpis świadectwa przemysłowego względnie karty rzemieślniczej.
2. Pokwitowanie na złożone wadium.
3. Uwierzytelniony odpis pokwitowania na wpłaconą Pożyczkę Obrony Przeciwlotniczej.

Termin składania ofert upływa dnia 24 maja 1939 r. godz. 12-ta, w którym to dniu nastąpi otwarcie ofert w dyrekcji Pomorskiej Fabryki Maszyn w Bydgoszczy ul. Gen. Bema 19. Oferty winny być składane w kopertach zalakowanych. Decyzja o wyborze oferenta nastąpi przez Centralę Z. U. S. w Warszawie w terminie 2-ch tygodni od daty otwarcia ofert, wobec czego oferta obowiązuje do dnia 7 czerwca 1939 godz. 12-ta. Administracja Nieruchomości Z. U. S. w Toruniu zastrzega sobie prawo swobodnego wyboru oferenta oraz podzielenia poszczególnych robót pomiędzy kilku oferentów. 4344

SPRZEDAŻE

Do sprzedania patefon w szafce, biurko, szafka, leżanka, piec gazowy, kredens kuchenny. Wełniany Rynek 11—12. 4347

Setera f5125 angielsk. rudego 2 lata, tresowanego, czystego sprzedam korzystnie. Pomiędzy 13—18 piątek, sobota. Sniadeckich 24—2.

Walce f5132 wydzielacz cegielniane, nowy komplet sprzedam okazyjnie. Gdańska 99—9.

Motory prąd zmienny 4 KM, prąd stały 220, od 1/2 do 7 1/2 KM, sprzeda okazyjnie Gdańska 99—9. f5133

Nowy f5185 dom piętrowy z ogrodem na sprzedaż. Sokola 53.

Wózek dziecięcy na sprzedaż. Jasna 4. f5134

Kanarki dobre śpiewaki sprzedam Nakielska 29. 4351

Młode dogi sprzedam. Cieszkowskiego 9—8. 4350

Setery 8-mio tygodniowe Zamojskiego 21—3. f5131

Rower męski tanio. Lubelska 31, m. 1. 4345

Rower f5128 damski, męski, korzystnie. Sniadeckich 41—5.

Tapczan f5136 Cieszkowskiego 13—4.

Kolonialkę dobrze zaprowadzoną bezkonkurencyjną, sprzedam okazyjnie. Wiadomość Dziennik. n4303

Dom z placem budowlanym w Tucholi zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia Tuchola Plac Zamkowy 9. (f5100

Kawiarnia-Cukiernia w większym mieście garnizonowym zaraz na sprzedaż. Oferty do Dziennika Bydgoskiego „Bydgoszcz 180". n4310

1000 cegły szamotowej. Nakielska 9. 4360

Rower przechodzony na sprzedaż. Pl. Poznański 5. (4357

Kolonialkę z mieszkaniem sprzedam. Sniadeckich 21. 4356

Sprzedam nowe umeblowanie 3 pokojowe zaraz. Zgłoszenia od godz. 12 do 18-tej. Asnyka 4—1. n4304

Rower damski, męski tanio. Warsztat, Kujawska 5. 4363

Wózek dziecięcy. Artura Grottgera 9—7. 4364

Kolonialka f5147 staro zaprowadzona z ładnym mieszkaniem na sprzedaż. Oferty filia Dziennika Bydgoskiego pod „Dobra egzystencja".

Repertuar kin bydgoskich:

APOLLO: „Przygody Robin Hooda" w kolorach naturalnych, oraz tygodn. W niedz. 12,30 „Cztery córki" ceny zniż.

BAŁTYK: „Zew dżungli" i „Bitwa na Brodwayu"

KAPITOL ul. Marcinkowskiego 4. Dziś dwa filmy: „Prawo młodości" i „Halka" z Ladis Kiepurą.

KRISTAL: „Gibraltar" w roli gł. Vivanne Romance oraz tyg. Pat'a.

LIDO: „Żelazne Hełmy" w r. gł. Ludwig Trenker. Kolorowy nadprogram. W niedz. 12,30 „Sygnały"

MARYSIEŃKA: „Mikado" w kolorach naturalnych. Nadprogram: Przemówienie p. min. Becka.

Kapelusze

dla eleganckiej Pani.

Salon Kapeluszy

(OHIC PARISIEN)

Maria Kaliska

Dworcowa 10—3. n5736

POSADY WOLNE

Zecer potrzebny. Drukarnia W. Kabat. Dworcowa 9. f5139

Czeladnik (n4315 szewski na reperacje potrzebny zaraz. St. Nowastowski, Al. Mickiewicza 5.

Bufetową restauracyjną poszukuję. Restauracja „Sportowa" Marsz. Focha. f5155

Krawcowa potrzebna. Cieszkowskiego 1—3. f5154

Fryzjera męsko-damskiego (fryzjerkę) do żelazkowej, wodnej, dzielną silę, stała dobra posada, zaraz poszukuję. Zgłoszenia Dziennik Bydgoski „Dobra siła". (n4280

Akwizytorki akwizytorów wymownych, energicznych, przyjmie instytucja społeczna Bydgoszcz, Hotel Gastronomia, portier. f5126

Fryzjerka na stałe ewent. na wypomóżkę i uczennica. Zgłoszenia Henryka Dietza 4. (4361

Kowala przyjmę. Warszawska 25 w podwórzu. n4306

Młodszy n4312 księgowy potrzebny zaraz. Życiorys, odpisy świadectw i referencje. Mleczarnia Spółdz. Barcin.

Potrzebna panienka do obsługi gości. Wełniany Rynek 8. 4358

Fryzjer potrzebny. Derechowa, Znin, Kościelna. (n4309

Potrzebna n4305 służąca do kuchni. Gdańska 81, Bar Okocimski.

Fryzjera n4308 damskiego lub fryzjerkę poszukuję. Formanowski, Bydgoszczy, Mostowa 12.

Przychodnia (4355 dziewczyna potrzebna od zaraz. Jezuicka 9, kiosk.

Dziewczyna potrzebna. Gdańska 64, drukarnia. f5153

Młodszy czeladnik piekarski potrzebny od zaraz. Bydgoszcz, Ugory 29. 4362

2 bufetowe (f5151 od zaraz. Dancing „Carioca", Pomorska 19. Zgłoszenia godz. 8,30 wieczór.

Potrzebny f5115 pomocnik krawiecki. Bydgoszcz, Sniadeckich 29.

Dziewczyna z gotowaniem, Jagiellońska 28—8. f5143

Pomocnik fryzjerski zaraz na stałe. Br. Pierackiego 81. f5138

POSADY POSZUKUJĄ

300 zł dam za wyrobienie stałej posady. Zgłoszenia do Dz. Bydgoskiego pod „Niepodległościowiec". 4354

POKOJE WOLNE

Elegancki Petersona 12/2. f5104

Pokój umeblowany do wynajęcia. Grunwaldzka 34. (f5116

Pokój 4359 umeblowany. Jasna 39—4.

Pokój słoneczny utrzymaniem. Gdańska 55—4. f5152

Gdańska 42—8. f5150

Umeblowany Sniadeckich 4—3. f5159

Pokój dla pana. Jagiellońska 22, wiad. w składzie. f5160

POKOJU POSZUKUJĄ

Pokój f5130 dobrze umeblowany potrzebny dla pani. Oferty filia Dziennika „Centrum".

Szukam na 10 dni pokoju z utrzymaniem w okolicy Smukały. Szybkie zgłoszenia z podaniem ceny pod „Redaktor" do Dziennika Bydgoskiego. n4297

MIESZKANIA SZUKA

Pokoju z kuchnią poszukuję od zaraz, czynsz półroczny z góry. Oferty filia „Czynsz". f5148

Cena w tej rubryce 1 wiersz 50 gr

1 pokojowe: portier. Sienkiewicza 28/2.

3 i 2 pokojowe: kuch. łaz. Sniadeckich 13/1

Zamojskiego 3 pokojowe łazienką od 1. 6. 39 r. Oferty filia „777". f5137

Pokój kuchnią i meblami za gotówkę do wynajęcia. Chołoniewskiego 7/3. 4348

Mieszkanie 3 pokoje, wszelki komfort. Dworcowa 9. f5140

RÓŻNE

Mam pracę w zawodzie handlowym dla inteligentnych obywateli gdańskich tak mężczyzn jak i kobiet. Zgłoszenie pod „Polhand" do filii Dziennika Bydgoskiego. n4224

Emerytka f4977 wdowa, rozwódka samotni, otrzymam pokój, częściowe utrzymanie, za krótkoterminową pożyczkę — 800—1 000 zł centrum — płatną miesięcznie. Oferty filia Dziennika pod „800".

5 000 zł mam, oczekuję propozycji. Zgłoszenia do Dziennika pod „K. M.", 4353

POWOLI I Z NAMYSŁEM.

— Już nigdy nie będę grał w bilard z mistrzem gry szachowej.

Ceny ogłoszeń: 25 gr. za wiersz milimetrowy na stronie 7-łamowej szerokości 38 mm. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 70 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 1,20 zł na dalszych stronach 1,00 zł. za milim. 1 łam., szer. 67 mm. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 25 gr., każde dalsze 15 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20 % zniżki Większe ogłoszenia, zamieszczone wśród drobnych, 50 % drożej jak w zwykłym dziale ogłoszeniowym. Przy powtórzeniu ogłoszeń udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25 % dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20 % drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych. K. K. O. miasta Bydgoszczy. Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.

Zakład graficzny i miejsce odbicia, wydawca i miejsce wydania Drukarnia Bydgoska Spółka Akcyjna, Bydgoszcz, ul. Poznańska 12-14. — Odpowiedzialni redaktorzy: Za politykę wewnętrzną: Zygmunt Felczak; zagraniczną: mgr. Stanisław Strąbski; gospodarczą: Stanisław Nowakowski; dział literacki i felieton: Henryk Kuminek; wiadomości z Wielkopolski i Pomorza dział kobiecy i „Światek dziecięcy": Janina Hernetówna; dział sportowy Edmund Klessa; kronikę lokalną: Aleksander Kiedrowski; rozmaitości, wiadomości z kraju i ze świata: Edmund Klessa; programy, zagadnienia radiowe i wiadomości ze Wschodu: Wincenty Sławiński; dział rolniczo-ogrodniczy: Dyonizy Wesołek. — Ogłoszenia i reklamy: Władysław Żewicki. — Zarządzający drukarnią: Ignacy Balwiński. — Za wiadomości z Gdyni: Zofia Żelska-Mrozowska w Gdyni; za kronikę toruńską: Roman Kobierski w Toruniu.